

Wijziging van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen en de Algemene wet inzake rijksbelastingen in verband met de implementatie van Richtlijn (EU) 2023/2226 van de Raad van 17 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen (PbEU L 2023/2226) (Wet implementatie EU-richtlijn gegevensuitwisseling cryptoactiva)

MEMORIE VAN TOELICHTING

Inhoud

Inhoudsopgave

I.	ALGEMEEN.....	2
1.	Inleiding	2
1.1.	Crypto-Asset Reporting Framework (CARF) van de OESO	3
1.2.	Overige wijzigingen van Richtlijn 2011/16/EU.....	4
2.	Europese regelgeving inzake administratieve samenwerking	5
2.1.	Richtlijn 2011/16/EU	5
2.2.	Richtlijn (EU) 2023/2226	5
2.3.	Rapportageverplichting aanbieders van cryptoactivadiensten	6
2.3.1.	De aanbieders van cryptoactivadiensten die een rapportageplicht krijgen	6
2.3.2.	Registratieplicht voor exploitanten van cryptoactiva die rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten zijn	7
2.3.3.	Van de rapportageplicht uitgesloten rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten	8
2.3.4.	Due diligence en te rapporteren inlichtingen.....	9
2.3.5.	Informeren van te rapporteren gebruiker en te rapporteren persoon	10
2.4.	Andere wijzigingen in Richtlijn (EU) 2023/2226	10
2.5.	Sancties.....	11
2.6.	Wijziging van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) in verband met niet-grensoverschrijdende transacties.....	12
3.	Gegevensbescherming.....	13
3.1.	Inleiding	13
3.2.	Recht op respect voor het privéleven	14
3.3.	AVG	16
3.4.	Autoriteit Persoonsgegevens.....	18
4.	Rechtsbescherming	19
5.	Administratieve lasten, doenvermogen, uitvoeringskosten en budgettaire effecten	20
5.1.	Administratieve lasten	20
5.1.1.	Administratieve lasten voor rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten... ..	20

5.1.2.	Administratieve lasten voor te rapporteren gebruikers.....	21
5.1.3.	Adviescollege toetsing regeldruk.....	21
5.2.	Doenvermogen	21
5.3.	Uitvoeringskosten	22
5.4.	Budgettaire effecten.....	22
6.	Consultatie	22
7.	Transponeringstabel	22

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

Dit wetsvoorstel strekt primair tot implementatie van Richtlijn (EU) 2023/2226 van de Raad van 17 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU¹ betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen (Richtlijn (EU) 2023/2226)² in de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen (WIB) en de op de WIB gebaseerde lagere regelgeving. Dit wetsvoorstel bevat aan het eind van deze algemene toelichting een transponeringstabel waarin wordt weergegeven in welke artikelen van dit wetsvoorstel de implementatie van Richtlijn (EU) 2023/2226 (ook wel 'DAC 8' genoemd) tot uitdrukking komt. Deze richtlijn dient grotendeels uiterlijk 1 januari 2026 te zijn geïmplementeerd. De rapportageverplichtingen voor aanbieders van cryptoactivadiensten vinden voor het eerst toepassing met betrekking tot te rapporteren transacties in de periode vanaf de inwerkingtreding, derhalve vanaf 1 januari 2026. Met dit wetsvoorstel wordt ook een aantal omissies hersteld zoals de omissies in de implementatie van Richtlijn (EU) 2021/514³ met de Wet implementatie EU-richtlijn gegevensuitwisseling digitale platformeconomie. Met een voorgestelde wijziging van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) wordt de rapportage over te rapporteren transacties in cryptoactiva ook voor binnenlandse transacties verplicht gesteld. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan overweging 13 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226. Met dit wetsvoorstel wordt ook een rapportageplicht opgenomen voor aanbieders van cryptoactivadiensten over ingezetenen van niet-Unierechtsgebieden die voortvloeit uit het Crypto-Asset Reporting Framework (CARF)⁴ van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Gelet op het feit dat het wetsvoorstel enkel ziet op de implementatie van Richtlijn (EU) 2023/2226, waarmee de CARF voor de Europese Unie (EU) is overgenomen, en een herstel in de implementatie van Richtlijn (EU) 2021/514, is er sprake van een zogenoemde zuivere implementatie.

Binnen de EU zijn de afgelopen jaren verschillende maatregelen genomen ter intensivering van de samenwerking tussen belastingautoriteiten van de lidstaten van de EU (lidstaten). Het verbeteren van transparantie rondom belastingen staat hierbij steeds centraal. Richtlijn 2011/16/EU, die ziet op de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen (in het Engels kortweg 'Directive on Administrative Cooperation', dat in het fiscale spraakgebruik wordt afgekort tot het acroniem 'DAC'), vormt het kader voor veel van deze Europese maatregelen en ziet onder meer op de automatische uitwisseling van gegevens en inlichtingen tussen lidstaten.

¹ Richtlijn 2011/16/EU van de Raad van 15 februari 2011 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen en tot intrekking van Richtlijn 77/799/EEG, PbEU 2011, L 64.

² Richtlijn (EU) 2023/2226 van de Raad van 17 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen, PbEU L 2023/2226.

³ Richtlijn (EU) 2021/514 van de Raad van 22 maart 2021 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen, PbEU 2021, L 104.

⁴ Het CARF is op de website van de OESO te raadplegen. Zie OECD (2023), International Standards for Automatic Exchange of Information in Tax Matters: Crypto-Asset Reporting Framework and 2023 update to the Common Reporting Standard, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/896d79d1-en>.

De digitalisering van de economie is de afgelopen jaren snel toegenomen. In verband daarmee is met ingang van 1 januari 2023 een wijziging van de WIB in werking getreden waarmee Richtlijn (EU) 2021/514 is geïmplementeerd, als gevolg waarvan aan platformexploitanten - onder andere - een rapportageplicht is opgelegd ten behoeve van de uitwisseling door lidstaten van gegevens en inlichtingen over inkomsten uit grensoverschrijdende activiteiten door verkopers⁵ via digitale platformen. Ook de markt voor cryptoactiva is een digitale markt en heeft een grensoverschrijdend karakter. Een cryptoactivum is een digitale weergave van een waarde of een recht die respectievelijk dat elektronisch kan worden overgedragen en opgeslagen, met gebruikmaking van distributed-ledger-technologie of vergelijkbare technologie.⁶ Het belang van de markt voor cryptoactiva is gegroeid en zijn kapitalisatie is de afgelopen tien jaar aanzienlijk en snel toegenomen.⁷ Dit stelt de belastingautoriteiten van de lidstaten voor nieuwe uitdagingen omdat:

1. De markt voor cryptoactiva gebruik maakt van technieken, in het bijzonder van blockchain waarmee cryptoactiva kunnen worden uitgegeven, geregistreerd, overgedragen en opgeslagen zonder tussenkomst van traditionele financiële intermediairs en instellingen.
2. Op de markt van cryptoactiva nieuwe soorten intermediairs en aanbieders operationeel zijn die tot voor kort aan beperkt toezicht onderworpen zijn.

Dit maakt dat het voor de belastingdiensten minder zichtbaar is of belastingplichtigen die zich op deze markt begeven belastingwetgeving naleven en dat afbreuk kan worden gedaan aan de verworven transparantie omtrent mogelijk belastbare inkomsten.

Op 26 januari 2021 heeft de Europese Rekenkamer een verslag gepubliceerd van een onderzoek naar het wettelijk kader en de uitvoering van Richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen.⁸ In dat verslag is - onder meer - geconcludeerd dat het toepassingsgebied van Richtlijn 2011/16/EU moet worden uitgebreid tot aanvullende inkomsten- en vermogenscategorieën, zoals cryptoactiva.

Dit heeft ertoe geleid dat de Raad van de Europese Unie op 17 oktober 2023 Richtlijn (EU) 2023/2226 heeft aangenomen op grond waarvan de lidstaten - kort gezegd - aanbieders van cryptoactivadiensten moeten verplichten om bij hun gebruikers (klanten) bepaalde gegevens en inlichtingen op te vragen en te verifiëren en om deze gegevens en inlichtingen tezamen met gegevens en inlichtingen over uitgevoerde transacties met cryptoactiva aan de bevoegde autoriteit van de lidstaat te rapporteren ten behoeve van de belastingheffing. De lidstaten zijn verplicht de gegevens en inlichtingen over elkaars ingezetenen automatisch uit te wisselen.

1.1. Crypto-Asset Reporting Framework (CARF) van de OESO

Wereldwijd worden belastingautoriteiten geconfronteerd met de uitdagingen met betrekking tot de digitale markt voor cryptoactiva. Daarom is internationale samenwerking ook met landen buiten de EU essentieel. De OESO heeft in augustus 2022 het CARF goedgekeurd en dit op 10 oktober 2022 gepubliceerd.⁹ Ruim 50 landen, waaronder Nederland, hebben zich politiek gecommitteerd aan

⁵ Onder verkoper wordt verstaan een gebruiker van een platform, hetzij een natuurlijke persoon, hetzij een entiteit, die op enig ogenblik tijdens de rapportageperiode op het platform is geregistreerd en een zogenoemde relevante activiteit verricht. Onder relevante activiteit wordt bijvoorbeeld de verhuur van een onroerende zaak of het verrichten van een persoonlijke dienst voor een tegenprestatie verstaan. Zie verder bijlage V, deel I, onderdeel A, onder 8 en onderdeel B, van Richtlijn 2011/16/EU.

⁶ Voor de definitie van "cryptoactivum" zij verwezen naar artikel 3, eerste lid, onder 5, van Verordening (EU) 2023/1114 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende cryptoactivamarkten en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 1095/2010 en Richtlijnen 2013/36/EU en (EU) 2019/1937 (PbEU 2023, PB L 150/40). Onder "distributed-ledger-technologie" (DLT) wordt volgens artikel 3, eerste lid, onder 1, van die verordening verstaan een technologie die de werking en het gebruik van distributed ledgers mogelijk maakt. Onder "distributed ledger" wordt blijkens artikel 3, eerste lid, onder 2, van dezelfde verordening verstaan een informatieopslagplaats waar afschriften van transacties worden geregistreerd en die wordt gedeeld over en gesynchroniseerd tussen een reeks DLT-netwerkknooppunten (DLT network nodes) door middel van een consensusmechanisme en onder "onsensusmechanisme" wordt blijkens artikel 3, onder 3, verstaan de regels en procedures waarmee tussen DLT-netwerkknooppunten wordt overeengekomen dat een transactie wordt gevalideerd.

⁷ Zie overweging 5 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226.

⁸ Zie overweging 4 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226.

⁹ De CARF is op de website van de OECD te raadplegen. Zie OECD (2023), International Standards for Automatic Exchange of Information in Tax Matters: Crypto-Asset Reporting Framework and 2023 update to the Common Reporting Standard, OECD Publishing, Paris.

deelname aan de CARF en het uitwisselen van de cryptogegevens per 2027.¹⁰ Tijdens de officiële ondertekeningsceremonie op PM heeft Nederland het CARF uitwisselingsraamwerk getekend.

De CARF bevat verplichtingen voor aanbieders van cryptoactivadiensten om inlichtingen te verzamelen en te verifiëren (dit is de zogenoemde 'due diligence-procedure') en om deze inlichtingen te rapporteren met betrekking tot te rapporteren gebruikers van cryptoactivadiensten en – in geval dit een entiteit is – eventueel natuurlijke personen die zeggenschap over die entiteit uitoefenen (uiteindelijk belanghebbenden) die ingezetenen zijn van een niet-Unierechtsgebied, waarmee Nederland een van kracht zijnde adequate overeenkomst heeft. Dit wordt met dit wetsvoorstel ook in de WIB geregeld. De verplichtingen die voortvloeien uit het CARF gelden alleen als het niet-Unierechtsgebied en Nederland aan het coördinerende secretariaat van de OESO hebben laten weten op wederkerige basis gegevens en inlichtingen uit te willen wisselen. Uitwisseling van deze informatie wordt geoperationaliseerd door een internationaal wettelijk kader in de vorm van de 'Multilateral Competent Authority Agreement on Automatic Exchange of Information pursuant to the Crypto-Asset Reporting Framework' (de CARF MCAA).¹¹ Deze CARF MCAA is een onderdeel van het Verdrag inzake wederzijdse administratieve bijstand in belastingzaken (WABB-verdrag) en voorziet in een internationaal kader voor de uitwisseling van de gegevens die op grond van de CARF door rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten worden verzameld en gerapporteerd. Indien er geen wederzijdse uitwisseling is overeengekomen tussen Nederland en een niet-Unierechtsgebied, dan is er geen verplichting om onder het CARF inlichtingen uit te wisselen. De OESO zal op haar website bijhouden welke uitwisselingsrelaties tot stand komen, per wanneer die van kracht zijn en of die wederkerig zijn, net zoals dat nu ook het geval is bij de Common Reporting Standard, Country-by-Country Reporting en de rapportageplicht voor Platform Operators with respect tot Sellers in the Sharing and Gig Economy.

Met de totstandkoming van de CARF zijn derhalve niet alleen binnen de EU rapportageverplichtingen voor aanbieders van cryptoactivadiensten geïntroduceerd (door middel van Richtlijn (EU) 2023/2226), maar ook in OESO-verband (door middel van de CARF)).¹² Vanwege deze samenloop is het belangrijk om dubbele rapportage te voorkomen en de administratieve lasten voor aanbieders van cryptoactivadiensten te minimaliseren. Daarom voorziet Richtlijn (EU) 2023/2226 in een regeling waarmee rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten worden uitgesloten van de rapportageplicht, indien zij al gelijkwaardige inlichtingen rapporteren in een niet-Unierechtsgebied waarmee Nederland een van kracht zijnde adequate gekwalificeerde overeenkomst heeft afgesloten.¹³

In overweging 9 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226 is aangegeven dat, teneinde te garanderen dat deze richtlijn in de hele Unie op samenhangende wijze wordt toegepast, de lidstaten bij de toepassing ervan ter illustratie of interpretatie gebruikmaken van het commentaar op de CARF MCAA en het CARF.¹⁴

1.2. Overige wijzigingen van Richtlijn 2011/16/EU

Hetgeen hiervoor is beschreven betreft de kern van de wijziging die Richtlijn (EU) 2023/2226 in Richtlijn 2011/16/EU aanbrengt, te weten het rapporteren van gegevens inzake cryptoactivadiensten aan de relevante belastingautoriteiten en de daaropvolgende uitwisseling van die gegevens door de betreffende belastingautoriteiten. Richtlijn (EU) 2023/2226 voorziet evenwel in meer wijzigingen van Richtlijn 2011/16/EU. Deze wijzigingen worden in paragraaf 2.4 van het algemeen deel toegelicht.

¹⁰ Zie de verklaring van deze landen van 10 november 2023, gepubliceerd op de website van de Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2023/11/10/nederland-ondertekent-crypto-asset-reporting-framework>

¹¹ De CARF MCAA is opgenomen in hoofdstuk 4 van de hiervoor aangehaalde publicatie van de OESO (International Standards for Automatic Exchange of Information in Tax Matters: Crypto-Asset Reporting Framework and 2023 update to the Common Reporting Standard).

¹² PM datum ondertekening CARF MCAA.

¹³ Zie overweging 19 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226.

¹⁴ De CARF MCAA en het CARF zijn beide opgenomen in het document OECD (2023), International Standards for Automatic Exchange of Information in Tax Matters: Crypto-Asset Reporting Framework and 2023 update to the Common Reporting Standard, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/896d79d1-en>.

2. Europese regelgeving inzake administratieve samenwerking

2.1. Richtlijn 2011/16/EU

Richtlijn 2011/16/EU bevat voorschriften inzake de administratieve samenwerking tussen de lidstaten ten behoeve van de handhaving van de nationale wetgeving van de lidstaten met betrekking tot (bepaalde) belastingen.¹⁵ Deze administratieve samenwerking kan bestaan uit het uitwisselen van gegevens inlichtingen op verzoek, op spontane wijze of op automatische basis. Richtlijn 2011/16/EU is sinds haar inwerkingtreding zeven keer gewijzigd: door achtereenvolgens Richtlijn 2014/107/EU¹⁶ ('DAC2'), Richtlijn (EU) 2015/2376¹⁷ ('DAC3'), Richtlijn (EU) 2016/881¹⁸ ('DAC4'), Richtlijn (EU) 2016/2258¹⁹ ('DAC5'), Richtlijn (EU) 2018/822²⁰ ('DAC6') en Richtlijn (EU) 2021/514 ('DAC7')²¹ en tot slot Richtlijn (EU) 2023/2226 ('DAC8'), die met onderhavig wetsvoorstel in de WIB wordt geïmplementeerd. Richtlijn 2011/16/EU voorziet nu in verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op een aantal terreinen. Over specifieke inkomsten- en vermogenscategorieën worden automatisch inlichtingen uitgewisseld, te weten arbeidsinkomen, directiehonoraria, bepaalde levensverzekeringsproducten, pensioenen, eigendom van en inkomsten uit onroerende zaken en royalty's.²² Daarnaast worden automatisch gegevens en inlichtingen uitgewisseld met betrekking tot rekeningen bij financiële instellingen (DAC2), voorafgaande grensoverschrijdende rulings of grensoverschrijdende verrekenafspraken (DAC3), landenrapporten (DAC4), meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies (DAC6) en activiteiten door verkopers op platforms (DAC7).

2.2. Richtlijn (EU) 2023/2226

Richtlijn 2011/16/EU bevat verplichtingen voor financiële instellingen om inlichtingen over financiële rekeningen te rapporteren aan belastingdiensten, die deze inlichtingen vervolgens moeten uitwisselen met andere betrokken lidstaten. De meeste cryptoactiva hoeven echter niet uit hoofde van die richtlijn te worden gerapporteerd omdat zij geen geld vormen dat op depositorekeningen of in financiële activa wordt aangehouden. Bovendien vallen zowel aanbieders van cryptoactivadiensten als exploitanten van cryptoactiva in de meeste gevallen niet onder de huidige definitie van financiële instelling in Richtlijn 2011/16/EU.²³ Om te anticiperen op nieuwe uitdagingen die voortvloeien uit het toenemende gebruik van alternatieve betaal- en beleggingsmiddelen, die nieuwe risico's op belastingontduiking inhouden worden met Richtlijn (EU) 2023/2226 regels gesteld inzake de rapportage door aanbieders van cryptoactivadiensten en uitwisseling van gegevens en inlichtingen tussen lidstaten die betrekking hebben op cryptoactiva en hun gebruikers.²⁴

In paragraaf 2.3 van deze toelichting wordt allereerst de werking van Richtlijn (EU) 2023/2226 ten aanzien van de rapportageverplichtingen voor aanbieders van cryptoactivadiensten toegelicht en

¹⁵ Namelijk de belastingen, bedoeld in artikel 2 Richtlijn 2011/16/EU. Kort samengevat gaat het om elke vorm van belasting die door of namens een lidstaat, met inbegrip van de lokale overheden, wordt geheven, met uitzondering van btw, douanerechten, accijnzen, verplichte socialezekerheidsbijdragen en leges.

¹⁶ Richtlijn 2014/107/EU van de Raad van 9 december 2014 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU wat betreft verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied, PbEU 2014, L 359.

¹⁷ Richtlijn (EU) 2015/2376 van de Raad van 8 december 2015 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU wat betreft verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied, PbEU 2015, L 332.

¹⁸ Richtlijn (EU) 2016/881 van de Raad van 25 mei 2016 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU wat betreft verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied, PbEU 2016, L 146.

¹⁹ Richtlijn (EU) 2016/2258 van de Raad van 6 december 2016 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU wat betreft toegang tot antiwitwasinlichtingen door belastingautoriteiten, PbEU 2016, L 342.

²⁰ Richtlijn (EU) 2018/822 van de Raad van 25 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU wat betreft verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied met betrekking tot meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies, PbEU 2018, L 139.

²¹ Richtlijn (EU) 2021/514 van de Raad van 22 maart 2021 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen, PbEU 2021, L 104.

²² Hierbij geldt een ingroeimodel. Met ingang van 1 januari 2026 zal een lidstaat ter zake van ten minste vijf van de zeven categorieën moeten uitwisselen, zie artikel 8, tweede lid, Richtlijn 2011/16/EU.

²³ Zie overweging 10 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226.

²⁴ Zie overweging 11 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226.

wordt ingegaan op het systeem van automatische gegevensuitwisseling met betrekking tot de gerapporteerde informatie. In paragraaf 2.4 worden de andere maatregelen uit Richtlijn (EU) 2023/2226 beschreven.

2.3. Rapportageverplichting aanbieders van cryptoactivadiensten

Op basis van Richtlijn (EU) 2023/2226 zijn - kort weergegeven - bepaalde aanbieders van cryptoactivadiensten vanaf 1 januari 2026 gehouden bepaalde gegevens en inlichtingen over gebruikers van cryptoactiva en - in geval een gebruiker een entiteit is - eventueel natuurlijke personen die zeggenschap over die entiteit uitoefenen (uiteindelijk belanghebbenden) jaarlijks te verzamelen, te verifiëren en te rapporteren aan de belastingautoriteit van een lidstaat.²⁵ Die lidstaat is vervolgens verplicht die gerapporteerde inlichtingen automatisch te verstrekken aan de belastingautoriteit waarvan de gebruiker van cryptoactiva fiscaal ingezetene is.²⁶

In het vervolg van deze memorie wordt de rapportageplicht van aanbieders van cryptoactivadiensten toegelicht aan de hand van de volgende paragrafen:

2.3.1 De aanbieders van cryptoactivadiensten die een rapportageplicht krijgen;

2.3.2 Registratieplicht voor exploitanten van cryptoactiva die rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten zijn;

2.3.3 Van de rapportageplicht uitgesloten rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten;

2.3.4 Verzamel- en verificatievereisten en te rapporteren inlichtingen;

2.3.5 de verplichting om te rapporteren gebruikers en te rapporteren personen te informeren.

2.3.1. De aanbieders van cryptoactivadiensten die een rapportageplicht krijgen

De rapportageplicht geldt voor "rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten". Hieronder worden twee groepen aanbieders begrepen.²⁷ Ten eerste zijn dat aanbieders van cryptoactivadiensten zoals deze worden gedefinieerd in Verordening (EU) 2023/1114, ook wel de MiCA-verordening genoemd.²⁸ Volgens deze verordening wordt onder een "aanbieder van cryptoactivadiensten" verstaan een rechtspersoon of andere onderneming waarvan de activiteit of het bedrijf bestaat in het beroepsmatig aanbieden van één of meer cryptoactivadiensten aan cliënten en die cryptoactivadiensten mag aanbieden, omdat:

- het een rechtspersoon of andere onderneming is die van de bevoegde autoriteit van haar lidstaat een vergunning als aanbieder van cryptoactivadiensten heeft gekregen;²⁹ of
- het een kredietinstelling, een centrale effectenbewaarinstelling, een beleggingsonderneming, een marktexploitant, een instelling voor elektronisch geld, een icbe-beheermaatschappij of een abi-beheerder is die – kort weergegeven - aan bepaalde voorwaarden voldoet en die de in de verordening bedoelde bevoegde autoriteit van een lidstaat tijdig in kennis stelt van de voorgenomen cryptoactivadiensten en daarbij de voorgeschreven informatie overlegt.³⁰

Deze aanbieders van cryptoactivadiensten zijn met een vergunning van of na een kennisgeving zoals hiervoor bedoeld aan de autoriteit van een lidstaat bevoegd hun cryptoactivadiensten in de gehele Europese Unie aan te bieden.³¹ Zij hebben een rapportageplicht in de lidstaat van de autoriteit waarvan zij de hiervoor bedoelde vergunning hebben gekregen dan wel bij wie zij de hiervoor bedoelde melding hebben gedaan.³²

²⁵ Zie artikel 8 bis quinquies, eerste lid, en bijlage VI, delen I, II en III, Richtlijn 2011/16/EU.

²⁶ Zie artikel 8 bis quinquies, tweede lid, Richtlijn 2011/16/EU.

²⁷ Zie bijlage VI, deel I, onder A, van Richtlijn 2011/16/EU.

²⁸ Zie artikel 3, eerste lid, onder 15, van Verordening (EU) 2023/1114 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende cryptoactivamarkten en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 1095/2010 en Richtlijnen 2013/36/EU en (EU) 2019/1937 (PbEU 2023, PB L 150/40). MiCA staat voor 'Markets in Crypto-Assets'.

²⁹ Zie artikel 59, eerste lid, aanhef en onder a, in samenhang met artikel 63 Verordening (EU) 2023/1114.

³⁰ Zie artikel 59, eerste lid, aanhef en onder b, in samenhang met artikel 60 Verordening (EU) 2023/1114.

³¹ Dit is de zogenoemde 'paspooortregeling'.

³² Conform de zogenoemde 'paspooortregeling'.

De tweede groep "rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten" betreft exploitanten van cryptoactiva. Dit zijn andere verstrekkers van cryptoactivadiensten dan aanbieders van cryptoactivadiensten als hiervoor bedoeld.

Een exploitant van cryptoactiva heeft een rapportageplicht in een bepaalde lidstaat, indien hij

- a) een rechtspersoon of een juridische constructie is of een natuurlijke persoon is en fiscaal ingezetene is van die lidstaat;
- b) een rechtspersoon of een juridische constructie is die i) is opgericht of georganiseerd naar het recht van die lidstaat en ii) rechtspersoonlijkheid heeft in die lidstaat of verplicht is belastingaangiften te doen of aangiften met fiscale inlichtingen in te dienen bij de belastingautoriteit van die lidstaat met betrekking tot zijn inkomsten;
- c) een rechtspersoon of een juridische constructie is en wordt beheerd vanuit die lidstaat; of
- d) een rechtspersoon of een juridische constructie is of een natuurlijke persoon die een reguliere bedrijfszetel in die lidstaat heeft.

De volgorde van a tot en met d is een aflopende volgorde, naar mate van relevantie, om te bewerkstelligen dat een exploitant van cryptoactiva aan zijn rapportageverplichtingen voldoet in het land waarmee hij de nauwste band heeft.

Informatie over te rapporteren transacties die zijn uitgevoerd via een bijkantoor van een rapporterende aanbieder van cryptoactiva worden gerapporteerd in de lidstaat waarin dat bijkantoor is gevestigd.³³ Zoals blijkt uit de toelichting op artikel 2f wordt onder bijkantoor verstaan een eenheid, bedrijf of kantoor van een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten die/dat wordt behandeld als een bijkantoor krachtens de regelgeving van een rechtsgebied of die/dat anderszins onder de wetgeving van een rechtsgebied valt als gescheiden van andere kantoren, eenheden of bijkantoren van de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten. Alle eenheden, bedrijven of kantoren van een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten in één rechtsgebied worden als één bijkantoor behandeld.

Aanbieders van cryptoactivadiensten die rapportageverplichtingen hebben worden "rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten" genoemd.

2.3.2. Registratieplicht voor exploitanten van cryptoactiva die rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten zijn

Zoals in paragraaf 2.3.1 is uiteengezet vallen twee groepen rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten onder de werking van Richtlijn (EU) 2023/2226 en daarmee ook onder het bereik van de bepalingen van dit wetsvoorstel waarmee die richtlijn wordt geïmplementeerd. De eerste groep aanbieders van cryptoactivadiensten zijn de aanbieders die op grond van Verordening (EU) 2023/1118 cryptoactivadiensten mogen aanbieden. Zij moeten aan hun rapportageverplichtingen voldoen in de lidstaat waarin zij van de daartoe bevoegde autoriteit een vergunning hebben gekregen (dat is de lidstaat waarin zij hun statutaire zetel hebben) of – kort gezegd – aan die bevoegde autoriteit tijdig een melding hebben gedaan van de voorgenomen cryptoactivadiensten.

De andere groep betreft exploitanten van cryptoactiva, die niet tot de hiervoor bedoelde groep behoren. Zij hebben geen statutaire zetel in een lidstaat. Deze exploitanten moeten zich laten registreren bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat waar zij rapportageplichtig zijn (zie paragraaf 2.3.1). De registratie moet plaatsvinden vóór het einde van de termijn waarbinnen de exploitant van cryptoactiva moet rapporteren.³⁴ Dat is in Nederland uiterlijk op 31 januari van het kalenderjaar dat volgt op het jaar of de periode waarover wordt gerapporteerd. Zoals in paragraaf 2.3.1 uiteengezet zal de exploitant van cryptoactivadiensten zich moeten laten registreren in de lidstaat waarmee hij de nauwste band heeft.

De Europese Commissie (de Commissie) zal uiterlijk op 31 december 2026 een register van exploitanten van cryptoactiva hebben opgezet. Daarin wordt alle informatie die de lidstaten bij

³³ Zie bijlage VI, deel I, onder B, van Richtlijn 2011/16/EU.

³⁴ Zie overweging 7 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226.

registratie van exploitanten hebben verkregen opgenomen. De bevoegde autoriteit van elke lidstaat heeft toegang tot dat register.

Een registratie van een exploitant van cryptoactiva wordt door de betreffende lidstaat uit het register geschrapt, indien:

- a. de exploitant de lidstaat ervan in kennis heeft gesteld dat hij niet langer te rapporteren gebruikers in de Unie heeft;
- b. er, bij gebreke van een kennisgeving, bedoeld onder a, redenen zijn om te veronderstellen dat de exploitant zijn activiteiten heeft stopgezet;
- c. de exploitant niet langer voldoet aan de definitie van exploitant van cryptoactiva; of
- d. de lidstaat de registratie heeft ingetrokken.

Een lidstaat trekt de registratie in, indien de exploitant van cryptoactiva na daartoe tweemaal te zijn aangemaand door de bevoegde autoriteit niet voldoet aan zijn rapportageverplichtingen of zijn registratieverplichtingen. De lidstaat stelt de Commissie onverwijld van de intrekking in kennis. Een nieuwe registratie bij een lidstaat kan pas plaatsvinden, indien de exploitant van cryptoactiva aan de bevoegde autoriteit passende waarborgen heeft verstrekt dat hij zich eraan verbindt te zullen voldoen aan de rapportageverplichtingen, inclusief de rapportageverplichtingen die hij alsnog moet nakomen.

De lidstaten streven naar een gecoördineerde handhaving van het naleven van de registratie- en rapportageverplichtingen voor digitale platformen die actief zijn vanuit niet-Unierechtsgebieden. In het uiterste geval kunnen zij verhinderen dat een exploitant van cryptoactiva binnen de Unie kan opereren.³⁵

2.3.3. Van de rapportageplicht uitgesloten rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten

In Richtlijn (EU) 2023/2226 is geregeld dat bepaalde rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten zijn uitgesloten van de rapportageplicht in een lidstaat, indien zij elders een rapportageplicht vervullen, bijvoorbeeld omdat hij een rechtspersoon of een juridische constructie is met een fiscale woon- of vestigingsplaats in een andere lidstaat (zie paragrafen 2.3.1 en 2.3.2). Zo moeten dubbele rapportage en daarmee overbodige administratieve lasten voor rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten worden voorkomen.

In paragraaf 1.1 is uiteengezet dat ook in OESO-verband met het CARF rapportageverplichtingen voor aanbieders van cryptoactivadiensten zijn geïntroduceerd. Richtlijn (EU) 2023/2226 voorziet erin dat exploitanten van cryptoactiva die rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten zijn geen rapportageplicht in een lidstaat hebben, als zij de gegevens en inlichtingen met betrekking tot in die lidstaat woonachtige gebruikers van cryptoactiva rapporteren in een gekwalificeerd niet-Unierechtsgebied. Een gekwalificeerd niet-Unierechtsgebied heeft met alle lidstaten een van kracht zijnde adequate overeenkomst op grond waarvan de in deze staat gerapporteerde gegevens en inlichtingen over ingezetenen van lidstaten aan de betreffende lidstaten verstrekt.

Een niet-Unierechtsgebied kan ook met een of enkele lidstaten een van kracht zijnde adequate overeenkomst hebben. Richtlijn (EU) 2023/2226 regelt dat een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten die een exploitant van cryptoactiva is niet in een lidstaat over ingezetenen van die lidstaat hoeft te rapporteren als deze aanbieder al in een niet-Unierechtsgebied waarmee die lidstaat een van kracht zijnde adequate overeenkomst heeft over die ingezetenen rapporteert. Dat niet-Unierechtsgebied wisselt de betreffende gegevens en inlichtingen met die lidstaat uit.

De inlichtingen die op grond van een adequate overeenkomst worden uitgewisseld moeten gelijkwaardig zijn aan de inlichtingen die op grond van Richtlijn (EU) 2023/2226 moeten worden gerapporteerd. Op grond van een op Richtlijn (EU) 2023/2226 gebaseerde uitvoeringshandeling³⁶ kan de Commissie naar aanleiding van een met redenen omkleed verzoek van een lidstaat of op

³⁵ Zie bijlage VI, deel V, onder F, Richtlijn 2011/16/EU.

³⁶ Zie artikel 8 bis quinquies, elfde lid, Richtlijn 2011/16/EU.

eigen initiatief, bepalen of de inlichtingen die automatisch moeten worden uitgewisseld op grond van een overeenkomst tussen de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaat en een niet-Unierechtsgebied, gelijkwaardig zijn aan de inlichtingen die op grond van Richtlijn 2011/16/EU worden uitgewisseld.³⁷

2.3.4. Due diligence en te rapporteren inlichtingen

Om te bepalen of met betrekking tot een gebruiker van cryptoactiva gerapporteerd moet worden dient een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten gegevens van de gebruikers van zijn cryptoactivadiensten te verzamelen en te verifiëren met de zogenoemde 'due diligence-procedure'.³⁸ Dit betekent - kort weergegeven - dat de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten bij het aangaan van een relatie met een gebruiker van cryptoactiva aan die gebruiker een eigen verklaring moet vragen. Op basis van deze eigen verklaring bepaalt de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten de fiscale woonplaats(en) van de gebruiker van cryptoactivadiensten en stelt hij vast of een gebruiker van cryptoactiva die een entiteit is één of meer uiteindelijk belanghebbenden (natuurlijke personen die zeggenschap over de entiteit uitoefenen) heeft waarover gerapporteerd moet worden. Indien een gebruiker van cryptoactivadiensten op 31 december 2025 al een relatie heeft met een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten - en daarmee een "bestaande gebruiker van cryptoactiva" is - dient een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten uiterlijk op 1 januari 2027 een eigen verklaring van de gebruiker van cryptoactiva te verkrijgen.³⁹

Vanaf de datum dat de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten op grond van de due diligence-procedure een gebruiker van cryptoactiva identificeert als een gebruiker waarover hij moet rapporteren, behandelt hij deze als een "te rapporteren gebruiker".⁴⁰

Bij algemene maatregel van bestuur - waarvoor dit wetsvoorstel een grondslag biedt - worden (nadere) regels gesteld met betrekking tot de verzamel- en verificatievereisten waaraan rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten moeten voldoen. Die regels zien ook op de eisen waaraan een eigen verklaring van een gebruiker van cryptoactiva moet voldoen.

De inlichtingen die rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten moeten rapporteren zijn onder te verdelen in de volgende drie categorieën:

1. Informatie over de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zelf.
2. Informatie over de gebruikers van cryptoactiva die van hun cryptoactivadiensten gebruik maken. In het geval een gebruiker een entiteit is met natuurlijke personen als uiteindelijk belanghebbenden waarover gerapporteerd moet worden, dienen de rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten ook gegevens over hen te verstrekken. De informatie betreft gegevens om de identiteit van de gebruikers en de uiteindelijk belanghebbenden vast te kunnen stellen. Onder gegevens om de identiteit vast te stellen valt ook het fiscaal identificatienummer. Daaronder wordt mede begrepen het functioneel equivalent daarvan. Voor natuurlijke personen die zijn ingeschreven in de Nederlandse basisregistratie personen is dat het burgerservicenummer.
3. Informatie over de per kalenderjaar uitgevoerde transacties, die wisseltransacties of overdrachten van cryptoactiva zijn. Deze informatie betreft onder andere de naam van de cryptoactiva en het aantal eenheden, de bedragen in fiduciaire valuta die zijn betaald of ontvangen bij de aan- en verkoop van cryptoactiva, de reële marktwaarde van de cryptoactiva die zijn gekocht of verkocht en de eenheden en de reële marktwaarde van retailbetalingstransacties.⁴¹

Richtlijn (EU) 2023/2226 (en daarmee Richtlijn 2011/16/EU) regelt niets aangaande een bepaalde datum waarop rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten uiterlijk moeten rapporteren. Dat betekent dat lidstaten hierin zelf een keuze moeten maken. Voor rapportage in Nederland kiest het kabinet als uiterste rapportagedatum voor 31 januari van het kalenderjaar volgend op het jaar of de periode waarover moet worden gerapporteerd. De redenen zijn daarvoor de volgende. De gerapporteerde inlichtingen zijn van belang voor de heffing van inkomstenbelasting van in ieder geval te rapporteren gebruikers die hun fiscale woonplaats in Nederland hebben. De mogelijkheid

³⁷ Zie bijlage VI, deel I, onder C tot en met H en bijlage VI, deel IV, onderdeel F, punt 6, Richtlijn 2011/16/EU.

³⁸ Zie 8 bis quinquies, eerste lid, en bijlage VI, deel III, van Richtlijn 2011/16/EU.

³⁹ Zie bijlage VI, deel II, onder A en B van Richtlijn 2011/16/EU.

⁴⁰ Zie bijlage VI, deel II van Richtlijn 2011/16/EU.

⁴¹ Zie artikel 8 bis quinquies, eerste lid, en bijlage VI, deel II, van Richtlijn 2011/16/EU.

moet worden open gehouden dat deze inlichtingen in de voorgevulde aangifte (VIA) worden opgenomen. Het kabinet ziet de VIA namelijk als een belangrijk instrument om belastingplichtigen te helpen bij het voldoen aan hun aangifteverplichting. Deze vorm van hulp geeft ook invulling aan het streven naar een dienstbare overheid. Ingeval van opname van de gerapporteerde inlichtingen in de VIA moeten de inlichtingen uiterlijk 31 januari zijn gerapporteerd. Daarnaast zijn de gerapporteerde inlichtingen relevant voor het beoordelen van ingediende aangiften inkomstenbelasting. Deze beoordeling door de Belastingdienst vangt in de regel aan in maart. Ten behoeve van deze beoordeling is het nog wel nodig dat de gerapporteerde inlichtingen vooraf zijn getoetst op bruikbaarheid. Afhankelijk van de kwaliteit van de gerapporteerde inlichtingen kost die toetsing enige tijd. Dat betekent dat ook in het kader van de beoordeling van ingediende aangiften inkomstenbelasting het nodig is dat de inlichtingen uiterlijk 31 januari zijn gerapporteerd. Het kabinet realiseert zich dat die datum voor rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten in voorkomende gevallen beperkt kan zijn maar wenst daarbij twee kanttekeningen te plaatsen. Ten eerste zullen er naar verwachting veel partijen zijn die ingevolge implementatie van Richtlijn (EU) 2023/2226 worden geconfronteerd met zowel rapportageplicht als aanbieder van cryptoactivadiensten als rapportageplicht als financiële instelling (zie paragraaf 2.4 hierna). Op grond van rapportageplicht als financiële instelling zullen die partijen reeds uiterlijk op 31 januari ter zake moeten rapporteren.⁴² In zoverre is eenzelfde uiterste rapportagedatum voor de rapportageplicht ter zake van cryptoactivadiensten consistent en praktisch. Ten tweede dienen, ervan uitgaande dat onderhavig wetsvoorstel met ingang van 1 januari 2026 in werking treedt, rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten ingevolge het CARF uiterlijk 31 december 2026 due diligence op hun klanten te hebben uitgevoerd.⁴³ Dit geldt niet alleen voor Nederland maar voor alle (lid)staten. Dat betekent dat rapporterende aanbieders een groot deel van het werk al ten minste een maand vóór 31 januari 2027 - de eerste keer waarop uiterlijk moet worden gerapporteerd - moet hebben uitgevoerd, ongeacht de staat waarin de aanbieder is geregistreerd, en daarvoor heel 2026 de tijd hebben.

2.3.5. Informeren van te rapporteren gebruiker en te rapporteren persoon

Rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten zijn gehouden om de te rapporteren gebruikers van cryptoactiva die een natuurlijk persoon zijn en - in geval van een entiteit - aan eventuele natuurlijke personen die zeggenschap over die entiteit uitoefenen (uiteindelijk belanghebbenden) en waarop die gegevens en inlichtingen betrekking hebben te informeren over het feit dat die gegevens en inlichten die hen betreffen zullen worden gerapporteerd.⁴⁴ Deze kennisgeving dient in Nederland uiterlijk plaats te vinden op 31 januari van het jaar dat volgt op het kalenderjaar waarin de gebruiker van cryptoactiva is aangemerkt als te rapporteren gebruiker van cryptoactiva. Dit moment is gelijk aan het moment waarop de inlichtingen in Nederland uiterlijk aan de Minister van Financiën (feitelijk de Belastingdienst⁴⁵) moeten worden verstrekt.⁴⁶

2.4. Andere wijzigingen in Richtlijn (EU) 2023/2226

Naast maatregelen op het gebied van rapportage en inlichtingenuitwisseling inzake cryptoactivadiensten bevat Richtlijn (EU) 2023/2226 een aantal andere maatregelen. Het gaat om de volgende maatregelen:

1. Wijzigingen in de bepalingen inzake de verplichte rapportage van gegevens en inlichtingen door financiële instellingen en de verplichte automatische uitwisseling van die gerapporteerde inlichtingen (DAC2). Hierbij worden de wijzigingen van de Common Reporting Standard (CRS) die in OESO-verband op 26 augustus 2022 zijn vastgesteld één op één overgenomen in Richtlijn 2011/16/EU.⁴⁷ De wijzigingen in de CRS zijn vooral een gevolg van technologische

⁴² Zie artikel 10 UB CRS.

⁴³ Zie deel III, onderdeel A, CARF.

⁴⁴ Zie artikel 25, vierde lid, onder a, van Richtlijn 2011/16/EU.

⁴⁵ Als bevoegde autoriteit in de zin van de WIB is bij besluit van 12 juli 2019, Stcrt. 2019, 41999, de directeur-generaal Belastingdienst aangewezen.

⁴⁶ Zie het voorgestelde artikel 10ob WIB.

⁴⁷ OECD (2022), Crypto-Asset Reporting Framework and Amendments to the Common Reporting Standard, OECD, Paris.

ontwikkelingen en een uitgebreide evaluatie van de CRS die hebben plaatsgevonden sinds in 2014 de oorspronkelijke CRS is vastgesteld.⁴⁸ Zo worden bepaalde nieuwe financiële producten zoals elektronisch geld en digitale centralebankmunten, die inmiddels een gangbaar en betrouwbaar alternatief vormen voor de meer traditionele financiële activa, onder de reikwijdte van CRS gebracht. Voorts houden de wijzigingen verband met de rapportageplicht inzake cryptoactivadiensten. Zij strekken er namelijk ook toe dat voor zover financiële instellingen zich bezig houden met cryptoactivadiensten, zij dezelfde rapportageplicht krijgen als rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten, overigens onder gelijktijdige voorkoming van een dubbele rapportageplicht. Daarmee wordt een gelijk speelveld bereikt tussen dergelijke financiële instellingen en aanbieders van cryptoactivadiensten, hetgeen de marktwerking op het gebied van cryptoactivadiensten bevordert.

2. Een uitbreiding op het gebied van uitwisseling ter zake van rulings. Zo worden bepaalde aan vermogende natuurlijke personen afgegeven rulings ook uitgewisseld.
3. Er wordt expliciet gemaakt dat de uitgewisselde inlichtingen ook mogen worden gebruikt voor de vaststelling en handhaving van douanerechten en de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering.
4. Een aanpassing als gevolg van een uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ EU) met betrekking tot de meldingsplicht bij grensoverschrijdende constructies (DAC6).⁴⁹ Deze aanpassing komt erop neer dat intermediairs die een wettelijk verschoningsrecht hebben niet verplicht zijn om aan anderen dan hun cliënt te melden dat sprake is van een meldingsplichtige grensoverschrijdende constructie.
5. Met ingang van 1 januari 2028 komt te gelden dat lidstaten de door uitwisseling verkregen inlichtingen niet langer dan noodzakelijk mogen bewaren, maar dat de bewaartermijn minimaal vijf jaar bedraagt.
6. Een aanscherping van de verplichting voor lidstaten om (wettelijke) maatregelen te treffen om rapportageplichtigen te verplichten dat zij van degenen ten aanzien van wie zij ingevolge Richtlijn 2011/16/EU gegevens moeten verzamelen, de door de lidstaten van verblijf afgegeven fiscale identificatienummers - *tax identification numbers* (TINs) - verzamelen en rapporteren, om deze nummers vervolgens uit te wisselen met de relevante lidstaten. Doel hiervan is de effectiviteit van de uitwisseling te vergroten doordat dit de ontvangende lidstaten beter in staat stelt inkomsten te koppelen aan hun ingezetenen. Hierbij geldt een ingroeimodel: met ingang van 1 januari 2026 geldt dit ten aanzien van inlichtingen die als gevolg van implementatie van Richtlijn 2014/107/EU, Richtlijn (EU) 2021/514 en Richtlijn (EU) 2023/2226 worden gerapporteerd en uitgewisseld, met ingang van 1 januari 2028 geldt dit ook voor Richtlijn (EU) 2015/2376, Richtlijn (EU) 2016/881 en Richtlijn (EU) 2018/822 en met ingang van 1 januari 2030 onder omstandigheden ook voor de inkomens- en vermogenscategorieën inkomsten uit arbeid, tantièmes en presentiegelden en pensioenen.⁵⁰

De wijzigingen die met ingang van 1 januari 2028 of later moeten zijn geïmplementeerd zijn overigens niet in onderhavig wetsvoorstel opgenomen omdat het uitbreiden van de verplichting om de door de lidstaten van verblijf afgegeven TINs te rapporteren en uit te wisselen nog nader onderzoek behoeft. Genoemde wijzigingen zullen daarom in een later wetsvoorstel worden opgenomen. Tot slot worden los van Richtlijn (EU) 2023/2226 in het onderhavige wetsvoorstel enkele omissies hersteld. Waar dit het geval is wordt dat in de artikelsgewijze toelichting op het betreffende artikel toegelicht.

2.5. Sancties

Richtlijn (EU) 2023/2226 vereist dat de lidstaten voorzien in sancties die doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.⁵¹ Ingevolge het onderhavige wetsvoorstel wordt de huidige sanctiebepaling in de WIB uitgebreid.⁵² Zodoende kan het opzettelijk of grofschuldig niet-nakomen van de in dit wetsvoorstel opgenomen verplichtingen door rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten

⁴⁸ De oorspronkelijke CRS zijn geïmplementeerd in de WIB via de Wet uitvoering Common Reporting Standard.

⁴⁹ HvJ EU 8 december 2022, Orde van Vlaamse Balies e.a., C-694/20, ECLI:EU:C:2022:963.

⁵⁰ Genoemde inkomenscategorieën staan in artikel 8, eerste lid, Richtlijn 2011/16/EU.

⁵¹ Zie artikel 25bis van Richtlijn 2011/16/EU.

⁵² Ingevolge overweging 42 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226 en artikel 25bis van Richtlijn 2011/16/EU dienen de lidstaten sancties vast te stellen voor inbreuken op nationale bepalingen waarmee Richtlijn (EU) 2023/2226 is omgezet.

worden bestraft met een bestuurlijke boete van ten hoogste het bedrag van de zesde categorie⁵³ en kan er tot strafrechtelijke vervolging worden overgegaan. Een schending van de verplichtingen die met het onderhavige wetsvoorstel worden geïntroduceerd kan immers (internationaal) gevolgen hebben voor de uitwisseling van gegevens met betrekking tot te rapporteren gebruikers en uiteindelijk belanghebbenden en daarmee voor het tegengaan van belastingontwijking en -ontduiking. Dit risico wordt vergroot door het grensoverschrijdende karakter van de diensten van rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten en de mogelijkheid die Richtlijn (EU) 2023/2226 biedt ten aanzien van rapportage in één lidstaat over ingezetenen van meerdere lidstaten. Bovendien is nakoming van deze verplichtingen van groot belang om het gelijke speelveld te bewaren. Het maximum van de zesde categorie is naar het oordeel van het kabinet voldoende afschrikkend. Voorts sluit dat maximum aan bij de reeds bestaande maxima die gelden voor verplichtingen die ingevolge Richtlijn 2011/16/EU zijn geïmplementeerd. Om die redenen vindt het kabinet een boete van ten hoogste het bedrag van de zesde categorie passend. Dit maximum biedt ook alle ruimte om een evenredige boete op te leggen. Wat een evenredige boete is, hangt af van alle relevante feiten en omstandigheden van het concrete geval. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de sanctiebepaling alleen geldt ten aanzien van rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten en niet ten aanzien van te rapporteren gebruikers van cryptoactiva en uiteindelijk belanghebbenden die gebruik maken van de diensten van aanbieders van cryptoactivadiensten. Verder wordt het thans geldende boetemaximum van de vierde categorie dat geldt voor rapporterende financiële instellingen verhoogd naar de zesde categorie. Reden daarvoor is dat rapporterende financiële instellingen en rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten als gevolg van technische ontwikkelingen steeds meer vergelijkbare of dezelfde diensten aanbieden, en met het oog op een gelijke behandeling daarom voor hen beide hetzelfde boetemaximum moet gelden. Daarnaast heeft het kabinet signalen ontvangen die erop wijzen dat de vierde categorie onvoldoende afschrikkend werkt. Tot slot worden nog twee andere aspecten geadresseerd. Het eerste aspect betreft de omstandigheid dat de verplichtingen voor rapporterende platformexploitanten en rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten uitdrukkelijk ook in binnenlandse situaties van toepassing zijn.⁵⁴ In binnenlandse situaties is het anders dan in grensoverschrijdende situaties, waarop de WIB ziet, evenwel niet mogelijk om een vergrijpboete op te leggen. Dat is gelet op het gelijkheidsbeginsel niet wenselijk. Bovendien is een dergelijk verschil in sanctiemogelijkheden Unierechtelijk kwetsbaar. Het tweede aspect betreft de omstandigheid dat als het om geldboeten gaat het strafrechtelijke maximum thans lager is dan het bestuursrechtelijke maximum. Dat verhoudt zich niet goed met het uitgangspunt dat het strafrecht is bedoeld voor de ernstigste overtredingen.⁵⁵ Daarom wordt het maximum van de strafrechtelijke geldboete gelijk getrokken met het maximum van de bestuursrechtelijke geldboete.

2.6. Wijziging van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) in verband met niet-grensoverschrijdende transacties

Richtlijn (EU) 2023/2226 schrijft voor dat de rapportageverplichting zowel op grensoverschrijdende als op binnenlandse transacties betrekking moet hebben. Dit teneinde de doeltreffendheid van de rapportagevoorschriften, de goede werking van de interne markt, een gelijk speelveld en het non-discriminatiebeginsel te waarborgen.⁵⁶ Omdat de WIB ziet op het verlenen van wederzijdse bijstand bij de heffing van belastingen (met andere woorden: grensoverschrijdende transacties), past het niet een verplichting tot het rapporteren van binnenlandse transacties op te nemen in die wet of een onderliggend besluit. Dit is de reden waarom met dit wetsvoorstel een nieuw artikel in de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) wordt voorgesteld.⁵⁷ Dit voorgestelde artikel in de AWR bepaalt dat de rapportageverplichting ten aanzien van rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten die zijn gehouden aan de Minister van Financiën⁵⁸ te rapporteren, ook geldt ten aanzien van louter binnenlandse transacties. Hiermee wordt bedoeld dat dergelijke in

⁵³ Bedoeld in artikel 23, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht.

⁵⁴ Artikel 53bis AWR en het voorgestelde artikel 53ter AWR.

⁵⁵ Zie ook p. 2 van het nader rapport bestuurlijke boetestelsels van het kabinet van 26 april 2018, Kamerstukken II 2017/18, 34775-VI, nr. 102.

⁵⁶ Zie overweging 13 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226.

⁵⁷ Artikel 53ter AWR.

⁵⁸ De WIB gebruikt voor de Minister van Financiën de term "Onze Minister", zie artikel 2, eerste lid, onderdeel b, WIB.

Nederland rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten ook dienen te rapporteren over gebruikers van cryptoactiva en - indien van toepassing - uiteindelijk belanghebbenden die uitsluitend ingezetene zijn van Nederland. Dit betekent dat de Minister van Financiën van rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten, die zijn gehouden aan hem te rapporteren, niet alleen gegevens en inlichtingen krijgt met het oog op de uitwisseling daarvan in het kader van de wederzijdse bijstand, maar ook met het oog op de belastingheffing in Nederland zelf. Zonder het onderhavige artikel zou de inspecteur over dergelijke gebruikers van cryptoactiva geen gegevens en inlichtingen verkrijgen. Gezien het feit dat de informatie voor verschillende belastingmiddelen relevant kan zijn⁵⁹, is gekozen voor een nieuwe bepaling in de AWR die de grondslag vormt voor de rapportageverplichting.

Wat betreft de systematiek van de rapportageverplichting wordt voor de Nederlands ingezetenen volledig aangesloten bij de systematiek die Richtlijn (EU) 2023/2226 voorschrijft. Voor rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten betekent dit dat zij geen onderscheid hoeven te maken tussen de verplichtingen die gelden inzake rapportage aan de Minister van Financiën over ingezetenen van uitsluitend Nederland en ingezetenen van (ook) een andere staat of staten.

Boetesystematiek

Ingevolge Richtlijn (EU) 2023/2226 dienen lidstaten alle nodige maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat sancties worden uitgevoerd en dat die sancties doeltreffend, evenredig en afschrikwekkend zijn.⁶⁰ Bij het niet, niet tijdig of niet volledig voldoen aan de verplichtingen op grond van de hiervoor besproken wijziging van de AWR⁶¹, zijn de strafrechtelijke bepalingen van hoofdstuk IX AWR van toepassing. Het niet voldoen aan de verplichtingen kan zowel een overtreding als een misdrijf zijn, afhankelijk van de mate van schuld en opzet van de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten. Tevens wordt het mogelijk dat een vergrijpboete kan worden opgelegd en worden de maximale strafrechtelijke en bestuursrechtelijke geldboete gelijkgetrokken (zie daarvoor paragraaf 2.5 hiervoor).

3. Gegevensbescherming

3.1. Inleiding

De gegevens en inlichtingen die rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten ingevolge het onderhavige wetsvoorstel dienen te verzamelen, verifiëren en rapporteren aan de Minister van Financiën, kunnen betrekking hebben op persoonsgegevens. Onder persoonsgegeven wordt verstaan elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon.⁶² Ingevolge het onderhavige wetsvoorstel zijn rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten gehouden ten aanzien van bepaalde gebruikers van cryptoactiva en uiteindelijk belanghebbenden⁶³ specifieke gegevens te verzamelen, te verifiëren en aan de Minister van Financiën te rapporteren.⁶⁴ De gegevens die de Minister van Financiën van de rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten ontvangt, verstrekt hij vervolgens automatisch aan de lidstaten waarvan de gebruiker van cryptoactiva en de uiteindelijk belanghebbenden ingezetene zijn.⁶⁵ De betrokken belastingautoriteiten krijgen via deze automatische uitwisseling alleen de voor hen relevante

⁵⁹ Zie artikel 30 WIB.

⁶⁰ Zie overweging 42 van de preambule bij en artikel 25bis van Richtlijn (EU) 2023/2226.

⁶¹ Artikel 53ter AWR.

⁶² Zie artikel 4, eerste lid, van de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (Algemene verordening gegevensbescherming), PbEU 2016, L 119.

⁶³ Zie voor een uitgebreidere toelichting op gebruikers en uiteindelijk belanghebbenden paragraaf 2.3.1 en 2.3.4.

⁶⁴ De precieze gegevens die door rapporterende platformexploitanten worden gerapporteerd volgen uit het voorgestelde artikel 10job, derde of vijfde lid, WIB en overeenkomstig bijlage VI, deel III, onderdelen B en C, van Richtlijn 2011/16/EU.

⁶⁵ Zie het voorgestelde artikel 6h, eerste lid, WIB. Meer specifiek verstrekt de Minister van Financiën aan een lidstaat automatisch inlichtingen over de "persoon van een lidstaat". Zie voor de definitie daarvan het voorgestelde artikel 2f, onderdeel j, WIB en de artikelsgewijze toelichting daarop.

gegevens, namelijk de gegevens en inlichtingen over hun eigen ingezetenen.⁶⁶ De belastingautoriteiten van de andere lidstaten zullen hetzelfde doen met betrekking tot de door hen ingevolge Richtlijn (EU) 2023/2226 ontvangen gegevens en inlichtingen van gebruikers van cryptoactiva en uiteindelijk belanghebbenden die ingezetenen zijn van Nederland.

Het voorgaande roept de vraag op in hoeverre de met de verwerking van persoonsgegevens gepaard gaande inmenging in de persoonlijke levenssfeer noodzakelijk is ten opzichte van het doel dat ermee wordt nagestreefd. In paragraaf 3.2 wordt in dit kader ingegaan op de bepaling inzake het recht op eerbiediging van privé, familie- en gezinsleven in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (Handvest) en wordt beoordeeld of de verwerking van persoonsgegevens zoals hiervoor beschreven hieraan voldoet. Voorts is op de verwerking van persoonsgegevens de Algemene verordening gegevensbescherming⁶⁷ (AVG) van toepassing. In paragraaf 3.3 zal worden ingegaan op de specifieke waarborgen uit de AVG.

Een belangrijke notie vooraf is evenwel dat iedere vorm van gegevensverwerking in het onderhavige wetsvoorstel rechtstreeks voortvloeit uit Richtlijn (EU) 2023/2226 en dat – relevant voor de bepalingen in het wetsvoorstel die verzamel- en verificatieverplichtingen en rapportageverplichtingen ten behoeve van gegevensuitwisseling op grond van het CARF regelen – met die richtlijn in feite het CARF voor de EU wordt overgenomen. Dit wetsvoorstel introduceert geen extra verplichtingen of voorwaarden ten opzichte van de richtlijn en het daarmee overgenomen CARF. Het voorstel dat ten grondslag heeft gelegen aan Richtlijn (EU) 2023/2226 is onderworpen aan een zogenoemd 'impact assessment' door de EC. Hierin is geconcludeerd dat het voorstel wat betreft de impact op fundamentele rechten geheel in lijn is met Europese verdragen.⁶⁸ Daarnaast is ook de Europese Toezichthouder (de *European Data Protection Supervisor* (EDPS)) voor gegevensbescherming geraadpleegd⁶⁹ die een aantal aanbevelingen heeft gedaan ten behoeve van de volledige naleving van het juridisch kader dat ziet op gegevensbescherming.⁷⁰ De Commissie heeft deze aanbevelingen overgenomen.

3.2. Recht op respect voor het privéleven

Persoonsgegevens worden beschermd als onderdeel van het privéleven.⁷¹ Het recht op respect voor het privéleven wordt gewaarborgd in het EVRM.⁷² Ingevolge het EVRM is een inmenging in het recht op respect voor het privéleven evenwel gerechtvaardigd wanneer deze bij wet is voorzien

⁶⁶ Zie artikel 21, vijfde lid, vierde alinea, Richtlijn 2011/16/EU.

⁶⁷ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (Algemene verordening gegevensbescherming), PbEU 2016, L 119.

⁶⁸ Te raadplegen via <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=COM%3A2022%3A0707%3AFIN>. Het relevante citaat luidt: "Deze voorgestelde richtlijn eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die met name zijn erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Meer bepaald wordt de reeks gegevenselementen die aan de belastingdiensten moeten worden doorgegeven, zo bepaald dat alleen de gegevens worden opgenomen die minimaal noodzakelijk zijn voor de opsporing van ontoereikende rapportage of het ontbreken van rapportage, overeenkomstig de verplichtingen van de algemene verordening gegevensbescherming en met name het beginsel van minimale gegevensverwerking."

⁶⁹ Opinion 9/2023 on the Proposal for a Council Directive amending Directive 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation van de EDPS is te raadplegen op de site van de EDPS: <https://www.edps.europa.eu/data-protection/our-work/publications/opinions/2023-04-03-edps-opinion-council-directive-amending-directive-201116eu-administrative-cooperation-field-taxation>

⁷⁰ Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG, PbEU 2018, L 295/39.

⁷¹ Zie ook artikel 8 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het Handvest), waarin expliciet is bepaald dat eenieder recht heeft op bescherming van de hem betreffende persoonsgegevens.

⁷² Artikel 7 van het Handvest is bijna gelijklopend aan artikel 8 van het EVRM en stelt dat eenieder recht heeft op 'eerbiediging van zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn communicatie'. Voor zover het Handvest rechten bevat die corresponderen met rechten die zijn gegarandeerd door het EVRM, is de inhoud en reikwijdte daarvan ingevolge artikel 52, derde lid, van het Handvest hetzelfde als in het EVRM is bepaald. Derhalve wordt hier alleen ingegaan op artikel 8 EVRM. Voorts is in artikel 10, eerste lid, van de Grondwet bepaald dat eenieder recht heeft op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer,

en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

Omdat dit wetsvoorstel implementatie van Unierecht betreft is ook het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (Handvest) van toepassing. Artikel 7 Handvest bepaalt dat een ieder recht heeft op eerbiediging van zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn communicatie. Artikel 8 Handvest bepaalt dat een ieder recht heeft op bescherming van de hem betreffende persoonsgegevens, dat deze gegevens eerlijk moeten worden verwerkt, voor bepaalde doeleinden en met toestemming van de betrokkene of op basis van een andere gerechtvaardigde grondslag waarin de wet voorziet en dat een ieder recht heeft op toegang tot de over hem verzamelde gegevens en op rectificatie daarvan. Artikel 52, eerste lid, Handvest geeft aan dat beperkingen op de uitoefening van de in het Handvest erkende rechten en vrijheden bij wet moeten worden gesteld en de wezenlijke inhoud van die rechten en vrijheden moeten eerbiedigen. Met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel kunnen slechts beperkingen worden gesteld, indien zij noodzakelijk zijn en daadwerkelijk beantwoorden aan door de Unie erkende doelstellingen van algemeen belang of aan de eisen van de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. Artikel 52, derde lid, Handvest bepaalt dat voor zover dit handvest rechten bevat die corresponderen met rechten die zijn gegarandeerd door het EVRM, de inhoud en reikwijdte ervan dezelfde zijn als die welke er door genoemd verdrag aan worden toegekend. Daarbij wordt uitdrukkelijk gesteld dat het recht van de Unie een ruimere bescherming kan bieden, hetgeen ter zake ook is gedaan. Dit komt tot uiting doordat in artikel 39 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, in artikel 16 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en in artikel 8 Handvest specifieke aandacht wordt geschonken aan de bescherming van persoonsgegevens. Zo is in genoemd artikel 16 VWEU is vastgelegd dat eenieder recht heeft op bescherming van zijn persoonsgegevens. Het artikel biedt tevens de grondslag voor de AVG.

Uit voornoemde artikelen uit de verdragen blijkt dat het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer niet absoluut is. Daaraan kunnen beperkingen worden gesteld. Hierna wordt getoetst aan de eisen die de Verdragen blijkens het voorgaande daaraan stellen.

Met het onderhavige wetsvoorstel wordt voldaan aan de eis dat de inmenging bij wet is voorzien, waardoor het voor burgers kenbaar en voorzienbaar is dat een inmenging kan plaatsvinden en onder welke omstandigheden dat het geval is. Daarnaast geldt dat de voorgestelde bepalingen noodzakelijk zijn in het belang van het economisch welzijn van Nederland. Het doel van Richtlijn (EU) 2023/2226 en de gegevensuitwisseling ingevolgde het CARF is, kort samengevat, meer (gestroomlijnde) transparantie inzake de digitale transacties met cryptoactiva en de inkomsten die via deze transacties worden vergaard.⁷³ Dit zal leiden tot een eerlijkere belastingheffing en tot een vermindering van de nalevingslasten voor zowel belastingdiensten als belastingbetalers. Om dit doel te kunnen realiseren, is het van wezenlijk belang dat de belastingautoriteiten van de lidstaten op automatische basis volledige en relevante informatie met elkaar uitwisselen ten aanzien van zogenoemde relevante transacties die via rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten worden verricht. Met die informatie komen de lidstaten en de staten die ingevolge het CARF uitwisselen te beschikken over uitvoerige inlichtingen die gebruikt kunnen worden om de verschuldigde belastingen correct vast te stellen. Vanwege het internationale karakter van digitale cryptoactivadiensten is het voor de EU essentieel dat een uniforme rapportageverplichting wordt ingevoerd die overal in de interne markt geldt.⁷⁴ Verschillende nationale regelingen zorgen immers voor aanzienlijke administratieve- en nalevingskosten voor platformexploitanten. Met Richtlijn (EU) 2023/2226 wordt een uniforme rapportageverplichting ingevoerd waarbij rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten ertoe worden verplicht inkomsten die gebruikers van

behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen. In het tweede lid van genoemd artikel 10 is bepaald dat de wet regels stelt ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen en verstrekken van persoonsgegevens.

⁷³ Zie overwegingen 1, 2 en 11 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226 van de Raad van 17 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen, PB 2023 L 2023/2226, 24.10.2023.

⁷⁴ Zie overweging 13 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226.

cryptoactiva en uiteindelijk belanghebbend door het gebruik van digitale cryptoactivadiensten verkrijgen in slechts één enkele lidstaat te rapporteren.⁷⁵

Voorts dient ingevolge het EVRM – en ingevolge het Handvest voor de EU – het wetsvoorstel te voldoen aan de voorwaarden van proportionaliteit – de inbreuk op de belangen van de bij de verwerking van persoonsgegevens betrokkene mag niet onevenredig zijn in verhouding tot het met de verwerking te dienen doel – en subsidiariteit: het doel waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt, dient in redelijkheid niet op een andere, voor de bij de verwerking van persoonsgegevens betrokkene minder nadelige wijze te kunnen worden bereikt. Toetsing aan voorgenoemde eisen levert het volgende beeld op. De uit Richtlijn (EU) 2023/2226 voortvloeiende verplichtingen en de verplichtingen ingevolge het CARF gaan niet verder dan nodig is om de beoogde doelstellingen daarvan te verwezenlijken. De inmenging in de persoonlijke levenssfeer vindt plaats met het doel om, kort samengevat, meer (gestroomlijnde) transparantie te verkrijgen inzake de cryptoactivadiensten die door aanbieders daarvan digitaal worden verricht en de inkomsten die via deze transacties worden vergaard. Gezien de moeilijkheden om belastbare feiten te detecteren in verband met dergelijke digitale transacties, en tevens rekening houdend met de extra administratieve last voor de belastingdiensten in dergelijke gevallen, is het noodzakelijk een rapportageverplichting in te stellen voor aanbieders van cryptoactivadiensten. Zij zijn van alle mogelijk betrokken partijen het best in staat om de noodzakelijke inlichtingen te verzamelen en te verifiëren met betrekking tot alle gebruikers van cryptoactiva en uiteindelijk belanghebbenden die van hun diensten gebruik maken.⁷⁶ Tot de verstrekking van inlichtingen dient alleen te worden overgegaan ten aanzien van een gebruiker van cryptoactiva en uiteindelijk belanghebbenden die aan bepaalde voorwaarden voldoet.⁷⁷ Zonder de betreffende persoonsgegevens die worden meegeleverd, is het voor belastingautoriteiten niet mogelijk om te achterhalen op welke te rapporteren gebruiker van cryptoactiva en uiteindelijk belanghebbenden de inlichtingen betrekking hebben. In verband met de subsidiariteit geldt verder dat inlichtingen die niet strekken tot de nakoming van (de doelen van) Richtlijn (EU) 2023/2226 en het CARF niet worden gevraagd. De uitgewisselde informatie mag (in beginsel) alleen worden gebruikt voor de administratie en uitvoering van de belastingwet, inclusief de bijbehorende boetebepalingen.⁷⁸

3.3. AVG

Zoals reeds opgemerkt, worden persoonsgegevens beschermd als onderdeel van het privéleven. De AVG geeft een nadere uitwerking aan dit recht. In deze paragraaf wordt ingegaan op de belangrijkste waarborgen uit de AVG. Persoonsgegevens mogen alleen worden verwerkt⁷⁹ in overeenstemming met de wet en op een wijze die ten aanzien van de betrokkene (zijnde degene van wie de persoonsgegevens worden verwerkt) rechtmatig, behoorlijk en transparant is.⁸⁰ Met het onderhavige wetsvoorstel wordt aan de eis van rechtmatigheid voldaan, aangezien verwerking van de gegevens noodzakelijk is voor naleving van de belastingwet en het voor burgers kenbaar en voorzienbaar is dat een inmenging kan plaatsvinden en onder welke omstandigheden dat het geval is.⁸¹ De uitwisseling van gegevens binnen de EU kan daadwerkelijk bijdragen aan de inspanningen die worden geleverd om een goede werking van de interne markt te garanderen en een gelijk speelveld en het non-discriminatiebeginsel te waarborgen.⁸²

Zoals aangegeven is sprake van een zuivere implementatie van Richtlijn (EU) 2023/2226 in de WIB. De WIB bevat reeds de implementatie van een groot aantal bepalingen uit Richtlijn 2011/16/EU. Op de gegevensverwerking die onderhavig wetsvoorstel regelt, worden de betreffende bepalingen in de WIB van toepassing. In de WIB is bepaald dat de bepalingen van die wet strekken tot uitvoering van richtlijnen van de Raad van de Europese Unie en andere regelingen

⁷⁵ Zie overweging 12 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226.

⁷⁶ Zie overweging 12 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226.

⁷⁷ Zie de voorwaarden zoals genoemd in bijlage VI, deel IV, onder D, van Richtlijn 2011/16/EU.

⁷⁸ Zie artikel 16, eerste, tweede en derde lid, van Richtlijn 2011/16/EU en de artikelen 17 en 30 WIB, waaruit blijkt onder welke voorwaarden de gegevens en inlichtingen ook voor andere doeleinden dan de administratie en uitvoering van de belastingwet mogen worden gebruikt.

⁷⁹ Artikel 4, tweede lid, AVG bevat de definitie van verwerking.

⁸⁰ Zie artikel 5, eerste lid, onderdeel a, AVG.

⁸¹ Zie artikel 5, eerste lid, onderdeel b en c, AVG en artikel 6, eerste lid, onderdeel c, AVG.

⁸² Zie overwegingen 12 en 13 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226 van de Raad van 17 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen, PB 2023 L 2023/2226, 24.10.2023.

van internationaal en interregionaal recht tot het verlenen van wederzijdse bijstand bij de heffing van belastingen.⁸³ In de WIB is daarnaast bepaald dat alleen inlichtingen worden verstrekt indien de verstrekking daarvan strekt tot uitvoering van richtlijnen van de EU en andere regelingen van internationaal of interregionaal recht.⁸⁴ Het onderhavige wetsvoorstel voorziet derhalve in de verwerking van persoonsgegevens die strikt samenhangt met de verwezenlijking van het doel dat met Richtlijn (EU) 2023/2226 (en Richtlijn 2011/16/EU) en het CARF wordt nagestreefd.

Voorts zal op grond van de AVG de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten alle redelijke maatregelen moeten nemen om ervoor te zorgen dat de gegevens juist zijn.⁸⁵ In dit kader is relevant dat in Richtlijn (EU) 2023/2226 en het CARF verzamel- en verificatievereisten zijn opgenomen ten aanzien van het verzamelen en verifiëren van inlichtingen over te rapporteren gebruikers en uiteindelijk belanghebbenden door rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten.⁸⁶ Voor zover het gaat om het verstrekken van inlichtingen door de rapporterende aanbieder van cryptoactiva aan de Minister van Financiën, is hierin bepaald welke verantwoordelijkheid de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten draagt bij het vaststellen van de juistheid van die gegevens en inlichtingen. Zo is de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten gehouden om te bepalen of de ontvangen inlichtingen betrouwbaar zijn door gebruik te maken van de inlichtingen en documenten waarover hij in zijn elektronisch doorzoekbare registers beschikt. Hoofdstuk III AVG bevat voorschriften met betrekking tot, kort samengevat, het informeren van de betrokkene van wie persoonsgegevens worden verwerkt in het kader van diens rechten. Richtlijn (EU) 2023/2226 bevat in lijn daarmee ook enkele voorschriften ten aanzien van de inlichtingenplicht richting betrokken natuurlijke personen die te maken hebben met Richtlijn 2011/16/EU.⁸⁷ De AVG is ook van toepassing op exploitanten van cryptoactiva die rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten zijn, voor zover zij op grond van deze richtlijn gegevens van Europese ingezetenen verzamelen, verifiëren en rapporteren.⁸⁸

Onder de te rapporteren inlichtingen over gebruikers van cryptoactiva valt ook het fiscaal identificatienummer. Indien een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten over een natuurlijk persoon moet rapporteren, is het fiscaal identificatienummer indien de natuurlijke persoon in de Nederlandse basisregistratie personen is ingeschreven, het burgerservicenummer. Ook rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten die in andere lidstaten rapportageplichtig zijn zullen ingevolge implementatie van artikel 27 quater Richtlijn (EU) 2023/2226 burgerservicenummers verzamelen en rapporteren in de betreffende andere lidstaat. Dit betekent dat niet alleen aanbieders van cryptodiensten die gevestigd zijn in Nederland, maar ook aanbieders elders in de EU, burgerservicenummers gaan verwerken en delen met de betrokken belastingautoriteiten.

Het burgerservicenummer is een nationaal identificatienummer. Artikel 87 AVG bepaalt dat lidstaten specifieke voorwaarden kunnen stellen aan de verwerking van een nationaal identificatienummer. Nederland heeft dergelijke voorwaarden opgenomen in nationale regelgeving. In artikel 46 van de Uitvoeringswet AVG is bepaald dat een nummer dat ter identificatie van een persoon bij wet is voorgeschreven, slechts mag worden gebruikt ter uitvoering van de desbetreffende wet dan wel voor doeleinden bij de wet bepaald. Met het voorgestelde artikel 10ob, vierde en vijfde lid, WIB wordt hieraan voldaan nu daarin wordt voorgeschreven dat en voor welk doel het burgerservicenummer wordt verwerkt.

Wanneer de gegevens en inlichtingen aan de Minister van Financiën zijn gerapporteerd, wordt de Minister van Financiën als verwerkingsverantwoordelijke aangemerkt. De betrokkene van wie persoonsgegevens worden verwerkt, heeft op grond van de AVG bepaalde rechten, zoals het recht op inzage, en kan bijvoorbeeld verzoeken om incorrecte persoonsgegevens aan te passen. Op de website van de Belastingdienst kan de betrokkene van wie persoonsgegevens worden verwerkt meer informatie hierover vinden.⁸⁹

⁸³ Zie artikel 1 WIB.

⁸⁴ Zie artikel 14 WIB.

⁸⁵ Zie artikel 5, eerste lid, onderdeel d, AVG.

⁸⁶ De verzamel- en verificatievereisten worden op basis van artikel 10oa WIB vastgelegd in de algemene maatregel van bestuur conform bijlage VI, deel III, van Richtlijn 2011/16/EU en deel III van het CARF.

⁸⁷ Zie artikel 25, vierde lid, van Richtlijn 2011/16/EU en de voorgestelde wijziging van artikel 10p WIB.

⁸⁸ Zie artikel 3 van de AVG.

⁸⁹ Te raadplegen via: www.belastingdienst.nl/privacy

De betreffende gegevens mogen niet langer worden bewaard dan noodzakelijk is voor het doel waarvoor zij zijn verwerkt.⁹⁰ Voor het bewaren en het vernietigen van gegevens hanteert de Belastingdienst de termijnen die overeenkomstig de bepalingen in de Archiefwet bekend worden gemaakt.⁹¹ De bestaande beveiligingsregels binnen de Belastingdienst zullen onverkort worden toegepast op de onderhavige verwerking van persoonsgegevens.⁹² Voorts geldt dat de persoonsgegevens door het nemen van passende technische of organisatorische maatregelen op een dusdanige manier moeten worden verwerkt dat een passende beveiliging ervan gewaarborgd is.⁹³ Nadat de gegevens en inlichtingen door de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten aan de Belastingdienst zijn verstrekt, zal de Belastingdienst de gegevens en inlichtingen die ter uitvoering van Richtlijn (EU) 2023/2226 zijn gerapporteerd uploaden in een centraal gegevensbestand dat door de Commissie in het leven is geroepen. Zo kunnen middelen efficiënter worden ingezet, wordt inlichtingenuitwisseling vergemakkelijkt en wordt voorkomen dat elke lidstaat soortgelijke veranderingen moet doorvoeren in zijn systemen om de inlichtingen op te slaan. Dit centrale gegevensbestand wordt opgezet voor het verstrekken van inlichtingen over cryptoactiva dat toegankelijk is voor alle lidstaten en - alleen voor statistische doeleinden - voor de Commissie. De lidstaten mogen alleen toegang krijgen tot gegevens in dat centrale gegevensbestand die betrekking hebben op hun eigen ingezetenen. Alle toegang tot en beperkingen van de toegang tot het centrale gegevensbestand moeten in overeenstemming zijn met de vereisten van de AVG. Teneinde eenvormige voorwaarden voor de uitvoering van deze richtlijn te waarborgen, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden verleend voor de vaststelling van de praktische regelingen die nodig zijn voor het inrichten van een dergelijk centraal gegevensbestand. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend in overeenstemming met Verordening (EU) 182/2011.⁹⁴ Zodra de informatie zich in het centraal register bevindt, kan de Commissie worden aangemerkt als de verwerkingsverantwoordelijke, waarbij geldt dat ook de Europese instituties gehouden zijn de bescherming van persoonsgegevens te eerbiedigen.⁹⁵

Tot slot wordt in dit verband nog opgemerkt dat ten aanzien van iedere gegevensuitwisseling tussen de lidstaten onder Richtlijn (EU) 2023/2226 en tussen de staten onder de werking van het CARF geldt dat de gegevens en inlichtingen onder de geheimhoudingsplicht vallen en de bescherming genieten waarin het nationale recht van de ontvangende lidstaat met betrekking tot soortgelijke inlichtingen voorziet.⁹⁶ In de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) is de geheimhoudingsplicht van de Belastingdienst geregeld.⁹⁷ In de WIB is deze geheimhoudingsplicht van overeenkomstige toepassing verklaard op inlichtingen die in het kader van wederzijdse bijstand van een bevoegde autoriteit van een andere staat⁹⁸ zijn verkregen, alsmede op de inlichtingen die in dat kader zijn verkregen van rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten.⁹⁹

3.4. Autoriteit Persoonsgegevens

PM

⁹⁰ Zie artikel 5, eerste lid, onderdeel e, van de AVG.

⁹¹ Te raadplegen op de website van het Nationaal Archief: www.nationaalarchief.nl/archiveren/, zoekterm: selectielijst Belastingdienst. In beginsel geldt een bewaartermijn van 7 jaar.

⁹² Ten aanzien van de bestaande beveiligingsregels binnen de Belastingdienst geldt de de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), Stcrt. 2020, 7857.

⁹³ Zie artikel 5, eerste lid, onderdeel f, van de AVG.

⁹⁴ Zie overweging 38 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226.

⁹⁵ Zie Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG (PbEU 2018, L 295/39).

⁹⁶ Zie artikel 16, eerste lid, van Richtlijn 2011/16/EU, respectievelijk deel 5 van de CARF MCAA, zie p. 67 van het CARF.

⁹⁷ Zie artikel 67 AWR.

⁹⁸ Zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel d, WIB.

⁹⁹ Zie de voorgestelde wijziging van 28 WIB ingevolge artikel I, onderdeel Z van het onderhavige wetsvoorstel.

4. Rechtsbescherming

De WIB is geen belastingwet in de zin van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR). Dat betekent dat de WIB onder het open stelsel van rechtsbescherming van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) valt. Het open stelsel van rechtsbescherming houdt in dat indien een handeling van het bestuursorgaan - in het kader van de WIB is dat de Minister van Financiën - als een besluit in de zin van de Awb moet worden aangemerkt, voor de betreffende belanghebbende bezwaar en beroep tegen dit besluit openstaat tenzij enige wet hierop uitdrukkelijk een uitzondering maakt.¹⁰⁰ Een rapportageplichtige is evenwel op grond van de WIB verplicht om bepaalde gegevens te verzamelen en aan de bevoegde autoriteit te rapporteren. Het gaat dus om een verplichting met het karakter van een algemeen verbindend voorschrift waardoor hij zich aan naleving daarvan niet kan onttrekken door bezwaar of beroep in te stellen.¹⁰¹ Indien in verband met de rapportageplicht een onderzoek wordt ingesteld dan is de rapportageplichtige of belastingplichtige verplicht om mee te werken.¹⁰² Ook hieraan kan de rapportageplichtige zich niet met bezwaar en beroep onttrekken. In zoverre is de gang naar de bestuursrechter niet mogelijk. Het voorgaande betekent dus niet dat de bestuursrechter geheel uit beeld is. De rechtmatigheid van de rapportageplicht, uitwisseling en een informatieverzoek kan namelijk door de belastingrechter - een bestuursrechter derhalve - worden getoetst in een procedure tegen de belastingaanslag die (mede) gegrond is op de betreffende inlichtingen. Dat zal dan zijn in het land dat van die inlichtingen gebruik heeft gemaakt. De WIB werpt bovendien een drempel op tegen lichtzinnige inlichtingenverzoeken doordat een belanghebbende kan verzoeken om een kostenvergoeding ingeval het verzoek onrechtmatig is.¹⁰³ Tegen de beslissing op dat verzoek staat bezwaar en beroep bij de bestuursrechter open. Dit bevordert de rechtsbescherming. Overigens moet hier de kanttekening bij worden gemaakt dat bij automatisch uit te wisselen inlichtingen, wat het geval is ter zake van implementatie van Richtlijn (EU) 2023/2226, sprake is van een wettelijke rapportage- en uitwisselingsplicht, hetgeen betekent dat onrechtmatigheid van die verplichtingen niet voor de hand ligt.

Bovendien geldt dat een belanghebbende de civiele rechter - als 'restrechter' - kan verzoeken om een voorlopige voorziening te treffen zodat de inlichtingen niet hoeven te worden gerapporteerd of om de Minister van Financiën een verbod op te leggen om de inlichtingen uit te wisselen met het buitenland. Als inlichtingen zijn uitgewisseld en dit achteraf onrechtmatig blijkt te zijn, kan bij de civiele rechter wegens onrechtmatige overheidsdaad een schadevergoeding worden gevorderd. De civiele rechter wordt geacht voldoende te zijn toegerust om ook in dit type zaak te beslissen op een verzoek om een voorlopige voorziening te treffen of te beslissen of sprake is van een onrechtmatige overheidsdaad. Hij biedt aldus effectieve rechtsbescherming zodat er geen reden is om de gang naar de bestuursrechter voor de beschreven situaties open te stellen.¹⁰⁴

Alles overziend genieten belanghebbenden naar het oordeel van het kabinet voldoende rechtsbescherming. Voor een verdergaande rechtsbescherming ziet het kabinet geen reden. Dat komt ook doordat in Richtlijn 2011/16/EU termijnen zijn vastgelegd waarbinnen inlichtingen moeten worden uitgewisseld, waaraan Nederland zich heeft te houden. Verdergaande bezwaar- en beroepsmogelijkheden hebben in het verleden tot gevolg gehad dat Nederland die termijnen niet goed kon naleven en waren aanleiding om die mogelijkheden af te schaffen.¹⁰⁵ Het niet naleven van die termijnen kan ertoe leiden dat de Commissie een infractieprocedure start. Overigens zijn

¹⁰⁰ Artikel 1:3, eerste lid, Awb bevat het besluitbegrip. Artikel 8, zesde lid, WIB bepaalt dat geen beroep - en gelet op artikel 7:1, eerste lid, Awb dus ook geen bezwaar - openstaat tegen de aankondiging van een onderzoek als bedoeld artikel 8, eerste lid, WIB en het onderzoek zelf.

¹⁰¹ Zie artikel 8:3, eerste lid, onderdeel a, Awb in verbinding met artikel 7:1, eerste lid, aanhef, Awb.

¹⁰² Zie de schakelbepaling van artikel 8, derde lid, WIB, waarlangs de informatieverplichting van artikel 47 AWR van toepassing is binnen de WIB.

¹⁰³ Artikel 8, derde lid, WIB in verbinding met artikel 53, vijfde lid, AWR.

¹⁰⁴ Kamerstukken II, 2022/23, 25087, nr. 318, p. 8. In HR 13 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:505 oordeelde de HR dat de omstandigheid dat ter zake van de intrekking van een btw-identificatienummer alleen de gang naar de civiele rechter openstaat geen strijd met het EU-Handvest oplevert. Hieruit kan worden afgeleid dat ook de HR de gang naar civiele rechter als effectieve rechtsbescherming beschouwt.

¹⁰⁵ Het gaat daarbij om de met ingang van 1 januari 2014 afgeschafte zogenoemde kennisgeving-vooraf-procedure (zie artikel X, onderdeel B, van de wet Overige fiscale maatregelen 2014 en Kamerstukken II 2013/14, 33753, nr. 3, p. 10-11).

ook in niet-EU-situaties zijn termijnen afgesproken waarbinnen inlichtingen moeten worden uitgewisseld.

5. Administratieve lasten, doenvermogen, uitvoeringskosten en budgettaire effecten

5.1. Administratieve lasten

Het onderhavige wetsvoorstel heeft gevolgen voor zowel rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten als voor te rapporteren gebruikers. In paragraaf 5.1.1 wordt ingegaan op de administratieve lasten voor rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten. In paragraaf 5.1.2 wordt ingegaan op de lasten voor de te rapporteren gebruikers. Tot slot wordt in paragraaf 5.1.3 kort ingegaan op de betrokkenheid van het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR).

5.1.1. Administratieve lasten voor rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten

Rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten worden met deze implementatiewet geconfronteerd met een toename van hun administratieve lasten. Zij zullen ten eerste, om te kunnen voldoen aan hun rapportageplicht aan de Minister van Financiën, bij hun klanten gegevens en inlichtingen moeten verzamelen. Daartoe zullen zij van hun klanten een ingevulde eigen verklaring moeten vragen, die zij bovendien moeten verifiëren en op basis waarvan zij de fiscale woon- of vestigingsplaats van de klant moeten vaststellen. Het opvragen en het verkrijgen van de eigen verklaring zal – gelet op de aard van de dienstverlening door de rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten – digitaal plaatsvinden. Voor financiële instellingen en rapporterende aanbieders met een vergunning van de AFM voor het aanbieden van cryptoactivadiensten zal het verzamelen en de verificatie een beperkte administratieve last opleveren, aangezien sommige gegevens en inlichtingen door deze financiële instellingen al op grond van andere wet- en regelgeving moet worden verzameld en geverifieerd. Daarbij kan worden gedacht aan *anti-money laundering* (AML) en *know your client* (KYC)-procedures in het kader van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en de MiCA-verordening. Deze gegevens en inlichtingen moet een rapporterende aanbieder enkel nog opnemen in de rapportage die hij opmaakt voor verzending naar de Minister van Financiën. Voor overige rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten geldt hetzelfde voor zover zij ingezetenen zijn van een staat die de FATF in haar nationale wetgeving heeft geïmplementeerd. In zoverre dient de omvang van de administratieve lasten te worden genuanceerd. Een andere belangrijke nuancering is dat in de huidige situatie een aanbieder door meerdere lidstaten om informatie over zijn gebruikers kan worden gevraagd, hetgeen tot administratieve lasten in relatie tot elk van die lidstaten leidt. Richtlijn (EU) 2023/2226 - en dus het wetsvoorstel - voorziet erin dat een aanbieder slechts in één lidstaat hoeft te rapporteren, waarna het aan die lidstaat is om de gerapporteerde gegevens met andere staten uit te wisselen. Daardoor heeft de aanbieder alleen nog administratieve lasten in relatie tot die ene lidstaat. Dat heeft naar verwachting een verminderend effect op de omvang van de administratieve last van de individuele aanbieder tot gevolg. Dit gevolg is ook een doelstelling van Richtlijn 2011/16/EU, en dus Richtlijn (EU) 2023/2226. De rapportageplicht aan de Minister van Financiën (in feite de Belastingdienst) behelst het rapporteren van gegevens en inlichtingen die - zoals hiervoor beschreven - van klanten zijn verkregen en daarnaast gegevens en inlichtingen over de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zelf en over de transacties die voor klanten zijn verricht. Deze gegevens en inlichtingen betreffen de beroepsmatige activiteiten van de rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten. Mede gelet op het feit dat de gegevens en inlichtingen digitaal bij de Minister van Financiën worden aangeleverd gaat het hier om een beperkte uitbreiding van administratieve lasten. De Belastingdienst onderzoekt langs welke digitale weg de gegevens en inlichtingen door de rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten op de meest laagdrempelige manier aan de Belastingdienst zullen kunnen worden aangeleverd. Dit gebeurt in overleg met marktpartijen.

Verder zullen rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten worden verplicht een register bij te houden van de stappen die zijn gezet en van eventuele inlichtingen die zijn gebruikt voor de uitvoering van de plicht tot het verzamelen, verifiëren en rapporteren van de gegevens en

inlichtingen.¹⁰⁶ Nu deze processen digitaal plaatsvinden, zal het aanleggen van een register – waarvoor geen vormvoorschriften gelden – in een digitale vorm beperkte administratieve lasten opleveren. Tot slot heeft een rapporterende aanbieder een kennisgevingsplicht richting de te rapporteren gebruikers of personen. Deze plicht houdt in dat de rapporterende aanbieder de te rapporteren gebruikers of personen in kennis stelt van het feit dat de hen betreffende gegevens en inlichtingen op grond van de WIB en de daarop berustende bepalingen zullen worden verzameld en gerapporteerd. Aan deze verplichting kan worden voldaan door een algemeen geformuleerde vermelding op de website van de aanbieder. De administratieve last die hiermee gepaard gaat is daarom gering.¹⁰⁷

Hoe hoog de administratieve last voor de individuele rapportageplichtige aanbieder is hangt af van het aantal gebruikers van de dienst van de betreffende aanbieder en welke transacties die gebruikers in een rapportageperiode verrichten. De Commissie heeft in haar Impact assessment van 8 december 2022 (het Impact assessment) gecijferd dat de eenmalige administratieve lasten voor de aanbieders tussen de € 233,1 en € 284 miljoen bedragen, en de structurele lasten tussen de € 20,3 en € 24,9 miljoen.¹⁰⁸ Een uitsplitsing naar afzonderlijke lidstaten maakt het Impact assessment niet maar het gaat ervan uit dat er 168 aanbieders van cryptoactivadiensten in de Unie actief zijn. Afgaande op het aantal van 15 aanvragen voor een vergunning op grond van de MiCA-verordening dat bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM) is ingediend, is – onder de aanname dat de administratieve lasten voor elke aanbieder even hoog zijn – aldus een toerekening aan Nederland te maken van 15/168^e. Voor de in Nederland rapporterende aanbieders bedragen de incidentele administratieve lasten dan tussen de € 20,8 miljoen en de € 25,4 miljoen, en de structurele administratieve lasten tussen de € 1,8 miljoen en de € 2,2 miljoen.

5.1.2. Administratieve lasten voor te rapporteren gebruikers

Het wetsvoorstel bepaalt niet dat gebruikers aan de Belastingdienst gegevens en inlichtingen moeten verstrekken. Zij moeten deze verstrekken aan de aanbieder van wie zij cryptoactivadiensten afnemen. Het gaat hierbij om gegevens ten aanzien waarvan geldt dat het geen bovenmatige inspanning van een gebruiker vergt om deze te produceren, zoals de voor- en achternaam, fiscale identificatienummers en woonplaats. Zolang deze gegevens niet wijzigen hoeven zij ook maar één keer te worden aan de aanbieder te worden verstrekt. Verstrekken gaat in de regel elektronisch. Dit alles betekent dat de administratieve lasten voor een gebruiker beperkt zijn. Daar komt nog bij dat dergelijke gegevens ook al op grond van andere wet- en regelgeving zoals de Wwft door de aanbieder kunnen zijn opgevraagd, zodat het onderhavige wetsvoorstel in zoverre geen additionele administratieve lasten oproept.

5.1.3. Adviescollege toetsing regeldruk

Het wetsvoorstel betreft zuivere implementatie van Richtlijn (EU) 2023/2226. Het Adviescollege toetsing regeldruk ziet daarom geen noodzaak voor het geven van een advies.

5.2. Doenvermogen

Een gebruiker van cryptoactivadiensten zal ingevolge Richtlijn (EU) 2023/2226 al dan niet door middel van een eigen verklaring bepaalde gegevens aan de betreffende aanbieder moeten verstrekken, zoals voor- en achternaam, fiscale identificatienummers, fiscale woonplaats(en) en geboortedatum en -plaats. Zoals hiervoor in paragraaf 5.1.2 aangegeven kan een gebruiker de te verstrekken gegevens vrij eenvoudig produceren en zal de verstrekking in de regel elektronisch geschieden. Dat maakt dat het beroep op het doenvermogen van gebruikers ingeval zij gebruik maken van cryptoactivadiensten die rapporterende aanbieders aanbieden gering is. Dit is niet anders ingeval de te rapporteren gebruiker geen natuurlijk persoon is maar een entiteit. Het

¹⁰⁶ Dit wordt uitgewerkt in een op het voorgestelde artikel 10a WIB gebaseerde algemene maatregel van bestuur.

¹⁰⁷ Dat geldt ook voor informatie waarmee gebruikers worden gewezen op hun rechten onder de AVG (zie de voorgestelde wijziging van artikel 10p, aanhef en onder b, WIB).

¹⁰⁸ Zie p. 36 van het Impact assessment (kenmerk SWD(2022) 401 final), dat online is te vinden op: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15829-2022-ADD-2/en/pdf>

doenvermogen van een entiteit mag in de regel zelfs hoger worden ingeschat omdat bij entiteiten normaal gesproken professionals werkzaam zijn die meer ervaring dan particulieren hebben als het gaat om het voldoen aan administratieve verplichtingen. Tot slot kan hierbij worden opgemerkt dat het wetsvoorstel de verantwoordelijkheid voor het verzamelen, verifiëren en rapporteren van de gegevens en inlichtingen niet bij de gebruikers maar bij de aanbieders legt. Onder het wetsvoorstel kunnen dan ook alleen aanbieders door sancties worden getroffen.

5.3. Uitvoeringskosten

PM

5.4. Budgettaire effecten

Het wetsvoorstel heeft tot doel dat de Belastingdienst over meer gegevens komt te beschikken aan de hand waarvan hij op grond van het huidige nationale belastingrecht effectiever belasting kan heffen ter zake van cryptoactiva. Het wetsvoorstel voorziet dus niet in de introductie van nieuwe fiscale verplichtingen maar maakt enkel mogelijk dat de Belastingdienst doordat hij meer informatie ontvangt beter kan controleren of de bestaande fiscale verplichtingen van te rapporteren personen tijdig en correct worden nageleefd. In die zin heeft het wetsvoorstel, evenals de implementatie van eerdere wijzigingen van Richtlijn 2011/16/EU, als zodanig geen budgettair effect aan de inkomstenkant.¹⁰⁹ De verplichting voor de Belastingdienst om de van de rapporterende aanbieders ontvangen gegevens automatisch uit te wisselen met relevante andere lidstaten heeft op de inkomstenkant uiteraard evenmin een budgettair effect.

6. Consultatie

PM

7. Transponeringstabel

Richtlijn (EU) 2023/2226	Bepaling in gewijzigde Richtlijn 2011/16/EU	Bepaling in implementatieregeling of bestaande regeling: Toelichting indien niet geïmplementeerd of naar zijn aard geen implementatie behoeft	Omschrijving beleidsruimte	Toelichting op de keuze(n) bij de invulling van de beleidsruimte
Artikel 1, eerste lid, onder a, sub i	Artikel 3, negende lid, onder a, eerste alinea	Geen implementatie nodig; reeds geïmplementeerd in artikel 2, eerste lid, onderdeel I, WIB	Geen	
Artikel 1, eerste lid, onder a, sub ii	Artikel 3, negende lid, onder c, eerste alinea	Geen implementatie nodig; reeds geïmplementeerd in artikel 2, eerste lid, onderdeel I, WIB	Geen	

¹⁰⁹ Zie voor bijvoorbeeld implementatie van Richtlijn (EU) 2018/822: Kamerstukken II 2018/19, 35255, nr. 3, p. 17. In het Impact assessment heeft de EC zich aan een schatting van de verwachte additionele belastingopbrengsten gewaagd. Richtlijn (EU) 2023/2226 sluit in zijn uiteindelijke vorm het meest aan bij de in het Impact assessment beschreven beleidsoptie nummer 5 (zie p. 29, 32 en 34 van het Impact assessment). In dat geval schat de EC dat de lidstaten jaarlijks gezamenlijk ongeveer € 2,4 miljard aan additionele belastingopbrengsten zouden kunnen genereren. Dit betreft een exogene wijziging en heeft daarom geen effect op de begroting van de inkomstenkant. Een uitsplitsing naar afzonderlijke lidstaten is niet gemaakt en valt vanwege de verschillen in wijzen waarop de lidstaten cryptoactiva in hun heffing betrekken ook niet goed te maken.

Artikel 1, eerste lid, onder a, sub iii	Artikel 3, negende lid, onder c, tweede alinea	Geen implementatie nodig; betreft een leeswijzer voor Richtlijn (EU) 2023/2226	N.v.t.	
Artikel 1, eerste lid, onder b	Artikel 3, veertiende lid, onder d, eerste alinea	Geïmplementeerd in artikel 2b, eerste lid, onderdeel c, WIB	Geen	
Artikel 1, eerste lid, onder c	Artikel 3, achtentwintigs te tot en met éénendertigste lid	Geïmplementeerd in: <ul style="list-style-type: none"> - artikel 2, eerste lid, onderdelen t en u (achten negentwintigste lid); - artikel 2d, eerste lid, onderdeel i (éénendertigste lid); en - artikel 2f, onderdeel aj, WIB (dertigste lid) 	Geen	
Artikel 1, tweede lid, onder a	Artikel 8, eerste lid, eerste alinea	Geïmplementeerd in artikel 6b, eerste lid, onderdeel g, WIB	Geen	
Artikel 1, tweede lid, onder b	Artikel 8, tweede lid, tweede alinea	Geen implementatie nodig; betreft een opdracht aan de lidstaten tot feitelijk handelen. Voorts is artikel 8, tweede lid, tweede alinea naar haar aard gelijk aan artikel 8, tweede lid, eerste alinea, welke alinea niet is geïmplementeerd	N.v.t.	
Artikel 1, tweede lid, onder c	Artikel 8, lid 7 bis	Geen implementatie nodig; betreft een opdracht aan de lidstaten tot feitelijk handelen	N.v.t.	
Artikel 1, derde lid, onder a	Artikel 8 bis, vierde lid	Geïmplementeerd in artikel 6d, derde en zesde lid, WIB en artikel IV, eerste lid, van het onderhavige wetsvoorstel Geen implementatie nodig voor artikel 8 bis, vierde lid, tweede alinea; betreft interpretatie van artikel 8 bis, vierde lid, onderdeel a	Geen	
Artikel 1, derde lid, onder b	Artikel 8 bis, zesde lid	Geïmplementeerd in artikel 6d, eerste lid, onderdelen a en k, WIB	Geen	
Artikel 1, vierde lid, onder a	Artikel 8 bis ter, vijfde lid, eerste alinea	Geïmplementeerd in artikel 10h, vijfde lid, WIB	Geen	
Artikel 1, vierde lid, onder b	Artikel 8 bis ter, veertiende lid	Geïmplementeerd in artikel 10h, tweede lid, onderdelen a en d, WIB	Geen	
Artikel 1, vijfde lid	Artikel 8 bis quater, tweede lid, eerste alinea, onderdeel m	Geïmplementeerd in artikel 6g, eerste lid, WIB	Geen	

Artikel 1, zesde lid	Artikel 8 bis quinquies, eerste lid	<p>Artikel 8 bis quinquies, eerste lid, eerste zin geïmplementeerd in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - artikel 10oa WIB en de daarop gebaseerde algemene maatregel van bestuur (verzamel- en verificatieverplichtingen); en - artikel 10ob WIB (rapportageverplichtingen) <p>Geen implementatie nodig voor artikel 8 bis quinquies, eerste lid, tweede zin; betreft een opdracht aan de lidstaten tot feitelijk handelen</p>	Ja, de uiterste datum waarop een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiens ten inlichtingen aan de Minister van Financiën moeten rapporteren	In artikel 10ob, twaalfde lid, WIB is de uiterste datum gesteld op 31 januari van het kalenderjaar volgend op het jaar waarop de inlichtingen betrekking hebben. Deze datum is gekozen in met het oog op een balans tussen uitvoerbaarheid door de rapporterende aanbieders en de Belastingdienst
	Artikel 8 bis quinquies, tweede en derde lid	Geïmplementeerd in artikel 6h, eerste lid, WIB	Geen	
	Artikel 8 bis quinquies, vierde en vijfde lid	Geen implementatie nodig; deze bepalingen richten zich tot de Commissie	N.v.t.	
	Artikel 8 bis quinquies, zesde lid	Geïmplementeerd in artikel 6h, tweede lid, WIB	Geen	
	Artikel 8 bis quinquies, zevende en achtste lid	Geïmplementeerd in artikel 10ob, eerste lid, onder b en tweede lid, artikel 10od en artikel 10oe, vijfde lid, WIB	Geen	
	Artikel 8 bis quinquies, negende tot en met twaalfde lid	Geen implementatie nodig; deze bepalingen richten zich tot de Commissie	N.v.t.	
Artikel 1, zevende lid, onder a	Artikel 16, eerste lid, eerste alinea	Geïmplementeerd in artikel 17, eerste lid, onderdeel a en artikel 30, eerste lid, WIB	Geen	
Artikel 1, zevende lid, onder b	Artikel 16, eerste lid, tweede alinea	Geïmplementeerd in artikel 17, vierde lid, en artikel 30, vijfde lid, WIB	Geen	
Artikel 1, zevende lid, onder c	Artikel 16, derde lid	Geïmplementeerd in artikel 17, vijfde lid, en artikel 30, zevende lid, WIB	Geen	
Artikel 1, achtste lid	Artikel 18, vierde lid	Geen implementatie nodig; betreft een opdracht aan de lidstaten tot feitelijk handelen	N.v.t.	
Artikel 1, negende lid	Artikel 20, vijfde lid	Geen implementatie nodig; deze bepaling richt zich tot de Commissie	N.v.t.	

Artikel 1, tiende lid, onder a	Artikel 21, vijfde lid	Artikel 21, vijfde lid, vierde alinea, tweede zin geïmplementeerd in artikel 10r Geen implementatie nodig voor overige bepalingen van artikel 21, vijfde lid; deze bepalingen richten zich tot de Commissie of staan inhoudelijk reeds in artikel 21, vijfde lid	Geen	
Artikel 1, tiende lid, onder b	Artikel 21, achtste lid	Geen implementatie nodig; deze bepaling richt zich tot de Commissie	N.v.t.	
Artikel 1, elfde lid	Artikel 22, derde en vierde lid	Geen implementatie nodig; ingevolge artikel 2, tweede lid, Richtlijn(EU) 2023/2226 nog niet relevant per 1 januari 2026	N.v.t.	
Artikel 1, twaalfde lid	Artikel 23, derde lid	Geen implementatie nodig; betreft een opdracht aan de lidstaten tot feitelijk handelen en richt zich voor het overige tot de Commissie	N.v.t.	
Artikel 1, dertiende lid, onder a	Artikel 25, derde lid	Geen implementatie nodig; de inhoud van deze bepaling volgt uit de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)	N.v.t.	
Artikel 1, dertiende lid, onder b	Artikel 25, vierde lid	Geïmplementeerd in artikel 10p	Geen	
Artikel 1, veertiende lid	Artikel 25 bis	Geïmplementeerd in artikel 11, vierde lid, WIB	Ja	Aansluiting gezocht bij boetemaxima ter zake van implementatie van eerdere wijzigingen van Richtlijn 2011/16/EU
Artikel 1, vijftiende lid	Artikel 27, tweede lid	Geen implementatie nodig; het gaat om het schrappen van een bestaande bepaling	N.v.t.	
Artikel 1, zestiende lid	Artikel 27 quater	Artikel 27 quater, eerste lid geïmplementeerd in artikelen 10b, eerste lid, onderdeel a, artikel 10j, derde lid, onderdeel a en vijfde lid, onderdeel a en artikel 10ob, derde lid, WIB Geen implementatie nodig voor artikel 27 quater, tweede tot en met vierde lid; mede ingevolge artikel 2, tweede en derde lid,	Geen	

		Richtlijn(EU) 2023/2226 nog niet relevant per 1 januari 2026		
Artikel 1, zeventiende lid	Bijlage I	Zie hierna	N.v.t.	
Artikel 1, achttiende lid	Bijlage V	Zie hierna	N.v.t.	
Artikel 1, negentiende lid	Bijlage VI	Zie hierna	N.v.t.	
Artikel 2		Geen implementatie nodig; inwerkingtredingsbepaling	N.v.t.	
Bijlage I, onder 1, sub a, punt i	Bijlage I, deel I, onderdeel A, punten 1 en 2	Geïmplementeerd in artikel 10b, eerste lid, WIB	Geen	
Bijlage I, onder 1, sub a, punt ii	Bijlage I, deel I, onderdeel A, punt 6	Geen implementatie nodig; reeds geïmplementeerd in artikel 10c, eerste lid, onderdeel b, WIB	N.v.t.	
Bijlage I, onder 1, sub a, punt iii	Bijlage I, deel I, onderdeel A, punt 6 bis	Geïmplementeerd in artikel 10c, eerste lid, onderdeel d, WIB	Geen	
Bijlage I, onder 1, sub b	Bijlage I, deel I, onderdeel C	Geïmplementeerd in artikel 10d, tweede lid, WIB	Geen	
Bijlage I, onder 1, sub c	Bijlage I, deel I, onderdeel F	Geïmplementeerd in artikel 10c, derde lid, WIB	Geen	
Bijlage I, onder 2	Bijlage I, deel VI, punt 2, onder b	Geen implementatie nodig; reeds geïmplementeerd in artikel 7, eerste lid, Uitvoeringsbesluit identificatie- en rapportagevoorschriften Common Reporting Standard (UB CRS)	Geen	
Bijlage I, onder 3	Bijlage I, deel VII, onderdeel Aa	Geïmplementeerd in artikelen 5 en 7 UB CRS	Geen	
Bijlage I, onder 4, sub a	Bijlage I, deel VIII, onderdeel A, punten 5, 6 en 7	Geen implementatie nodig; reeds geïmplementeerd in artikel 2a, eerste lid, onderdelen c en y, WIB	Geen	
Bijlage I, onder 4, sub b	Bijlage I, deel VIII, onderdeel A, punt 9 tot en met 14	Geïmplementeerd in artikel 2a, eerste lid, onderdelen aa tot en met af, WIB	Geen	
Bijlage I, onder 4, sub c	Bijlage I, deel VIII, onderdeel B, punt 1, onder a	Geen implementatie nodig; reeds geïmplementeerd in artikel 2a, eerste lid, onderdeel d, WIB	N.v.t.	

Bijlage I, onder 4, sub d	Bijlage I, deel VIII, onderdeel C, punt 2	Geen implementatie nodig; reeds geïmplementeerd in artikel 2a, eerste lid, onderdeel i, WIB	N.v.t.	
Bijlage I, onder 4, sub e	Bijlage I, deel VIII, onderdeel C, punten 9 en 10	Geen implementatie nodig; reeds geïmplementeerd in artikel 2a, eerste lid, onderdelen m en n, WIB	N.v.t.	
Bijlage I, onder 4, sub f	Bijlage I, deel VIII, onderdeel C, punt 17	Geen implementatie nodig; reeds geïmplementeerd in artikel 2a, eerste lid, onderdeel h, WIB	N.v.t.	
Bijlage I, onder 4, sub g	Bijlage I, deel VIII, onderdeel D, punt 2	Geïmplementeerd in artikel 2a, eerste lid, onderdeel p, WIB	Geen	
Bijlage I, onder 4, sub h	Bijlage I, deel VIII, onderdeel E, punt 7	Geïmplementeerd in artikel 2a, eerste lid, onderdeel ag, WIB	Geen	
Bijlage I, onder 5	Bijlage I, deel VIII, deel IX	Geïmplementeerd in artikel 9 UB CRS	Geen	
Bijlage I, onder 6	Bijlage I, deel VIII, deel XI	Geïmplementeerd in artikel IV, tweede lid, van het onderhavige wetsvoorstel	Geen	
Bijlage II, onder 1	Bijlage V, deel I, onderdeel C, punt 10	Geïmplementeerd in artikel 2e, onderdeel z, WIB	Geen	
Bijlage II, onder 2	Bijlage V, deel II, onderdeel B, punt 3	Geen implementatie nodig; het gaat om het schrappen van een bestaande bepaling	N.v.t.	
Bijlage II, onder 3	Bijlage V, deel III, onderdeel B, punt 4	Geïmplementeerd in artikel 10j, negende lid, WIB en artikel 2, vijfde lid, Uitvoeringsbesluit verzamel- en verificatievereisten voor rapporterende platformexploitanten (UB DAC7)	Geen	
Bijlage II, onder 4	Bijlage V, deel IV, onderdeel F, punt 5	Geïmplementeerd in artikel 10m, eerste lid, WIB	Geen	
Bijlage III	Bijlage VI, deel I, onderdeel A	Geïmplementeerd in artikel 10ob, eerste lid, WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel I, onderdeel B	Geïmplementeerd in artikel 10ob, tweede lid, WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel I, onderdeel C	Geïmplementeerd in artikel 10oc, eerste lid, onderdeel a, WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel I, onderdeel D	Geïmplementeerd in artikel 10oc, eerste lid, onderdeel b, WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel I, onderdeel E	Geïmplementeerd in artikel 10oc, eerste lid, onderdeel c, WIB	Geen	

	Bijlage VI, deel I, onderdeel F	Geïmplementeerd in artikel 10oc, eerste lid, onderdeel d, WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel I, onderdeel G	Geïmplementeerd in artikel 10oc, eerste lid, onderdeel e, WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel I, onderdeel H	Geïmplementeerd in artikel 10oc, tweede lid, WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel II, onderdeel A	Geïmplementeerd in artikel 10ob, WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel II, onderdeel B	Geïmplementeerd in artikel 10ob, derde, vierde, achtste, negende en tiende lid, WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel II, onderdeel C	Geïmplementeerd in artikel 10ob, zesde lid, WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel II, onderdeel D	Geïmplementeerd in artikel 10ob, twaalfde lid, WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel II, onderdeel E	Geïmplementeerd in artikel 10oc, derde lid, WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel III	Geïmplementeerd in en artikel 10oa WIB en de daarop gebaseerde algemene maatregel van bestuur	Geen	
	Bijlage VI, deel IV	Geïmplementeerd in artikel 2f WIB en in artikel 2a, zesde lid	Geen	
	Bijlage VI, deel V, onderdeel A	Geïmplementeerd in de artikelen 10oa en de daarop gebaseerde algemene maatregel van bestuur en artikel 11 WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel V, onderdeel B	Geïmplementeerd in de artikelen 10oa, 10ob, 10od en 11 WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel V, onderdelen C en D	Geïmplementeerd in artikel 8, eerste lid, WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel V, onderdeel E	Geïmplementeerd in artikel 10of WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel V, onderdeel F, subonderdelen 1 tot en met 4	Geïmplementeerd in artikel 10od WIB	Geen	
	Bijlage VI, deel V, onderdeel F, subonderdelen 5 tot en met 7	Geïmplementeerd in artikel 10oe WIB	Geen	

II ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1, onderdeel A (artikel 2 van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Artikel 1, eerste lid, onderdeel c, van Richtlijn (EU) 2023/2226 (EU) 2023/2226 heeft wijzigingen aangebracht in artikel 3 Richtlijn 2011/16/EU door aan laatstgenoemd artikel vier gedefinieerde begrippen toe te voegen.¹¹⁰ Artikel 3 Richtlijn 2011/16/EU bevat definities die voor de gehele Richtlijn 2011/16/EU gelden. Dit artikel wordt in beginsel geïmplementeerd in artikel 2, eerste lid, WIB, maar er wordt bij implementatie altijd gekeken of opname in artikel 2, eerste lid, WIB gelet op het systeem van de WIB de meest logische is. Bij implementatie van Richtlijn (EU) 2023/2226 is gebleken dat slechts ter zake van een tweetal begrippen implementatie in artikel 2, eerste lid, WIB de meest logische plaats is. Dat leidt tot het voorgestelde artikel 2, eerste lid, onderdelen t en u.

Onderdeel t ziet op het begrip "inkomsten uit dividenden zonder bewaarneming". Kenmerkend aan dergelijke dividenden is dat deze minder zichtbaar voor de belastingautoriteiten zijn omdat betaling of bijschrijving daarvan niet via een bewaarrekening geschiedt.¹¹¹ Dat maakt het risico op belastingontwijking of -ontduiking groter dan bij dividenden die wel via een bewaarrekening lopen. Om dat risico te verminderen wordt deze inkomstencategorie toegevoegd aan de in artikel 6b, eerste lid, WIB opgenomen lijst van inkomens- en vermogenscategorieën ter zake waarvan automatische gegevensuitwisseling plaatsvindt.¹¹² Daarmee wordt artikel 1, tweede lid, onderdeel a, Richtlijn (EU) 2023/2226 geïmplementeerd, welk artikel 8, eerste lid, Richtlijn 2011/16/EU wijzigt. Zie voor een verdere toelichting de toelichting op de wijziging van artikel 6b, eerste lid, WIB.

Onderdeel u ziet op levensverzekeringsproducten ter zake waarvan financiële instellingen nog geen rapportageverplichting hebben. Het gaat om overeenkomsten op grond waarvan de verzekeraar gehouden is de verzekerde een of meer uitkeringen te doen bij overlijden van een polishouder. Een dergelijke overeenkomst kan meerdere verzekerden en polishouders hebben. De definitie komt overigens materieel overeen met de inkomstencategorie genoemd in artikel 6b, eerste lid, onderdeel c, WIB.

Artikel 1, onderdeel B (artikel 2a van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Voorgesteld wordt artikel 2a op drie punten te wijzigen. Ten eerste wordt omwille van tekstuele consistentie met de bewoordingen van de overige bepalingen van de WIB waarin Richtlijn 2011/16/EU is geïmplementeerd in het eerste lid het woord "sectie" vervangen door het woord "deel". Deze twee termen hebben dezelfde betekenis zodat enkel sprake is van een redactionele wijziging.

Ten tweede wordt voorgesteld drie aspecten van het eerste lid te wijzigen. Het eerste aspect betreft de wijziging van het eerste lid, onderdeel m. Deze is redactioneel van aard. De huidige redactie verwijst namelijk ook naar bijlage I, deel VIII, onderdeel C, onder 9, maar splitst dit op in de subonderdelen a en b, waarbij subonderdeel a evenwel identiek is aan artikel 2a, eerste lid, onderdeel m, onder 1°, WIB. Daarom kan worden volstaan met een verwijzing naar bijlage I, deel VIII, onderdeel C, onder 9, Richtlijn 2011/16/EU zonder een splitsing in subonderdelen a en b aan te houden. Het tweede aspect behelst een wijziging van onderdeel p. Met deze wijziging wordt bijlage I, onder 4, onderdeel g, Richtlijn (EU) 2023/2226 geïmplementeerd, welk onderdeel g bijlage I, deel VIII, deel D, onder 2, Richtlijn 2011/16/EU vervangt. Deze vervanging houdt in dat de niet in Richtlijn 2011/16/EU gedefinieerde term "onderneming" wordt vervangen door de wel in die richtlijn gedefinieerde term "entiteit".¹¹³ Nu genoemde term "onderneming" in artikel 2a, eerste lid, onderdeel p, WIB is weergegeven met de term "vennootschap" is het omwille van consistentie met Richtlijn 2011/16/EU aangewezen om de term "vennootschap" te vervangen door de term

¹¹⁰ Artikel 3, punten 28 tot en met 31, Richtlijn 2011/16/EU.

¹¹¹ Een bewaarrekening is gedefinieerd in artikel 2a, eerste lid, onderdeel j, WIB. Onder dat begrip wordt verstaan: een rekening (anders dan een verzekeringsovereenkomst of lijfrenteverzekering) die één of meer financiële activa houdt ten gunste van een derde.

¹¹² Zie overweging 28 van de preambule van Richtlijn (EU) 2023/2226.

¹¹³ Bijlage I, deel VIII, onderdeel E, onder 3, Richtlijn 2011/16/EU.

“entiteit”, welke term is gedefinieerd in artikel 2a, eerste lid, onderdeel u, WIB. Inhoudelijk heeft deze wijziging weinig gevolgen omdat - gelet op artikel 2a, eerste lid, onderdeel p, onder 1°, WIB - entiteiten waarvan de aandelen ter beurse regelmatig worden verhandeld vrijwel altijd vennootschappen (met in aandelen verdeeld kapitaal) zullen zijn. Het derde aspect betreft het toevoegen van een aantal definities die van belang zijn voor de rapportageplicht van rapporterende financiële instellingen. Deze definities zijn identiek aan de gelijknamige definities in het voorgestelde artikel 2f WIB. Dit vloeit voort uit de bedoeling dat er een *level playing field* wordt bereikt tussen rapporterende financiële instellingen en rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten voor zover zij dezelfde diensten en producten aanbieden die door Richtlijn 2011/16/EU worden bestreken. Daarom wordt voor een toelichting op deze definities verwezen naar de toelichting op het voorgestelde artikel 2f WIB. Omdat het begrippenapparaat met betrekking tot de CRS in de WIB is opgenomen in artikel 2a, eerste lid, WIB, worden de betreffende definities omwille van de overzichtelijkheid (ook) in dit artikel vermeld. Daarbij wordt verwezen naar de vindplaats in bijlage I van Richtlijn 2011/16/EU, welke bijlage betrekking heeft op de CRS zoals deze in die richtlijn zijn opgenomen. Zoals in onderdeel 2.4 van het algemeen deel van de memorie van toelichting opgemerkt zijn de wijzigingen van de CRS via Richtlijn (EU) 2023/2226 één op één overgenomen in Richtlijn 2011/16/EU.

Ten derde wordt het zesde lid van artikel 2a gewijzigd. Het fiscaal identificatienummer is elk nummer of elke code die een bevoegde autoriteit gebruikt om een belastingplichtige te identificeren. In het zesde lid wordt een verwijzing toegevoegd naar artikel 10i. Met de toevoeging van dit artikel wordt bewerkstelligd dat het zesde lid ook van toepassing is op de bepalingen met betrekking tot de verzamel- en verificatievereisten voor rapporterende platformexploitanten in de op artikel 10i gebaseerde algemene maatregel van bestuur.¹¹⁴ Met de toevoeging van de artikelen 10oa, 10ob en 10od WIB wordt geregeld dat ook voor de toepassing van die artikelen en de daarop berustende bepalingen onder een fiscaal identificatienummer mede wordt begrepen het functionele equivalent daarvan. Het definiëren van het fiscaal identificatienummer in het voorgestelde artikel 2f WIB is hiermee niet meer nodig.¹¹⁵

Artikel 1, onderdeel C (artikel 2b van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffingen van belastingen)

De voorgestelde wijziging van artikel 2b, eerste lid, onderdeel c, regelt implementatie van artikel 1, eerste lid, onderdeel b, Richtlijn (EU) 2023/2226, welk artikel voorziet in een aanpassing van artikel 3, punt 14, onderdeel d, Richtlijn 2011/16/EU. De aanpassing komt neer op een uitbreiding van de in artikel 2b, eerste lid, onderdeel c, beschreven cumulatieve voorwaarden waaraan moet worden voldaan om te kunnen spreken van een voorafgaande grensoverschrijdende ruling. De uitbreiding ziet op het toevoegen van rulings waarin is bepaald of een natuurlijk persoon fiscaal inwoner is van Nederland of niet. Deze uitbreiding houdt overigens verband met de voorgestelde wijziging van artikel 6d, derde lid, onderdeel b, WIB.

Artikel 1, onderdeel D (artikel 2d van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Artikel 1, eerste lid, onderdeel c, Richtlijn (EU) 2023/2226 voegt aan artikel 3 Richtlijn 2011/16/EU onder meer punt 31 toe. Dit punt definieert het begrip “cliënt”. Het gaat hierbij echter niet om een algemeen begrip, dat wil zeggen een begrip dat voor de hele Richtlijn 2011/16/EU relevant is, maar om een begrip dat enkel van belang is voor toepassing van artikel 8 bis ter Richtlijn 2011/16/EU. Dat artikel vormt de kern van Richtlijn 2018/822/EU, die voorziet in verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen met betrekking tot meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies.¹¹⁶ Met het oog op consistentie met de Wet implementatie EU-richtlijn meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies - met welke wet Richtlijn (EU)

¹¹⁴ Dat is het Uitvoeringsbesluit verzamel- en verificatievereisten voor rapporterende platformexploitanten, Stb. 2022, 541.

¹¹⁵ Dit betekent dat de definitie van fiscaal identificatienummer als bedoeld in bijlage VI, deel IV, onderdeel F, onder 7, van Richtlijn 2011/16/EU niet in het voorgestelde artikel 2f WIB terugkomt.

¹¹⁶ Richtlijn (EU) 2018/822 van de Raad van 25 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU wat betreft verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied met betrekking tot meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies, PbEU 2018, L 139.

2018/822 is geïmplementeerd - wordt ervoor gekozen om het begrip "cliënt" in artikel 2d, eerste lid, WIB op te nemen.¹¹⁷ Daartoe wordt voorgesteld aan die bepaling een onderdeel toe te voegen (onderdeel i). De reden voor vermelding van dat begrip is gelegen in het arrest van het HvJ EU van 8 december 2022 in zaak C-694/20, Orde van Vlaamse Balies e.a.¹¹⁸ Dit arrest noopte ertoe Richtlijn 2011/16/EU zodanig te wijzigen dat de bepalingen ervan niet tot gevolg hebben dat intermediairs die een wettelijk verschoningsrecht hebben (een verschoningsgerechtigde intermediair) en daarom van de meldingsplicht zijn vrijgesteld, ertoe verplicht worden elke andere bij de meldingsplichtige grensoverschrijdende constructie betrokken intermediair die niet hun cliënt is, in kennis te stellen van de meldingsverplichtingen van die cliënt. Dat gevolg was volgens het HvJ EU namelijk in strijd met het door artikel 7 van het EU-Handvest gewaarborgde recht op eerbiediging van de communicatie tussen de advocaat en zijn cliënt.¹¹⁹ Een verschoningsgerechtigde intermediair blijft wel verplicht zijn cliënt zelf onverwijld in kennis te stellen van diens meldingsverplichtingen. Wie verschoningsgerechtigde intermediairs zijn, is vermeld in artikel 53a AWR. Het voorgaande betekent dus dat bijvoorbeeld advocaat A wel zijn eigen cliënt erop moet attenderen dat hij (de cliënt) een meldingsverplichting heeft, maar niet ook de bij de constructie betrokken advocaat B, tenzij advocaat B zelf een cliënt van advocaat A is. Het voorgaande leidt overigens ook tot wijzigingen van artikel 10h WIB.

Artikel I, onderdeel E (artikel 2e van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Richtlijn (EU) 2023/2226 heeft evenals bij Richtlijn 2014/107/EU - zie de voorgestelde wijziging van artikel 2a WIB hiervoor - bij Richtlijn 2021/514 het begrippenkader uitgebreid met de gedefinieerde term "Identificatiedienst". Het begrippenkader bij Richtlijn 2021/514 is opgenomen in artikel 2e, eerste lid, WIB. Daarom wordt die bepaling aangevuld met onderdeel z. Voor een toelichting op de term wordt verwezen naar de toelichting op het voorgestelde artikel 2f, onderdeel at, WIB omdat dat artikel voor rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten inhoudelijk dezelfde term gebruikt.

Artikel I, onderdeel F (artikel 2f van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

In het voorgestelde artikel 2f, onderdelen a tot en met av zijn definities opgenomen die van belang zijn voor een aantal artikelen waarmee Richtlijn (EU) 2023/2226 in de WIB wordt geïmplementeerd, te weten genoemd artikel 2f zelf, artikel 6h, hoofdstuk II, afdelingen ad en ae en de daarop berustende bepalingen en artikel 11 van de WIB. In artikel 2f, onderdeel aw, is ook een definitie opgenomen van de CARF. Op die definitie en reden waarvoor deze in artikel 2f is opgenomen wordt hierna in paragraaf 4 (overige definities) ingegaan.

In de paragrafen hierna worden de in artikel 2f opgenomen definities, die een verwijzing naar de definities in bijlage VI, deel IV, van Richtlijn 2011/16/EU (zoals deze is gewijzigd met Richtlijn (EU) 2023/2226) of uit Verordening (EU) 2023/1114 bevatten, uiteengezet. Het betreft de volgende paragrafen, die zien op respectievelijk wie moet rapporteren, over wie moet worden gerapporteerd, wat moet worden gerapporteerd en overige definities:

1. Aanbieders van cryptoactivadiensten met een rapportageplicht;
2. te rapporteren gebruikers;
- 3.1 te rapporteren transacties;
- 3.2 te rapporteren cryptoactiva;
4. overige definities.

¹¹⁷ Richtlijn (EU) 2018/822 voegde punten aan artikel 3 Richtlijn 2011/16/EU toe, welke punten in artikel 2d WIB zijn geïmplementeerd.

¹¹⁸ Hof van Justitie van 8 december 2022, Orde van Vlaamse Balies e.a., C-694/20, ECLI:EU:C:2022:963. Zie ook overweging 44 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226.

¹¹⁹ Hof van Justitie van 8 december 2022, Orde van Vlaamse Balies e.a., C-694/20, ECLI:EU:C:2022:963, punt 59.

De definities gelden voor alle bepalingen waarin het betreffende begrip wordt gebruikt. Hierna worden zij weergegeven in volgorde van eerste relevantie, tenzij wordt vermeld dat een definitie later in de artikelsgewijze toelichting volgt.

1. Aanbieders van cryptoactivadiensten met een rapportageplicht

In het voorgestelde artikel 2f, onderdeel a, is onder verwijzing naar de definitie in Richtlijn 2011/16/EU het begrip **“rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten”** gedefinieerd.¹²⁰ Hieronder worden verstaan aanbieders van cryptoactivadiensten en exploitanten van cryptoactiva die een of meer cryptoactivadiensten verrichten waarbij namens een te rapporteren gebruiker wisseltransacties worden uitgevoerd.

Een **“aanbieder van cryptoactivadiensten”**¹²¹ met een verwijzing naar Richtlijn 2011/16/EU gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel b, is een rechtspersoon of andere onderneming waarvan de activiteit of het bedrijf bestaat in het beroepsmatig aanbieden van één of meer cryptoactivadiensten aan klanten, en die overeenkomstig artikel 59 van Verordening (EU) 2023/1114 cryptoactivadiensten mag aanbieden.

Kort weergegeven volgt uit artikel 59 van genoemde verordening dat die rechtspersoon of andere onderneming toestemming heeft gekregen voor het aanbieden van cryptoactivadiensten, omdat:

- het een rechtspersoon of andere onderneming is die van de bevoegde autoriteit van haar lidstaat een vergunning als aanbieder van cryptoactivadiensten heeft gekregen; of
- het een kredietinstelling, een centrale effectenbewaarinstelling, een beleggingsonderneming, een marktexploitant, een instelling voor elektronisch geld, een icbe-beheermaatschappij of een abi-beheerder is die op grond van Europese regelgeving al over een vergunning beschikt om andersoortige diensten aan te bieden en die de bevoegde autoriteit van haar lidstaat in kennis heeft gesteld cryptoactivadiensten te zullen gaan aanbieden.

Onder **“exploitant van cryptoactiva”** wordt ingevolge artikel 2f, onderdeel c, verstaan een andere verstrekker van cryptoactivadiensten dan een aanbieder van cryptoactivadiensten, zoals hiervoor bedoeld.¹²² Een exploitant van cryptoactiva kan een natuurlijke persoon of een entiteit zijn.¹²³

Aanbieders van cryptoactivadiensten (waaronder blijkens het voorgaande dus worden verstaan aanbieders van cryptoactivadiensten in de zin van Verordening (EU) 2023/1114) en exploitanten van cryptoactiva) zijn verplicht gegevens en inlichtingen te verstrekken (rapportageverplichting) als zij een of meer cryptoactivadiensten verrichten waarbij namens een te rapporteren gebruiker wisseltransacties worden uitgevoerd. De definities van te rapporteren gebruiker en van wisseltransactie volgen hierna in de paragrafen over wie (paragraaf 2), respectievelijk over wat (paragraaf 3) gerapporteerd moet worden.

“Cryptoactivadiensten”,¹²⁴ worden met een verwijzing naar Richtlijn 2011/16/EU gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel d, en zijn elk van de volgende diensten en activiteiten die verband houden met een cryptoactivum, inclusief staking en uitlenen:

- a. het bewaren en beheren van cryptoactiva namens klanten;¹²⁵
- b. het exploiteren van een cryptoactivahandelsplatform;¹²⁶

¹²⁰ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel B, onder 3, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹²¹ Zie artikel 3, lid 1, punt 15, van Verordening (EU) 2023/1114.

¹²² Zie bijlage VI, deel IV, onder 2, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹²³ Zie bijlage VI, deel I, onderdeel A, onder 2, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹²⁴ Zie artikel 3, lid 1, punt 16, van Verordening (EU) 2023/1114.

¹²⁵ In artikel 3, eerste lid, punt 17, van Verordening (EU) 2023/1114 wordt dit nader gedefinieerd als: Het namens cliënten bewaren of beheren van cryptoactiva of van de toegangsmiddelen tot dergelijke cryptoactiva, in voorkomend geval in de vorm van geheime cryptografische sleutels.

¹²⁶ In artikel 3, eerste lid, punt 18, van Verordening (EU) 2023/1114 wordt dit nader gedefinieerd als: Het beheren van een of meer multilaterale systemen, die op zodanige wijze meerdere aankoop- en verkoopintenties van derden met betrekking tot cryptoactiva samenbrengen of vergemakkelijken, in het systeem en in overeenstemming met de regels ervan, dat er een overeenkomst uit voortvloeit, door de omwisseling van cryptoactiva voor geldmiddelen dan wel door de omwisseling van cryptoactiva voor andere cryptoactiva.

- c. het omwisselen van cryptoactiva voor geldmiddelen;¹²⁷
- d. het omwisselen van cryptoactiva voor andere cryptoactiva;¹²⁸
- e. het uitvoeren van cryptoactivaorders namens klanten;¹²⁹
- f. het plaatsen van cryptoactiva;¹³⁰
- g. het ontvangen en doorgeven van cryptoactivaorders namens klanten;¹³¹
- h. het verlenen van advies over cryptoactiva;¹³²
- i. het verzorgen van portefeuillebeheer voor cryptoactiva;¹³³
- j. het verlenen van cryptoactivaoverdrachtdiensten namens klanten.¹³⁴

Indien door een aanbieder van cryptoactivadiensten of een exploitant van cryptoactiva bij het verrichten van een of meer van de hiervoor genoemde cryptoactivadiensten namens een te rapporteren gebruiker wisseltransacties worden uitgevoerd, heeft die aanbieder of die exploitant een rapportageplicht. Hij is dan een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten.

Een aanbieder kan wisseltransacties voor of namens gebruikers van cryptoactiva uitvoeren door op te treden als tegenpartij¹³⁵ of als tussenpersoon bij wisseltransacties. Voorbeelden van het optreden als tegenpartij of als tussenpersoon bij wisseltransacties zijn onder meer:

- Handelaren die voor eigen rekening handelen om te rapporteren cryptoactiva aan en van klanten te verkopen respectievelijk te kopen;
- exploitanten van Automated Teller Machines (ATM's) die het wisselen van te rapporteren cryptoactiva tegen fiduciaire valuta of tegen andere te rapporteren cryptoactiva door die ATM's mogelijk maken;
- cryptoactiva exchanges die fungeren als market makers met een bid-ask spread als transactiecommissie voor die diensten;
- brokers in te rapporteren cryptoactiva die namens gebruikers van cryptoactiva kooporders of verkooporders van een belang in te rapporteren cryptoactiva uitvoeren; en
- aanbieders van cryptoactivadiensten die inschrijven voor de aankoop van één of meer te rapporteren cryptoactiva met de bedoeling om deze te rapporteren cryptoactiva aan gebruikers van cryptoactiva door te verkopen en te distribueren. Alleen het creëren en het uitgeven van te rapporteren cryptoactiva wordt niet aangemerkt als een wisseltransactie als tegenpartij of intermediair.

¹²⁷ In artikel 3, eerste lid, punt 19, van Verordening (EU) 2023/1114 wordt dit nader gedefinieerd als: Het sluiten van aan- of verkoopovereenkomsten voor cryptoactiva tegen geldmiddelen met cliënten met gebruikmaking van eigen kapitaal.

¹²⁸ In artikel 3, eerste lid, punt 20, van Verordening (EU) 2023/1114 wordt dit nader gedefinieerd als: Het sluiten van aan- of verkoopovereenkomsten voor cryptoactiva tegen andere cryptoactiva met cliënten met gebruikmaking van eigen kapitaal.

¹²⁹ In artikel 3, eerste lid, punt 21, van Verordening (EU) 2023/1114 wordt dit nader gedefinieerd als: Het sluiten, namens cliënten, van overeenkomsten tot aan- of verkoop van een of meer cryptoactiva of het inschrijven namens cliënten op een of meer cryptoactiva, met inbegrip van het sluiten van overeenkomsten tot verkoop van cryptoactiva op het moment van hun aanbieding aan het publiek of toelating tot de handel.

¹³⁰ In artikel 3, eerste lid, punt 22, van Verordening (EU) 2023/1114 wordt dit nader gedefinieerd als: het op de markt brengen, namens of voor rekening van de aanbieder of van een met de aanbieder verbonden partij, van cryptoactiva aan kopers.

¹³¹ In artikel 3, eerste lid, punt 23, van Verordening (EU) 2023/1114 wordt dit nader gedefinieerd als: het van een persoon ontvangen van een order om één of meer cryptoactiva te kopen of te verkopen dan wel in te schrijven op één of meer cryptoactiva en het doorgeven van dat order aan een derde partij voor uitvoering.

¹³² In artikel 3, eerste lid, punt 24, van Verordening (EU) 2023/1114 wordt dit nader gedefinieerd als: het aan een cliënt op verzoek van de cliënt dan wel op initiatief van de adviesverlenende aanbieder van cryptoactivadiensten aanbieden, geven of instemmen om te geven, van gepersonaliseerde aanbevelingen met betrekking tot een of meer cryptoactiverelateerde transacties, of het gebruik van cryptoactivadiensten.

¹³³ In artikel 3, eerste lid, punt 25, van Verordening (EU) 2023/1114 wordt dit nader gedefinieerd als: Het per cliënt op discretionaire basis beheren van portefeuilles overeenkomstig een door de cliënten gegeven opdracht, voor zover die portefeuilles een of meer cryptoactiva bevatten.

¹³⁴ In artikel 3, eerste lid, punt 26, van Verordening (EU) 2023/1114 wordt dit nader gedefinieerd als: het verlenen, namens een natuurlijke of rechtspersoon, van diensten van overdracht van cryptoactiva van één distributed-ledger-adres of -rekening naar een andere.

¹³⁵ Waar in Nederlands recht in dit kader de term 'wederpartij' zou worden gebruikt, wordt in deze memorie van toelichting het begrip 'tegenpartij' uit de Nederlandse vertaling van Richtlijn (EU) 2023/2226 gebruikt.

Een aanbieder van cryptoactivadiensten verricht ook wisseltransacties voor of namens gebruikers van cryptoactiva als hij een handelsplatform ter beschikking stelt waarop gebruikers van cryptoactiva wisseltransacties kunnen uitvoeren. Onder "handelsplatform" wordt verstaan elk softwareprogramma of elke toepassing die gebruikers van cryptoactiva in staat stelt om (geheel of gedeeltelijke) wisseltransacties uit te voeren. Een platform dat uitsluitend fungeert als 'prikbord' voor het publiceren van koop-, verkoop- of conversieprijsen van te rapporteren cryptoactiva is geen platform waarop door gebruikers van cryptoactiva wisseldiensten kunnen worden verricht. Een aanbieder die uitsluitend software of een applicatie creëert of verkoopt en deze software of applicatie niet gebruikt voor het verrichten van wisseltransacties voor of namens gebruikers van cryptoactiva is geen rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten.

Een aanbieder van cryptoactivadiensten wordt geacht een handelsplatform ter beschikking te stellen, als hij zodanige controle heeft over of zodanige invloed uitoefent op het platform, dat hij geacht wordt te kunnen voldoen aan de verzamel- en verificatievereisten (ofwel due diligence) en de rapportageverplichtingen met betrekking tot wisseltransacties die op het platform worden verricht. Of sprake is van zodanige controle of zodanige invloed, moet worden bepaald met inachtneming van de aanbevelingen van de Financial Action Task Force (FATF) van 2012, zoals deze zijn gewijzigd in juni 2019 met betrekking tot virtuele activa en aanbieders van virtuele activadiensten en de daarmee verband houdende richtsnoeren van de FATF.¹³⁶

Anders dan als tegenpartij of tussenpersoon bij wisseltransactie of het ter beschikking stellen van een handelsplatform kan een aanbieder van cryptoactivadiensten ook door andere activiteiten een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zijn. Dat is het geval bij elke andere activiteit waarbij hij beroepsmatig een dienst verleent waarmee wisseltransacties voor of namens een gebruiker van cryptoactiva tot stand worden gebracht. Welke technologie bij een dergelijke wisseltransactie wordt gebruikt is niet relevant om als een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten te kwalificeren.

Voorbeelden van gevallen waarin geen sprake is van wisseltransacties:

- Een beleggingsfonds voert geen wisseltransacties uit, als hij uitsluitend in te rapporteren cryptoactiva belegt en de beleggers in het fonds niet in staat stelt om wisseltransacties uit te voeren.

- Een entiteit of een natuurlijke persoon die uitsluitend distributed ledger-transacties in te rapporteren cryptoactiva valideert (*minen*) is geen rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten, ook niet wanneer er een vergoeding tegenover het valideren staat.¹³⁷

In deze voorbeelden worden derhalve geen cryptoactivadiensten aangeboden die wisseltransacties mogelijk maken en daarom vallen deze aanbieders van cryptoactivadiensten niet onder het bereik van Richtlijn 2023/2226. Zij zijn geen rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten.

De definitie van cryptoactivum wordt hierna weergegeven in paragraaf 3 over wat moet worden gerapporteerd. In artikel 10ob wordt geregeld welke rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten en welke bijkantoren van rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten een rapportageplicht in Nederland hebben. Artikel 2f, onderdeel e, bevat de definitie van "**bijkantoor**". Daaruit volgt dat onder "bijkantoor" wordt verstaan een eenheid, bedrijf of kantoor van een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten die/dat wordt behandeld als een bijkantoor krachtens de regelgeving van een rechtsgebied of die/dat anderszins onder de wetgeving van een rechtsgebied valt als gescheiden van andere kantoren, eenheden of bijkantoren van de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten. Alle eenheden, bedrijven of kantoren van een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten in één rechtsgebied worden als één bijkantoor behandeld.¹³⁸

2. Te rapporteren gebruikers

¹³⁶ FATF (2012-2023), International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation, FATF, Paris, France, www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Fatf-recommendations.html. Hierna zal hieraan worden gerefereerd als FATF (2012-2023).

¹³⁷ Zie p. 49 en 50 van het CARF.

¹³⁸ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel F, onder 4, van Richtlijn 2011/16/EU.

Het voorgestelde artikel 2f, onderdeel f, bevat een definitie van “te rapporteren gebruiker”. Aan de hand van deze definitie moet een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten vaststellen over welke gebruikers van cryptoactivadiensten hij moet rapporteren.

Uit de definitie van “**te rapporteren gebruiker**”, in artikel 2f, onderdeel f, volgt dat daaronder wordt verstaan een gebruiker van cryptoactiva die een in een lidstaat woonachtige te rapporteren persoon is.¹³⁹

Een “**gebruiker van cryptoactiva**”, gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel g, is een natuurlijke persoon of een entiteit die een klant is van een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten met het oog op het verrichten van te rapporteren transacties (de definitie van te rapporteren transacties volgt hierna).¹⁴⁰

Een “**entiteit**”, gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel h, is een rechtspersoon of een juridische constructie, zoals een vennootschap, samenwerkingsverband, trust of stichting.¹⁴¹

Elke natuurlijke persoon of entiteit waarvoor de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten te rapporteren transacties verricht wordt door de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten behandeld als een gebruiker van cryptoactiva. Daarbij is niet van belang of de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten de te rapporteren cryptoactiva voor de gebruiker van cryptoactiva in bewaring heeft en evenmin wat de juridische kwalificatie is van de relatie tussen de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten en die natuurlijke persoon of entiteit.

Een natuurlijke persoon of entiteit, die geen financiële instelling of een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten is en die als gebruiker van cryptoactiva ten behoeve of voor rekening van een andere natuurlijke persoon of entiteit optreedt als agent, bewaarnemer, gevolmachtigde, ondertekenaar, beleggingsadviseur of tussenpersoon, wordt niet behandeld als een gebruiker van cryptoactiva. De natuurlijke persoon of entiteit ten behoeve waarvoor of voor rekening waarvan hij optreedt wordt als de gebruiker van cryptoactiva aangemerkt. Om te bepalen of de natuurlijke persoon of entiteit handelt ten behoeve of voor rekening van een andere natuurlijke persoon of entiteit kan een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zich baseren op informatie waarover hij beschikt, met inbegrip van informatie die is verzameld op grond van anti money laundering (AML)- of know your customer (KYC)-procedures. Om vast te stellen of een gebruiker van cryptoactiva een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten of een financiële instelling is, kan een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zich bijvoorbeeld – indien beschikbaar – baseren op een kruiscontrole van de door zijn gebruiker van cryptoactiva verstrekte informatie met registers van gereguleerde instellingen waarop andere rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten of financiële instellingen worden vermeld.

Aan de hand van de volgende voorbeelden wordt geïllustreerd op wie de definitie “gebruiker van cryptoactiva” van toepassing is:

- F is in het bezit van een volmacht van U die F machtigt om als een gebruiker van cryptoactiva aan rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten X opdracht te geven te rapporteren transacties voor U te verrichten. F is geen financiële instelling en geen rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten. En de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten beschikt over informatie in zijn AML/KYC-bestanden waaruit blijkt dat F optreedt als een agent ten behoeve van U. Op grond hiervan moet de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten U behandelen als de gebruiker van cryptoactiva.

- Rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten A maakt gebruik van de diensten van rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten B om te rapporteren transacties te verrichten op het handelsplatform dat door B ter beschikking wordt gesteld. Daarom is A voor B een gebruiker van cryptoactiva en B zal de te rapporteren transacties die door A zijn uitgevoerd rapporteren. Omdat A een rapporterende aanbieder van crypto-activadiensten is, is het niet van

¹³⁹ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel D, onder 1, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁴⁰ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel D, onder 2, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁴¹ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel F, onder 2, van Richtlijn 2011/16/EU.

belang of A dergelijke te rapporteren transacties in eigen naam uitvoert of als agent, bewaarder, gevolmachtigde, ondertekenaar, beleggingsadviseur of intermediair.¹⁴²

Indien een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten voor of namens een handelaar te rapporteren retailbetalingstransacties (waarvan de definitie hierna volgt) verricht, behandelt de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten de klant die de tegenpartij is van de handelaar voor die te rapporteren retailbetalingstransacties, ook als gebruiker van cryptoactiva met betrekking tot die te rapporteren retailbetalingstransacties, indien de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten uit hoofde van binnenlandse antiwitwasregels verplicht is de identiteit van die klant te verifiëren in het kader van de te rapporteren retailbetalingstransactie.¹⁴³

Volgens de definitie hiervoor is een te rapporteren gebruiker een gebruiker van cryptoactiva die een in een lidstaat woonachtige te rapporteren persoon is.

Een **"te rapporteren persoon"**, gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel i, is een andere persoon van een lidstaat dan een uitgesloten persoon¹⁴⁴. De definitie van "uitgesloten persoon" wordt hierna uiteengezet.

Onder **"persoon van een lidstaat"**, gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel j, wordt met betrekking tot elke lidstaat verstaan een entiteit of een natuurlijke persoon die een ingezetene is van een lidstaat op grond van de fiscale wetgeving van die lidstaat, of een nalatenschap van een erflater die een ingezetene was van een lidstaat. Een entiteit zoals een samenwerkingsverband, een samenwerkingsverband met beperkte aansprakelijkheid of een soortgelijke juridische constructie zonder fiscale woonplaats, wordt behandeld als een ingezetene van het rechtsgebied waar de plaats van de feitelijke leiding ervan is gelegen.¹⁴⁵

Als algemene regel geldt dat een natuurlijke persoon of entiteit een "te rapporteren persoon" is indien hij ingezetene is van een lidstaat volgens de belastingwetgeving van die lidstaat. In het nationale recht van staten verschilt de behandeling van samenwerkingsverbanden (inclusief die met beperkte aansprakelijkheid). Soms worden zij behandeld als belastbare entiteiten, terwijl in andere staten is gekozen voor een fiscaal transparante benadering waarbij samenwerkingsverbanden voor fiscale doeleinden buiten beschouwing worden gelaten. Als een samenwerkingsverband als entiteit wordt behandeld of op dezelfde manier als een onderneming wordt belast, wordt hij in het algemeen beschouwd als ingezetene van de staat die het samenwerkingsverband belast. Wanneer een samenwerkingsverband echter als fiscaal transparant wordt behandeld, is hij in die staat niet "belastingplichtig" en kan hij dus geen ingezetene van die staat zijn.

Een entiteit zoals een samenwerkingsverband, een samenwerkingsverband met beperkte aansprakelijkheid of een vergelijkbare juridische constructie zonder fiscale vestiging wordt behandeld als ingezetene van het rechtsgebied waar de plaats van de feitelijke leiding ervan is gelegen. In dit verband wordt een rechtspersoon of een juridische constructie beschouwd als "vergelijkbaar" met een samenwerkingsverband en met een samenwerkingsverband met beperkte aansprakelijkheid indien deze niet wordt behandeld als een belastbare entiteit op grond van de belastingwetgeving van die lidstaat.

De "plaats van feitelijke leiding" is de plaats waar wezenlijk belangrijke en commerciële besluiten van het management die noodzakelijk zijn voor de bedrijfsvoering van de entiteit als geheel worden genomen. Alle relevante feiten en omstandigheden moeten worden onderzocht om de plaats van feitelijke leiding te bepalen.

Het begrip "te rapporteren persoon" omvat ook een nalatenschap van een erflater die een Ingezetene was van een lidstaat. Om te bepalen wat onder "nalatenschap" moet worden verstaan, gelden de specifieke regels van elk lidstaat met betrekking tot de overdracht of erfenis van rechten

¹⁴² Zie p. 51 en 52 van het CARF.

¹⁴³ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel D, onder 2, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁴⁴ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel D, onder 7 van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁴⁵ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel D, onder 8, van Richtlijn 2011/16/EU.

en verplichtingen in geval van overlijden (bijvoorbeeld de regels inzake erfopvolging onder algemene titel).¹⁴⁶

Een te rapporteren persoon kan ook een persoon zijn die uiteindelijk belanghebbende is van een entiteit die een klant is van een aanbieder van cryptoactivadiensten. Onder **“uiteindelijk belanghebbenden”**, gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel k, worden verstaan de natuurlijke personen die zeggenschap uitoefenen over een entiteit. In het geval van trusts worden hieronder verstaan de insteller(s) van een trust, de trustee(s), de eventuele protector(en), de begunstigde(n) of categorie(ën) begunstigden en eventuele andere natuurlijke personen die de uiteindelijke feitelijke zeggenschap uitoefenen over de trust. De term “uiteindelijk belanghebbenden” wordt uitgelegd op een wijze die strookt met de term ‘uiteindelijk begunstigde’ als gedefinieerd in artikel 3, punt 6, van Richtlijn (EU) 2015/849¹⁴⁷ voor zover het rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten betreft.¹⁴⁸

Met Richtlijn (EU) 2015/849¹⁴⁹ is aansluiting gezocht met de FATF, zodat de term ‘uiteindelijk belanghebbende’ ook overeenkomt met de term “uiteindelijk begunstigde” zoals beschreven in aanbeveling 10 en de nota bij aanbeveling 10 van de FATF (zoals aangenomen in februari 2012),¹⁵⁰ met als doel het internationale financiële stelsel te beschermen tegen misbruik, onder meer met betrekking tot fiscale misdrijven. Uit deze aanbeveling volgt dat de insteller(s), de trustee(s), de eventuele protector(en) en de begunstigde(n) of categorie(ën) van begunstigden altijd moeten worden behandeld als uiteindelijk belanghebbenden van een trust, ongeacht of zij al dan niet zeggenschap uitoefent respectievelijk uitoefenen over de trust.

Ook alle andere natuurlijke personen die de uiteindelijke feitelijke zeggenschap over de trust uitoefenen (waaronder via een keten van zeggenschap of eigendom) moeten worden behandeld als uiteindelijk belanghebbenden van de trust. In geval de insteller(s) van een trust een entiteit is respectievelijk zijn moeten rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten met het oog op het vaststellen van de bron van de geldmiddelen op de rekening(en) die door de trust wordt respectievelijk worden aangehouden ook de uiteindelijk belanghebbende(n) van de insteller(s) identificeren en rapporteren als uiteindelijk belanghebbende(n) van de trust.

Rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten moeten voldoende informatie over begunstigde(n) van trusts die als zodanig op basis van kenmerken of categorieën worden aangewezen, inwinnen om op het moment van de uitbetaling of wanneer de begunstigde(n) voornemens is respectievelijk zijn om verworven rechten uit te oefenen – want op dat moment wijzigt de situatie - de identiteit van de begunstigde(n) te kunnen vaststellen.

“Zeggenschap” over een entiteit wordt over het algemeen uitgeoefend door de natuurlijke persoon of personen die uiteindelijk een meerderheidsbelang in de entiteit heeft respectievelijk hebben. Of sprake is van een meerderheidsbelang hangt af van de eigendomsstructuur van de rechtspersoon en wordt gewoonlijk vastgesteld op basis van een drempel waarbij een risicogebaseerde benadering wordt toegepast, bijvoorbeeld elke persoon of personen die meer dan een bepaald percentage, bijvoorbeeld 25 procent van de rechtspersoon bezitten. Indien geen enkele natuurlijke persoon zeggenschap uitoefent door middel van een eigendomsbelang, is respectievelijk zijn de uiteindelijk belanghebbende(n) van de entiteit de natuurlijke persoon of personen die op een andere manier zeggenschap over de entiteit uitoefent respectievelijk uitoefenen. Indien geen enkele natuurlijke persoon zeggenschap over de entiteit uitoefent zijn de uiteindelijk belanghebbenden van de entiteit de natuurlijke persoon of personen die de functie van senior managing official bekleedt respectievelijk bekleden.

¹⁴⁶ Zie p. 53 van het CARF.

¹⁴⁷ Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU 2015, PB L 141).

¹⁴⁸ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel D, onder 9, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁴⁹ Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU 2015, PB L 141).

¹⁵⁰ FATF (2012-2023).

In het geval van andere juridische overeenkomsten dan een trust, bijvoorbeeld stichtingen, wordt onder "uiteindelijk belanghebbenden" verstaan personen in dezelfde of vergelijkbare posities als die van uiteindelijk belanghebbenden bij een trust. Rekening houdend met de verschillende vormen van juridische constructies, moeten rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten net als bij trusts deze personen in dezelfde of vergelijkbare functies identificeren en rapporteren door middel van due diligence-procedures voor klanten die vergelijkbaar zijn met die welke vereist zijn voor trusts.¹⁵¹

Een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten hoeft niet te rapporteren over uitgesloten personen, gelet op de beperkte fiscale nalevingsrisico's van deze entiteiten of andere fiscale rapportageverplichtingen waaraan sommige van deze entiteiten zijn onderworpen, onder meer op grond van de Common Reporting Standard.¹⁵²

Wat een "**uitgesloten persoon**" is wordt gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel I. Een uitgesloten persoon is:

- a. een entiteit waarvan de aandelen regelmatig worden verhandeld op een of meer erkende effectenbeurzen;
- b. een entiteit die een gelieerde entiteit is van een in punt a omschreven entiteit;
- c. een overheidsinstantie;
- d. een internationale organisatie;
- e. een centrale bank, of
- f. een financiële instelling anders dan een beleggingsentiteit in de zin van Richtlijn 2011/16/EU.¹⁵³

Een entiteit is een "**gelieerde entiteit**" van een andere entiteit indien een van de entiteiten de andere beheerst, of indien beide entiteiten onder een gemeenschappelijk zeggenschap vallen. Daartoe wordt onder zeggenschap mede verstaan de directe of indirecte eigendom van meer dan 50% van het aantal stemmen en het vermogen in een entiteit.¹⁵⁴ Deze definitie volgt uit artikel 2f, onderdeel m.

Onder "**overheidsinstantie**" wordt op grond van artikel 2f, onderdeel n, verstaan de regering van een rechtsgebied, een staatkundig onderdeel van een rechtsgebied (met inbegrip van een staat, provincie, district of gemeente), of een volledig tot een rechtsgebied of een of meer van de voorgaande overheidsinstanties behorend(e) instantie of agentschap. Deze categorie bestaat uit de integrale delen, entiteiten waarover zeggenschap wordt uitgeoefend, en de staatkundige onderdelen van een rechtsgebied.

- a. Een "integraal deel" van een rechtsgebied is elke persoon, organisatie, agentschap, bureau, fonds, instantie of een ander lichaam, ongeacht de benaming, die/dat een bestuursautoriteit van een rechtsgebied vormt. De netto-inkomsten van de bestuursautoriteit moeten worden gecrediteerd naar de eigen rekening of naar andere rekeningen van het rechtsgebied, zonder dat er een deel ten goede komt van een particulier. Een integraal deel omvat niet een natuurlijke persoon die een staatshoofd, ambtenaar of bestuurder is, handelend als privépersoon of op persoonlijke titel.
- b. Een "entiteit waarover zeggenschap wordt uitgeoefend" is een entiteit die formeel apart staat van het rechtsgebied, of die anderszins een afzonderlijke juridische entiteit vormt, op voorwaarde dat:
 - i. de entiteit volledig behoort tot en volledig onder de zeggenschap staat van een of meer overheidsinstanties, rechtstreeks of via een of meer entiteiten waarover zeggenschap wordt uitgeoefend;
 - ii. de netto-inkomsten van de entiteit worden gecrediteerd naar de eigen rekening of de rekeningen van een of meer overheidsinstanties, zonder dat een deel ervan ten goede komt aan een particulier, en

¹⁵¹ Zie p. 53 en 54 van het CARF.

¹⁵² Zie p. 55 en 56 van het CARF.

¹⁵³ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel E, onder 1, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁵⁴ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel F, onder 3, van Richtlijn 2011/16/EU.

iii. de activa van de entiteit bij ontbinding toekomen aan een of meer overheidsinstanties.
c. Inkomsten komen niet ten goede van particulieren als deze personen de beoogde begunstigen zijn van een overheidsprogramma, en de programma-activiteiten voor het grote publiek worden uitgevoerd met betrekking tot het gemeenschappelijke welzijn of betrekking hebben op de administratie van een onderdeel van de overheid. Niettegenstaande het voorgaande worden inkomsten evenwel geacht ten goede te komen van particulieren als de inkomsten voortkomen uit het gebruik van een overheidsinstantie voor het voeren van een commercieel bedrijf, zoals commerciële- bankactiviteiten, dat financiële diensten verleent aan particulieren.¹⁵⁵

Onder "**internationale organisatie**" wordt ingevolgde artikel 2f, onderdeel o, verstaan iedere internationale organisatie of een agentschap of instantie daarvan dat respectievelijk die daar volledig toe behoort. Tot deze categorie behoort iedere intergouvernementele organisatie (en ook een supranationale organisatie):

- a. die voornamelijk bestaat uit regeringen,
- b. die daadwerkelijk een hoofdzetelovereenkomst of soortgelijke overeenkomst heeft met het rechtsgebied, en
- c. waarvan de inkomsten niet ten goede komen van particulieren.¹⁵⁶

Een "**centrale bank**", gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel p, is een instelling die bij wet of bij goedkeuring van de overheid de belangrijkste autoriteit is, naast de regering van het rechtsgebied zelf, die middelen uitgeeft die bedoeld zijn om te circuleren als geld. Een dergelijke instelling kan ook een instantie omvatten die los staat van de regering van het rechtsgebied en al dan niet geheel of gedeeltelijk tot het rechtsgebied behoort.¹⁵⁷

Onder "**financiële instelling**", gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel q, wordt verstaan een bewaarinstelling, een instelling die deposito's neemt, een beleggingsentiteit of een omschreven verzekeringsmaatschappij.¹⁵⁸

Een "**bewaarinstelling**", gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel r, is een entiteit die voor rekening van derden financiële activa in bewaring houdt als een wezenlijk deel van haar bedrijfsactiviteiten. Een entiteit houdt financiële activa voor rekening van derden als wezenlijk deel van haar bedrijfsactiviteiten, wanneer haar bruto-inkomsten die verband houden met het houden van financiële activa en het verlenen van de bijbehorende financiële diensten gelijk zijn aan of groter zijn dan 20% van de bruto-inkomsten van de entiteit gedurende i) de periode van drie jaar die eindigt op 31 december (of de laatste dag van het boekjaar indien dat niet gelijkloopt met het kalenderjaar) voorafgaand aan het jaar waarin de vaststelling gebeurt, of ii) de bestaansperiode van de entiteit, indien deze korter is.¹⁵⁹

Onder "**instelling die deposito's neemt**", gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel s, wordt verstaan een entiteit die:

- a. opvorderbare gelden verkrijgt in het kader van de normale uitoefening van het bankbedrijf of een daarmee vergelijkbaar bedrijf, of
- b. elektronisch geld of digitale centralebankmunten ten behoeve van klanten aanhoudt.¹⁶⁰

De begrippen "financiële instelling", "bewaarinstelling" en "instelling die deposito's neemt" moeten worden geïnterpreteerd in overeenstemming met het commentaar op de CRS.¹⁶¹

Uit de definitie die is opgenomen in artikel 2f, onderdeel t, volgt dat een "**beleggingsentiteit**" een entiteit is:

¹⁵⁵ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel E, onder 7, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁵⁶ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel E, onder 8, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁵⁷ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel A, onder 3, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁵⁸ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel E, onder 2, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁵⁹ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel E, onder 3, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁶⁰ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel E, onder 4, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁶¹ De in OESO-verband tot stand gekomen CRS is in de EU ingevoerd met Richtlijn 2014/107/EU en is in de WIB geïmplementeerd met ingang van 1 januari 2016.

- a. met als voornaamste bedrijfsactiviteit het voor of namens een klant uitvoeren van een of meer van de volgende activiteiten of transacties:
- i. handel in geldmarktinstrumenten (cheques, wissels, depositobewijzen, derivaten enz.), vreemde valuta's; wisselkoersen, rentepercentage- en indexinstrumenten; overdraagbare effecten, of goederentermijnhandel;
 - ii. beheren van een individueel vermogen en collectief portfeuillebeheer, of
 - iii. andere vormen van beleggen, administreren of beheren van financiële activa, geld (inclusief digitale centralebankmunten) of te rapporteren cryptoactiva ten behoeve van derden, of
- b. met een bruto-inkomen dat hoofdzakelijk is toe te rekenen aan beleggen, herbeleggen of handel in financiële activa of te rapporteren cryptoactiva, indien de entiteit wordt beheerd door een andere entiteit die een instelling is die deposito's neemt, een bewaarinstelling, een omschreven verzekeringsmaatschappij of een beleggingsentiteit als bedoeld in Richtlijn 2011/16/EU.

Een entiteit wordt behandeld als een entiteit met als bedrijfsactiviteit hoofdzakelijk het uitvoeren van een of meer van de in onder a, vermelde activiteiten, of haar bruto-inkomen is hoofdzakelijk toe te rekenen aan beleggen, herbeleggen of handel in financiële activa of te rapporteren cryptoactiva voor de in onder b, bedoelde doelen, als de bruto-inkomsten van de entiteit die verband houden met deze activiteiten, gelijk zijn aan of groter zijn dan 50% van de bruto-inkomsten van de entiteit gedurende: i) de periode van drie jaar die eindigt op 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de vaststelling gebeurt, of ii) de bestaansperiode van de entiteit, indien deze korter is.

Om het bruto-inkomen vast te stellen moeten alle betalingen voor de te rapporteren activiteiten van een entiteit in aanmerking worden genomen, ongeacht of die betalingen rechtstreeks worden betaald aan de entiteit waarvan de bruto-inkomsten worden vastgesteld dan wel via een andere entiteit.

Onder de activiteiten vermeld onder a wordt niet begrepen het verstrekken van niet-bindend beleggingsadvies aan een klant.¹⁶² Ook een entiteit die zich als bedrijf voornamelijk bezig houdt met het voor rekening van andere personen investeren in, administreren van of beheren van directe belangen in onroerend goed, buiten de vermogenssfeer, zoals een soort vastgoedbeleggingstrust, is geen beleggingsentiteit.¹⁶³

Het begrip "klant" onder a, aanhef, omvat ook de equity interestholder van een collectief beleggingsvehikel, dat wordt geacht zijn activiteiten als bedrijf uit te oefenen.¹⁶⁴

Voor de toepassing van a), onder iii, omvat de term "andere vormen van het beleggen, administreren of beheren van financiële activa, geld of te rapporteren cryptoactiva ten behoeve van derden" niet het verrichten van wisseltransacties voor of namens klanten. De term "beleggingsentiteit" heeft niet betrekking op een entiteit die een actieve entiteit is omdat zij voldoet aan een van de criteria van de definitie van "actieve entiteit" onder b tot en met e.¹⁶⁵ De definitie van "actieve entiteit" volgt hierna.

Een entiteit wordt "beheerd door" een andere entiteit als bedoeld onder b, indien de beherende entiteit, hetzij rechtstreeks, hetzij via een andere dienstverlener, één van de hiervoor onder a beschreven activiteiten uitvoert namens de beheerde entiteit. Van het beheer door een entiteit kan geen sprake zijn als deze entiteit niet beschikt over een discretionaire bevoegdheid met betrekking tot het geheel of gedeeltelijke beheren van de activa van de andere entiteit. Indien een entiteit wordt beheerd door een combinatie van financiële instellingen en natuurlijke personen of andere entiteiten dan financiële instellingen, wordt de entiteit geacht te worden beheerd door een entiteit die een bewaarinstelling, een instelling die deposito's neemt, een gespecificeerde verzekeringsmaatschappij of een beleggingsentiteit is als hiervoor bedoeld onder a indien één van de beherende entiteiten als zo'n entiteit kwalificeert.

¹⁶² Zie p. 56 van het CARF.

¹⁶³ Zie p. 57 van het CARF.

¹⁶⁴ Zie p. 56 van het CARF.

¹⁶⁵ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel E, onder 5, van Richtlijn 2011/16/EU.

Een particuliere trustmaatschappij bijvoorbeeld die optreedt als statutaire zetel of geregistreerd vertegenwoordiger van een trust of die administratieve diensten verricht die geen verband houden met de financiële activa, te rapporteren cryptoactiva of geld van de trust, voert geen activiteiten beschreven onder a, uit namens de trust. De trust wordt dus niet "beheerd door" als hiervoor bedoeld onder b door de particuliere trustmaatschappij. Ook zal een entiteit die alle of een deel van haar activa investeert in een mutual fund, een exchange traded fund, of een soortgelijk vehikel, niet worden beschouwd als "beheerd door" het mutual fund, het exchange traded fund, of het soortgelijk vehikel. In beide voorbeelden zal nader moeten worden onderzocht of de entiteit soms door een andere entiteit wordt beheerd om vast te stellen of de eerstgenoemde entiteit onder de definitie van beleggingsentiteit valt, zoals hiervoor uiteengezet onder b.¹⁶⁶

Deze definitie wordt uitgelegd op een wijze die verenigbaar is met de gelijkwaardige bewoordingen in de definitie van "financiële instelling" in artikel 3, punt 2, van Richtlijn (EU) 2015/849,¹⁶⁷ waarin wordt aangesloten bij de uiteenzetting van de definitie van "financiële instelling" in de aanbevelingen van de FATF.¹⁶⁸

Onder "**actieve entiteit**", gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel u, wordt verstaan een entiteit die voldoet aan een van de volgende criteria:

- a. minder dan 50% van de bruto-inkomsten van de entiteit in het voorgaande kalenderjaar of een andere relevante rapportageperiode bestaat uit passieve inkomsten en minder dan 50% van de activa van de entiteit gedurende het voorgaande kalenderjaar of een andere relevante rapportageperiode bestaat uit activa die passieve inkomsten genereren of die worden aangehouden voor het genereren van passieve inkomsten;
- b. een substantieel deel van de activiteiten van de entiteit bestaat uit het (geheel of gedeeltelijk) aanhouden van de geplaatste aandelen van, of het verschaffen van financiering en diensten aan, een of meer dochterondernemingen die betrokken zijn bij handels- of bedrijfsactiviteiten anders dan die van een financiële instelling, met dien verstande dat een entiteit niet in aanmerking komt voor deze status indien de entiteit fungeert (of zich presenteert) als een beleggingsfonds, zoals een private equity-fonds, durfkapitaalfonds, een overnamefonds dat met schulden wordt gefinancierd of een beleggingsvehikel met het doel ondernemingen te verwerven of te financieren en bij wijze van belegging daarin vervolgens belangen aan te houden als vermogensbestanddelen;
- c. de entiteit oefent nog geen bedrijfsactiviteiten uit en heeft dat ook in het verleden niet gedaan, maar investeert vermogen in activa teneinde bedrijfsactiviteiten uit te oefenen anders dan die van een financiële instelling, op voorwaarde dat de entiteit 24 maanden na de datum van haar oprichting niet in aanmerking komt voor deze uitzondering;
- d. de entiteit was gedurende de voorgaande vijf jaar geen financiële instelling en is bezig met de liquidatie van haar activa of met een reorganisatie teneinde de activiteiten voort te zetten of te hervatten, niet zijnde die van een financiële instelling;
- e. de entiteit is voornamelijk betrokken bij financierings- en hedgingtransacties met of voor gelieerde entiteiten die geen financiële instellingen zijn en verschaft geen financiering of hedgingdiensten aan een entiteit die geen gelieerde entiteit is, mits de groep van dergelijke gelieerde entiteiten voornamelijk betrokken is bij bedrijfsactiviteiten anders dan die van een financiële instelling, of
- f. de entiteit voldoet aan alle volgende vereisten:
 - i. zij is opgericht in het rechtsgebied waarvan zij een ingezetene is en wordt aldaar uitsluitend geëxploiteerd voor religieuze, charitatieve, wetenschappelijke, artistieke, culturele, sportieve of educatieve doeleinden, of zij is opgericht in het rechtsgebied waarvan zij een ingezetene is en wordt aldaar geëxploiteerd als een professionele organisatie, bedrijfsvereniging, kamer van koophandel, arbeidsorganisatie, land- of tuinbouworganisatie, burgerorganisatie of als een organisatie uitsluitend ter bevordering van het sociale welzijn;
 - ii. zij is in het rechtsgebied waarvan zij een ingezetene is, vrijgesteld van inkomstenbelasting;

¹⁶⁶ Zie p. 56 en 57 van het CARF.

¹⁶⁷ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel E, onder 5, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁶⁸ FATF (2012-2023).

- iii. zij heeft geen aandeelhouders of leden die als eigenaar of rechthebbende aanspraak kunnen maken op haar inkomsten of activa;
- iv. de toepasselijke wetgeving van het rechtsgebied waarvan de entiteit een ingezetene is of haar oprichtingsakten staan niet toe dat inkomsten of activa van de entiteit worden verdeeld onder of aangewend ten behoeve van een particulier of een niet-charitatieve entiteit anders dan in het kader van de charitatieve activiteiten van de entiteit of ter betaling van een redelijke vergoeding voor verleende diensten of als betaling die een reële marktwaarde vertegenwoordigt voor activa die de entiteit heeft verworven, en
- v. de toepasselijke wetgeving van het rechtsgebied waarvan de entiteit een ingezetene is of haar oprichtingsakten vereisen dat bij liquidatie of opheffing van de entiteit al haar activa worden overgedragen aan een overheidsinstantie of een andere non-profitorganisatie of vervallen aan de overheid van het rechtsgebied waarvan de entiteit een ingezetene is of een staatkundig onderdeel daarvan.¹⁶⁹

Onder "**passief inkomen**" moet worden verstaan, wat daaronder volgens het specifieke recht van een staat wordt verstaan. Over het algemeen wordt onder passief inkomen verstaan het deel van het bruto-inkomen dat bestaat uit:

- a) Dividenden;
- b) rente;
- c) inkomsten die overeenkomen met rente of dividenden;
- d) huur en royalty's, anders dan huur en royalty's uit actieve bedrijfsactiviteiten, die ten minste gedeeltelijk worden uitgevoerd door werknemers van de entiteit;
- e) lijfrentes;
- f) inkomsten uit te rapporteren cryptoactiva;
- g) het overschot van winst ten opzichte van verliezen uit de verkoop of het wisselen van te rapporteren cryptoactiva, of financiële activa;
- h) het overschot van winst ten opzichte van verliezen uit transacties (met inbegrip van futures, forwards, options en soortgelijke transacties) met een te rapporteren cryptoactivum of financiële activa;
- i) het verschil tussen wisselkoerswinsten en wisselkoersverliezen;
- j) netto-inkomsten uit swaps; of
- k) ontvangen bedragen uit kapitaalverzekeringen.

In het geval een entiteit die regelmatig optreedt als handelaar in te rapporteren cryptoactiva of financiële activa inkomsten geniet uit een transactie die is aangegaan in het kader van de normale bedrijfsactiviteiten als handelaar, dan worden die inkomsten – niettegenstaande het voorgaande niet aangemerkt als passief inkomen. Verder kunnen inkomsten uit activa die worden gebruikt door een verzekeringsbedrijf om zijn kapitaal te beleggen als actieve inkomsten worden aangemerkt.

Onder "**een substantieel deel**" in de definitie van "actieve entiteit" onder b wordt verstaan 80 procent of meer. Indien het aanhouden van de geplaatste aandelen of de financieringsactiviteiten voor de groep dochterondernemingen evenwel minder is dan 80 procent van de activiteiten van de entiteit, maar de entiteit op een andere manier ook actieve inkomsten ontvangt (dat wil zeggen inkomsten die geen passieve inkomsten zijn), kan zij worden aangemerkt als actieve entiteit als het totaal van de activiteiten 80 procent of meer is. Om te bepalen of activiteiten van de entiteit, anders dan het aanhouden van de geplaatste aandelen en de financieringsactiviteiten voor de groep van dochterondernemingen, de entiteit kwalificeert als actieve entiteit, moet worden getoetst aan criterium a, van de definitie van "actieve entiteit". Als bijvoorbeeld 60 procent van een holdingmaatschappij bestaat uit het aanhouden van geplaatste aandelen van of het verschaffen van financiering en diensten aan één of meer dochterondernemingen en de holding daarnaast ook voor 40 procent functioneert als distributiecentrum voor de goederen die worden geproduceerd door de groep waartoe zij behoort en de inkomsten uit haar activiteiten als distributiecentrum "actief" zijn conform a uit de definitie van "actieve entiteit", dan is zij een actieve entiteit, ongeacht het feit dat minder dan 80 procent van haar activiteiten bestaat uit het aanhouden van de geplaatste aandelen van of het verschaffen van financiering en diensten aan een of meer dochterondernemingen. Van "een substantieel deel" kan ook sprake zijn in het geval

¹⁶⁹ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel D, onder 10, van Richtlijn 2011/16/EU.

van een combinatie van het aanhouden van aandelen van en het verschaffen van financiering en diensten aan een of meer dochterondernemingen. Onder "dochteronderneming" wordt verstaan elke entiteit waarvan de geplaatste aandelen direct of indirect (geheel of gedeeltelijk) door de entiteit worden gehouden.

Van het bepaalde onder f, onderdeel iv is ook sprake als de inkomsten of activa van de entiteit worden verdeeld onder of aangewend ten behoeve van een particulier of een niet-charitatieve entiteit ter betaling van een redelijke vergoeding voor het gebruik van activa.¹⁷⁰

Onder "**financiële activa**" worden op grond van artikel 2f, onderdeel v, verstaan effecten (bijvoorbeeld een aandeel in een vennootschap; partnerschap of uiteindelijk belang in een breed opgezet of een beursgenoteerd samenwerkingsverband of een trust; waardepapier, obligatie, schuldbewijs of andere bewijzen van schuldenlast), partnerschapsbelang, commodity, swap (bijvoorbeeld renteswaps, valutaswaps, basisswaps, interest rate caps, interest rate floors, commodity swaps, equity swaps, equity index swaps en soortgelijke overeenkomsten), verzekeringscontract of lijfrenteverzekering of enig belang (inclusief een termijncontract of optie) in een zekerheid, te rapporteren cryptoactivum, partnerschapsbelang, commodity, swap, verzekeringscontract of lijfrenteverzekering. De term "financiële activa" omvat niet een direct belang, buiten de vreemdvermogenssfeer, in een onroerend goed.¹⁷¹

Onder "**aandelenbelang**", gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel w, wordt verstaan, in het geval van een samenwerkingsverband dat een financiële instelling is, een kapitaalbelang of een winstaandeel in het samenwerkingsverband. In het geval van een trust die een financiële instelling is, wordt een aandelenbelang geacht te worden aangehouden door degene die optreedt als insteller of begunstigde van de volledige trust of een deel ervan of door een derde natuurlijke persoon die uiteindelijk de feitelijke zeggenschap uitoefent over de trust. Een te rapporteren persoon wordt behandeld als begunstigde van een trust indien de te rapporteren persoon gerechtigd is rechtstreeks of middellijk (bijvoorbeeld via een gevolmachtigde) een verplichte uitkering te ontvangen of rechtstreeks of middellijk een discretionaire uitkering kan ontvangen uit de trust.¹⁷²

Onder "**omschreven verzekeringsmaatschappij**", gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel x, wordt verstaan een entiteit die een verzekeringsmaatschappij is (of de houdstermaatschappij van een verzekeringsmaatschappij) die een kapitaalverzekering of lijfrenteverzekering aanbiedt of verplicht is tot het betalen van uitkeringen uit hoofde van een kapitaalverzekering of lijfrenteverzekering.¹⁷³

Onder "**kapitaalverzekering**" wordt op grond van artikel 2f, onderdeel y, verstaan een verzekeringsovereenkomst (anders dan een herverzekeringsovereenkomst gericht op schadeloosstelling tussen twee verzekeringsmaatschappijen) met een geldswaarde.¹⁷⁴

Onder "**verzekeringsovereenkomst**", gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel z, wordt verstaan een overeenkomst (anders dan een lijfrenteverzekering) uit hoofde waarvan de uitgevende instantie zich verplicht een bedrag uit te keren indien zich een omschreven gebeurtenis voordoet aangaande overlijden, ziekte, ongeval, aansprakelijkheid of vermogensrisico's.¹⁷⁵

Onder "**lijfrenteverzekering**" wordt op grond van artikel 2f, onderdeel aa, verstaan een overeenkomst uit hoofde waarvan de uitgevende instantie zich verplicht uitkeringen te verstrekken gedurende een tijdvak dat geheel of gedeeltelijk wordt vastgesteld op basis van de levensverwachting van een of meer natuurlijke personen. De term omvat voorts een overeenkomst die in overeenstemming met de wet- of regelgeving of die in de praktijk in de lidstaat of het andere rechtsgebied waar de overeenkomst is gesloten wordt aangemerkt als

¹⁷⁰ Zie p. 54 en 55 van het CARF.

¹⁷¹ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel E, onder 9, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁷² Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel E, onder 10, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁷³ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel E, onder 6, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁷⁴ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel E, onder 13, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁷⁵ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel E, onder 11, van Richtlijn 2011/16/EU.

lijfrente-verzekering en uit hoofde waarvan de uitgevende instantie zich verplicht gedurende een aantal jaren uitkeringen te verstrekken.¹⁷⁶

Onder "**geldswaarde**", gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel ab, wordt verstaan: i. het bedrag waarop de houder van de polis aanspraak kan maken bij afkoop of beëindiging van de overeenkomst (vastgesteld zonder aftrek van een annuleringsvergoeding of polisbelening), en ii. het bedrag dat de polishouder kan lenen uit hoofde van of ter zake van de overeenkomst, indien dat groter is dan het eerste bedrag. Niettegenstaande het voorgaande is "geldswaarde" niet een bedrag dat verschuldigd is uit hoofde van een verzekeringsovereenkomst:

- a. uitsluitend wegens het overlijden van een persoon, verzekerd in het kader van een levensverzekeringsovereenkomst;
- b. als een invaliditeits-, ongevals- of ziekte-uitkering of een andere uitkering wegens economische verliezen door het optreden van de verzekerde gebeurtenis;
- c. als een teruggave aan de polishouder van een eerder betaalde premie (minus de kosten van verzekeringsheffingen al dan niet daadwerkelijk opgelegd) uit hoofde van een verzekeringsovereenkomst (anders dan een aan beleggingen gekoppelde levensverzekering of lijfrente-verzekering) vanwege opzegging of beëindiging van de overeenkomst, afname van het risico gedurende de looptijd van de overeenkomst, of voortvloeiend uit de correctie na de publicatie van onjuiste premies of soortgelijke fouten;
- d. als resultaatdeling voor polishouders (niet bij beëindiging) mits de resultaatdeling verband houdt met een Verzekeringsovereenkomst volgens welke de enige betaalbare uitkeringen worden omschreven in punt b, of
- e. als een teruggave van een voorschotpremie of een vooruitbetaalde premie voor een verzekeringsovereenkomst waarvoor de premie op zijn minst jaarlijks betaalbaar is als het bedrag van het voorschot of de vooruitbetaling niet hoger is dan de volgende jaarlijkse premie die volgens de overeenkomst betaalbaar wordt.¹⁷⁷

De termen "omschreven verzekeringsmaatschappij", "overheidsinstantie", "internationale organisatie", "Centrale bank", "financiële activa", "aandelenbelang", "verzekeringsovereenkomst", "lijfrente-verzekering", "kapitaalverzekering" en "geldswaarde", zoals hiervoor gedefinieerd moeten overigens worden geïnterpreteerd in overeenstemming met het commentaar bij de Common Reporting Standard, zoals met Richtlijn (EU) 2023/2226 in de EU geïmplementeerd in Richtlijn 2011/16/EU.

3.1 Te rapporteren transacties

De inlichtingen die een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten aan de Minister van Financiën dient te verstrekken zijn naast gegevens over hem zelf en zijn te rapporteren gebruikers en over uiteindelijk belanghebbenden gegevens over de transacties die hij voor zijn te rapporteren gebruikers heeft uitgevoerd. Dat zijn de te rapporteren transacties. Over elke soort te rapporteren cryptoactivum waarop de transacties zien moeten inlichtingen worden verstrekt (zie hierna onder 3.2).

De definitie van "**te rapporteren transactie**", opgenomen in artikel 2f, onderdeel ac, luidt als volgt:

1. Onder "te rapporteren transactie" wordt verstaan:
 - a. een wisseltransactie, en
 - b. een overdracht van te rapporteren cryptoactiva.¹⁷⁸
2. Onder "**wisseltransactie**", gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel ad, wordt verstaan:
 - a. wisselen tussen te rapporteren cryptoactiva en fiduciaire valuta's, en
 - b. wisselen tussen een of meer vormen van te rapporteren cryptoactiva.¹⁷⁹
3. Onder "**te rapporteren retailbetalingstransactie**", gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel ae, wordt verstaan een overdracht van te rapporteren cryptoactiva als

¹⁷⁶ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel E, onder 12, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁷⁷ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel E, onder 14, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁷⁸ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel C, onder 1, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁷⁹ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel C, onder 2, van Richtlijn 2011/16/EU.

tegenprestatie voor goederen of diensten ter waarde van meer dan 50 000 USD of het equivalent daarvan in een andere valuta.¹⁸⁰

4. Onder "**overdracht**", gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel af, wordt verstaan een transactie waarbij een te rapporteren cryptoactivum wordt verplaatst van of naar een ander(e) adres of rekening voor cryptoactiva van een gebruiker van cryptoactiva anders dan een adres dat of een rekening die door de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten namens dezelfde gebruiker van cryptoactiva wordt beheerd, waarbij de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten, op basis van de kennis waarover hij op het moment van de transactie beschikt, niet kan bepalen of de transactie al dan niet een wisseltransactie is.¹⁸¹

5. Onder "**fiduciare valuta**", gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel ag, wordt verstaan de officiële valuta van een rechtsgebied, uitgegeven door een rechtsgebied of een door een rechtsgebied aangewezen centrale bank of monetaire autoriteit, vertegenwoordigd door fysieke bankbiljetten of munten of door geld in verschillende digitale vormen, waaronder bankreserves en digitale centralebankmunten. De term omvat ook commerciële-bankgeld en elektronisch-geldproducten (waaronder specified electronic money-producten).¹⁸²

De definitie 'te rapporteren transactie' omvat elke wisseltransactie en elke overdracht, inclusief te rapporteren retailbetalingstransacties.

Een "wisseltransactie", waarvan de definitie hiervoor is weergegeven, betreft elke wisseltransactie tussen te rapporteren cryptoactiva en fiduciare valuta's alsmede elke wisseltransactie tussen één of meer vormen van te rapporteren cryptoactiva.

Bij "te rapporteren retailbetalingstransacties" draagt een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten te rapporteren cryptoactiva over die door een te rapporteren gebruiker worden gebruikt om goederen of diensten te kopen van een handelaar. De handelaar ontvangt de te rapporteren cryptoactiva als betaling. Indien een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten voor een rapporterende gebruiker betalingen in de vorm van te rapporteren cryptoactiva aan een handelaar overmaakt voor een waarde boven de drempel van meer dan 50.000 USD of het equivalent daarvan in een andere valuta, dan moet de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten die betaling rapporteren als een te rapporteren retailbetalingstransactie. De rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten moet in dat geval de klant van de handelaar als de gebruiker van cryptoactivadiensten behandelen, op voorwaarde dat de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten vanwege die retailbetalingstransactie verplicht is de identiteit van de klant te verifiëren op grond van nationale antiwitwasregels.

Een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten kan een te rapporteren transactie alleen als een overdracht aanmerken indien hij op basis van de kennis die hij op het moment van de transactie heeft niet kan vaststellen dat de transactie een wisseltransactie is. Die kennis betreft de feitelijke kennis van de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten op basis van direct beschikbare informatie en de mate van deskundigheid en inzicht die vereist is om de te rapporteren transactie uit te voeren. Zo kan een gebruiker van cryptoactiva een te rapporteren cryptoactivum tegen fiduciare valuta verwerven of vervreemden, zonder dat de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten daadwerkelijke kennis heeft van de onderliggende tegenprestatie, bijvoorbeeld omdat hij alleen de overdracht van de te rapporteren cryptoactiva van en naar de rekening van de gebruiker van cryptoactiva verricht, zonder zicht te hebben op het fiduciare valuta-deel van de transactie. De rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten rapporteert dergelijke te rapporteren transacties als overdrachten.

Een "overdracht" omvat ook het geval waarin een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten ervoor zorgt dat een natuurlijke persoon of entiteit een te rapporteren cryptoactivum ontvangt door middel van een airdrop. De ontvangst van een airdrop met een nieuw te rapporteren cryptoactivum wordt aangemerkt als een inkomende overdracht aan de ontvangende gebruiker van cryptoactiva.¹⁸³

¹⁸⁰ Zie bijlage VI, deel IV, onder 3, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁸¹ Zie bijlage VI, deel IV, onder 4, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁸² Zie bijlage VI, deel IV, onder 5, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁸³ Zie p. 50 en 51 van het CARF.

Zoals hiervoor uiteengezet kwalificeert een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten alleen als zodanig als hij cryptoactivadiensten aanbiedt waarbij wisseltransacties worden uitgevoerd. Een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten is alleen verplicht om te rapporteren over overdrachten, als hij ook wisseltransacties uitvoert.

3.2 Te rapporteren cryptoactiva

Bij te rapporteren transacties moet een rapporterende aanbieder ook de te rapporteren cryptoactiva rapporteren waarmee of waartegen transacties zijn verricht.

Artikel 2f, onderdeel ah, definieert **“te rapporteren cryptoactivum”** met een verwijzing naar Richtlijn 2011/16 EU als elk cryptoactivum anders dan een digitale centralebankmunt, elektronisch geld (waaronder specifiek electronic money-producten) of een cryptoactivum waarvoor de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten afdoende heeft vastgesteld dat het niet kan worden gebruikt voor betalings- of beleggingsdoeleinden.¹⁸⁴

Een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten is niet verplicht om gegevens en inlichtingen te rapporteren over wisseltransacties en overdrachten met betrekking tot cryptoactiva die geen te rapporteren cryptoactiva zijn.

Om vast te stellen dat een cryptoactivum niet voor betalings- of beleggingsdoeleinden kan worden gebruikt, kunnen rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten in eerste instantie uitgaan van de classificatie die aan het cryptoactivum is gegeven om te bepalen of het cryptoactivum een virtueel activum is voor AML/KYC-doeleinden in overeenstemming met de FATF-aanbevelingen.¹⁸⁵ Indien een cryptoactief overeenkomstig de aanbevelingen van de FATF als een virtueel activum wordt beschouwd omdat het voor betalings- of beleggingsdoeleinden kan worden gebruikt, moet dit cryptoactivum als een te rapporteren cryptoactivum worden aangemerkt.

Als een activum geen virtueel activum is in de zin van de FATF-aanbevelingen of als de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten dat niet heeft kunnen vaststellen, moet de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten voor elk cryptoactivum zelf bepalen of het al dan niet voor betalings- of beleggingsdoeleinden kan worden gebruikt. Als hij heeft bepaald dat het cryptoactivum niet kan worden gebruikt voor betalings- of beleggingsdoeleinden, is het geen te rapporteren cryptoactivum en hoeft hij het niet te rapporteren. In geval van twijfel of het cryptoactivum kan worden gebruikt voor betalings- of beleggingsdoeleinden, moet het cryptoactivum worden beschouwd als een te rapporteren cryptoactivum.

Bij de beoordeling of een cryptoactivum al dan niet voor betalings- of beleggingsdoeleinden kan worden gebruikt, kunnen de volgende aspecten in aanmerking worden genomen:

- Cryptoactiva die financiële activa vertegenwoordigen of onderworpen zijn aan financiële regelgeving kunnen worden gebruikt voor betalings- of beleggingsdoeleinden en moeten daarom worden beschouwd als te rapporteren cryptoactiva.
- Non-fungible tokens (NFT's) worden in veel gevallen op de markt gebracht als verzamelobjecten. Dit maakt niet dat een dergelijke NFT niet kan worden gebruikt voor betalings- of investeringsdoeleinden. Van belang is de aard van de NFT en de functie ervan in de praktijk en niet welke terminologie of marketingtermen voor de NFT worden gebruikt. NFT's die in de praktijk kunnen worden gebruikt voor betalings- of investeringsdoeleinden zijn te rapporteren cryptoactiva. Rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten moeten dus per geval nagaan of een NFT al dan niet kan worden gebruikt voor betaling of beleggingsdoeleinden, rekening houdend met het algemeen aanvaarde gebruik van de cryptoactiva. NFT's die op een marktplaats worden verhandeld, kunnen worden gebruikt voor betalings- of investeringsdoeleinden en moeten daarom als te rapporteren cryptoactiva worden beschouwd.
- Bepaalde cryptoactiva kunnen alleen worden gewisseld of ingewisseld binnen een beperkt vast netwerk of voor bepaalde goederen en diensten, zoals voedsel-, boeken- en restauranttegoedbonnen of airmiles en andere spaarsystemen. Hierbij kunnen onder “goederen en

¹⁸⁴ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel A, onder 4, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁸⁵ Zie paragraaf 48 e.v. van FATF (2012-2023).

diensten” ook digitale goederen en diensten worden verstaan, zoals digitale muziek, games, boeken of andere media, of tickets, softwareapplicaties en online abonnementen. Indien deze cryptoactiva niet niet kunnen worden overgedragen of gewisseld op een secundaire markt buiten dit closed-loop systeem en niet kunnen worden verkocht of gewisseld tegen een marktcoers binnen of buiten deze closed-loop, is het in het algemeen zo dat zij niet kunnen worden gebruikt voor betaling- of investeringsdoeleinden.¹⁸⁶

In de definitie van “**cryptoactivum**”, gedefinieerd in artikel 2f, onderdeel ai, wordt verwezen naar de definitie van “cryptoactivum” in artikel 3, eerste lid, punt 5, van Verordening (EU) 2023/1114: Een cryptoactivum is een digitale weergave van een waarde die of een recht dat elektronisch kan worden overgedragen en opgeslagen, met gebruikmaking van distributed-ledger-technologie of vergelijkbare technologie.¹⁸⁷

Verordening (EU) 2023/1114 verstaat onder “distributed-ledger-technologie” (DLT) een technologie die de werking en het gebruik van distributed ledgers mogelijk maakt.¹⁸⁸

Onder “distributed ledger” wordt verstaan een informatieopslagplaats waar afschriften van transacties worden geregistreerd en die wordt gedeeld over en gesynchroniseerd tussen een reeks DLT-netwerkknooppunten (DLT network nodes) door middel van een consensusmechanisme.¹⁸⁹

Onder consensusmechanisme wordt verstaan de regels en procedures waarmee tussen DLT-netwerkknooppunten wordt overeengekomen dat een transactie wordt gevalideerd.¹⁹⁰

In het voorgestelde artikel 2f, onderdeel aj, van de WIB volgt dat onder “**distributed ledger-adres**” wordt verstaan wat daarmee in overweging 93 van de preambule van Verordening (EU) 2023/1114 wordt bedoeld. In die overweging wordt distributed ledger-adres genoemd in het kader van de overdracht van cryptoactiva; een overdracht kan plaatsvinden van één distributed-ledger-adres of -rekening naar een andere.

Gelet op de definitie van cryptoactivum hiervoor kan een cryptoactivum bijvoorbeeld zijn een cryptografische token, die natuurlijke personen de mogelijkheid biedt om waarde op te slaan of betalingen te doen. Een ander voorbeeld is een cryptografische token die claims, lidmaatschapsrechten, eigendomsrechten of andere absolute of relatieve rechten jegens een natuurlijk persoon of een entiteit vertegenwoordigt. Hierbij kan gedacht worden aan een beveiligingstoken of een derivatencontract of een recht op aankoop of verkoop van een goed op een bepaalde datum en voor een bepaalde prijs of onder een andere van tevoren vastgestelde voorwaarde, waaronder een financieel activum en een cryptoactivum die digitaal kan worden gewisseld tegen fiduciaire valuta of andere cryptoactiva.

De volgende voorbeelden laten zien welke rapportagevereisten met betrekking tot derivaten worden gesteld:

Voorbeeld 1:

Dit voorbeeld betreft crypto-derivaat A, een cryptografische token die is gekocht met te rapporteren cryptoactiva (stablecoins niet zijnde gespecificeerde elektronische geldproducten). Crypto-derivaat A representeert een belang in een onderliggend te rapporteren cryptoactivum. Crypto-derivaat A heeft een hefboomwerking waarbij de waarde van crypto-derivaat A prijsveranderingen in het onderliggend te rapporteren cryptoactivum volgt (zowel in stijgende als neerwaartse zin) die drie keer de marktprijs overtreft.

Gebruiker 1 koopt een eenheid van crypto-derivaat A en betaalt daarvoor met stablecoins. Omdat crypto-derivaat A een te rapporteren cryptoactivum is, is het een te rapporteren cryptoactivum op

¹⁸⁶ Zie p. 46 en 47 van het CARF.

¹⁸⁷ Zie artikel 3, eerste lid, punt 5, van Verordening (EU) 2023/1114 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende cryptoactivamarkten en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 1095/2010 en Richtlijnen 2013/36/EU en (EU) 2019/1937 (PbEU 2023, PB L 150/40).

¹⁸⁸ Zie artikel 3, eerste lid, punt 1, van Verordening (EU) 2023/1114 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende cryptoactivamarkten en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 1095/2010 en Richtlijnen 2013/36/EU en (EU) 2019/1937 (PbEU 2023, PB L 150/40).

¹⁸⁹ Zie artikel 3, eerste lid, punt 2, van Verordening (EU) 2023/1114.

¹⁹⁰ Zie artikel 3, eerste lid, punt 3, van Verordening (EU) 2023/1114.

het moment dat de aankoop door een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten is uitgevoerd. Deze handel brengt de volgende te rapporteren transacties met zich mee:

1. De verkoop van de stablecoins door gebruiker 1, gerapporteerd in fiduciaire valuta naar de reële marktwaarde, tezamen met het aantal eenheden, en
2. de verwerving van crypto-derivaat A door gebruiker 1, gerapporteerd in fiduciaire valuta naar de reële marktwaarde, tezamen met het aantal eenheden.

Voorbeeld 2:

Dit voorbeeld betreft het inwisselen van crypto-derivaat A tegen stablecoins.

In vervolg op de transactie in voorbeeld 1 wisselt gebruiker 1 crypto-derivaat A in bij de uitgever. Wanneer gebruiker 1 crypto-derivaat A inwisselt is het onderliggende te rapporteren cryptoactivum tien procent in waarde toegenomen sinds gebruiker 1 crypto-derivaat A kocht. De winst van gebruiker 1 wordt vergroot door de hefboomwerking van de token, en gebruiker 1 wisselt crypto-derivaat in bij de uitgever tegen een waarde die 30 procent hoger is dan de initiële aankoopprijs. De rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten betaalt dit bedrag in stablecoins uit naar de wallet van gebruiker 1. Deze handel brengt de volgende te rapporteren transacties met zich mee:

1. De verkoop van crypto-derivaat A, gewaardeerd in fiduciaire valuta naar de reële marktwaarde, tezamen met het aantal eenheden, en
2. de verwerving van stablecoins, gewaardeerd in fiduciaire valuta naar de reële marktwaarde, tezamen met het aantal eenheden.

Voorbeeld 3:

Dit voorbeeld betreft een traditioneel derivatencontract dat wordt uitgevoerd door fysieke levering van een te rapporteren cryptoactivum.

Twee partijen, een koper en een verkoper, sluiten een futures-contract af om te rapporteren cryptoactivum B op een specifieke datum te verwerven respectievelijk te verkopen. Ter uitvoering van het contract moet de koper op een specifieke datum en voor een van tevoren vastgestelde prijs te rapporteren cryptoactivum B van de verkoper verwerven, tegen betaling van fiduciaire valuta. De verkoper moet op dat moment de te rapporteren cryptoactivum B fysiek leveren aan het wallet-adres van de koper. Op de betreffende specifieke datum verrichten koper en verkoper de transactie door gebruik te maken van een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten die de volgende te rapporteren transacties met betrekking tot te rapporteren cryptoactivum B verricht:

1. De verkoop van te rapporteren cryptoactivum B door de verkoper, gerapporteerd in de ontvangen fiduciaire valuta, tezamen met het aantal eenheden, en
2. de verwerving van te rapporteren cryptoactivum B door de koper, gerapporteerd in de betaalde fiduciaire valuta, tezamen met het aantal eenheden.

In de volgende voorbeelden is er sprake van andere toepassingen van cryptografische technologie die geen digitale waarde representeren en daarom niet worden aangemerkt als cryptoactiva. Het betreft het gebruik van cryptografie om:

- een gedecentraliseerd onveranderlijk register te maken van activiteiten of materialen die betrokken zijn bij het maken, opslaan, verzenden of leveren van een product, zonder dat het register eigendomsrechten op een dergelijk product overdraagt; of
- een register met eigendomsbewijzen van activa te maken (zoals bijvoorbeeld een register van onroerend goed) zonder dat op die activa eigendomsrechten worden gevestigd.

Onderdeel van de definitie van cryptoactivum is dat deze wordt overgedragen en opgeslagen met gebruikmaking van distributed-ledger-technologie of vergelijkbare technologie. Met deze technologie worden transacties gevalideerd en beveiligd, ongeacht of de transactie daarin daadwerkelijk is geregistreerd. Met een distributed ledger worden transacties in cryptoactiva gedecentraliseerd, op meerdere plaatsen en tegelijkertijd vastgelegd. Cryptografie verwijst naar het wiskundig coderen en decoderen van gegevens die worden gebruikt om transacties op een gedecentraliseerde manier te valideren en te beveiligen, zonder tussenkomst van intermediairs. Hiermee wordt op gedecentraliseerde wijze de integriteit van cryptoactiva, de duidelijke toewijzing van cryptoactiva aan gebruikers en de vervreemding van cryptoactiva gewaarborgd.

Met dit cryptografische proces kunnen meerdere partijen zonder intermediair transacties met cryptoactiva valideren, vaak door openbare en particuliere cryptografische sleutels voor een transactie te verifiëren. Dit zorgt ervoor dat gebruikers niet tweemaal een transactie met hetzelfde cryptoactivum kunnen verrichten (double spending). Het cryptografische proces biedt ook beveiliging aan transacties door elke transactie op te slaan in een blok van andere transacties. Het transactieblok wordt vervolgens toegevoegd aan het officiële, openbaar toegankelijke transactieledger (zoals een blockchain) zodra de gebruiker een cryptografische hash voltooit.

Voor cryptoactiva kan ook gebruik worden gemaakt van een aan de distributed-ledger-technologie vergelijkbare technologie die het mogelijk maakt om zonder tussenkomst van intermediairs cryptoactiva te houden en te valideren. Een technologie is vergelijkbaar als deze - ongeacht het type software dat wordt gebruikt - digitale transacties op een gedecentraliseerde manier valideert en beveiligt, zonder tussenkomst van een intermediair.¹⁹¹

Een **“digitale centralebankmunt”** is op grond van de definitie in artikel 2f, onderdeel ak, elke fiduciaire valuta die door een Centrale bank of een andere monetaire autoriteit wordt uitgegeven.¹⁹²

Digitale centralebankmunten worden niet aangemerkt als te rapporteren cryptoactiva, omdat zij een digitale vorm van fiduciaire valuta zijn.¹⁹³

Onder **“elektronisch geld”** wordt ingevolge artikel 2f, onderdeel al, verstaan elk cryptoactivum dat:

- a. een digitale weergave is van één fiduciaire valuta;
- b. wordt uitgegeven bij ontvangst van financiële middelen met het oog op het verrichten van betalingstransacties;
- c. wordt vertegenwoordigd door een vordering op de uitgevende instantie in dezelfde fiduciaire valuta;
- d. ter betaling wordt aanvaard door een andere natuurlijke of rechtspersoon dan de uitgevende instantie, en
- e. op grond van de wettelijke voorschriften waaraan de uitgevende instantie is onderworpen, op verzoek van de houder van het product te allen tijde en tegen nominale waarde tegen dezelfde fiduciaire valuta kan worden ingewisseld.

De term “elektronisch geld” omvat niet een product dat uitsluitend is gecreëerd om geldovermakingen van een klant naar een andere persoon overeenkomstig de instructies van de klant te faciliteren. Een product wordt niet uitsluitend gecreëerd om geldovermakingen te faciliteren indien, in het kader van de normale bedrijfsuitoefening van de overmakende entiteit, de met dat product verband houdende gelden langer dan zestig dagen na ontvangst van instructies voor het faciliteren van de overmaking worden aangehouden, of, indien er geen instructies worden ontvangen, de gelden in verband met dat product langer dan zestig dagen na ontvangst van de gelden worden aangehouden.¹⁹⁴

De hiervoor weergegevens voorwaarden om een cryptoactivum als elektronisch geld aan te merken zijn cumulatief; aan alle voorwaarden moet worden voldaan.

Uit onderdeel a van de hiervoor weergegeven definitie van elektronisch geld volgt dat een cryptoactivum dat de waarde van meerdere valuta's of activa weergeeft geen elektronisch geld is.

Onderdeel b van de definitie van elektronisch geld geeft aan dat het cryptoactivum moet worden uitgegeven tegen ontvangst van financiële middelen. Dit betekent dat elektronisch geld een prepaid product is. “Uitgegeven” wordt ruim geïnterpreteerd; daaronder vallen het ter beschikking stellen van vooruitbetaalde opgeslagen waarde en betaalmiddelen in ruil voor geld. De onder b bedoelde cryptoactiva moeten worden uitgegeven met als doel het verrichten van betalingstransacties.

¹⁹¹ Zie p. 44 tot en met 46 van het CARF.

¹⁹² Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel A, onder 2, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁹³ Zie p. 47 van het CARF.

¹⁹⁴ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel A, onder 5, van Richtlijn 2011/16/EU.

Met onderdeel c van de definitie van elektronisch geld wordt vereist dat het cryptoactivum een vordering op de uitgevende instantie in dezelfde fiduciaire valuta representeert. Een "vordering" betreft elke geldvordering op de uitgevende instantie, die de waarde weergeeft van de fiduciaire valuta die wordt vertegenwoordigd door het cryptoactivum dat aan de klant is uitgegeven.

Uit onderdeel d van de definitie van elektronisch geld volgt dat geen elektronisch geld is geldwaarde die is opgeslagen op specifieke prepaid instrumenten die zijn ontworpen om te voorzien in specifieke behoeften en die slechts in beperkte mate kunnen worden gebruikt. Dat is het geval, als de houder van het elektronisch geld daarmee alleen goederen of diensten kan kopen op het fysieke terrein van de uitgevende instantie van het elektronisch geld of binnen een beperkt netwerk van dienstverleners die een directe commerciële overeenkomst met een professionele uitgevende instantie hebben, of omdat ze alleen kunnen worden gebruikt om een beperkt aantal goederen of diensten te kopen.

Uit het bepaalde in onderdeel e van de definitie van elektronisch geld volgt dat de uitgevende instantie van cryptoactiva aan toezicht moet zijn onderworpen om ervoor te zorgen dat het product op verzoek van de houder van het product te allen tijde en tegen nominale waarde tegen dezelfde fiduciaire valuta kan worden ingewisseld. "Dezelfde" fiduciaire valuta betreft de fiduciaire valuta waarvan het cryptoactivum een digitale weergave is. Bij het inwisselen kan de uitgevende instantie eventuele vergoedingen of transactiekosten op het bedrag dat wordt terugbetaald in mindering brengen.

Zoals uit de definitie van elektronisch geld hiervoor verder volgt valt daaronder niet een product dat uitsluitend is gecreëerd om geldovermakingen van een klant naar een andere persoon overeenkomstig de instructies van de klant te faciliteren en dat niet kan worden gebruikt om waarde op te slaan. Dergelijke producten kunnen bijvoorbeeld door een werkgever worden gebruikt om aan zijn werknemers hun maandloon over te maken of door een arbeidsmigrant om geld over te maken naar familieleden die in een ander land wonen.¹⁹⁵

4. Overige definities

Voor de verzamel- en verificatievereisten die op rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten rusten, waarvan de grondslag is neergelegd in artikel 100a, welk artikel wordt uitgewerkt bij algemene maatregel van bestuur zijn de volgende vijf definities relevant.

Onder "**bestaande gebruiker van cryptoactiva die een natuurlijke persoon is**" wordt verstaan een gebruiker van cryptoactiva die een natuurlijke persoon is, die per 31 december 2025 een relatie met de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten heeft (artikel 2f, onderdeel am).¹⁹⁶

Onder "**Gebruiker van cryptoactiva die een natuurlijke persoon is**" wordt verstaan een gebruiker van cryptoactiva die een natuurlijke persoon is (artikel 2f, onderdeel an).¹⁹⁷

Onder "**bestaande gebruiker van cryptoactiva die een entiteit is**" wordt verstaan een gebruiker van cryptoactiva die een entiteit is, die per 31 december 2025 en relatie met de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten heeft (artikel 2f, onderdeel ao).¹⁹⁸

Onder "**gebruiker van cryptoactiva die een entiteit is**" wordt verstaan een gebruiker van cryptoactiva die een entiteit is (artikel 2f, onderdeel ap).¹⁹⁹

Onder "**due diligence-procedures voor klanten**" worden verstaan due diligence-procedures voor klanten van een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten overeenkomstig Richtlijn

¹⁹⁵ Zie p. 48 van het CARF.

¹⁹⁶ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel D, onder 4, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁹⁷ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel D, onder 3, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁹⁸ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel D, onder 6, van Richtlijn 2011/16/EU.

¹⁹⁹ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel D, onder 5, van Richtlijn 2011/16/EU.

(EU) 2015/849 of soortgelijke vereisten waaraan een dergelijke rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten is onderworpen (artikel 2f, onderdeel aq).²⁰⁰

In verband met de bepalingen van artikel 10oc die de strekking hebben om een dubbele rapportageplicht te voorkomen zijn de volgende twee definitiebepalingen relevant.

Onder een **“van kracht zijnde adequate overeenkomst tussen bevoegde autoriteiten”** wordt verstaan een overeenkomst tussen de bevoegde autoriteiten van een lidstaat en een niet-Unierechtsgebied, op grond waarvan automatische uitwisseling plaatsvindt van inlichtingen die gelijkwaardig zijn aan die welke in deel II, onderdeel B, van bijlage VI van Richtlijn 2011/16/EU zijn gespecificeerd, zoals bevestigd in een uitvoeringshandeling overeenkomstig artikel 8 bis quinques, lid 11, van die richtlijn (artikel 2f, onderdeel ar).²⁰¹

Onder **“gekwalificeerd niet-Unierechtsgebied”** wordt verstaan een niet-Unierechtsgebied dat beschikt over een van kracht zijnde adequate overeenkomst tussen bevoegde autoriteiten met de bevoegde autoriteiten van alle lidstaten die in een door dit niet-Unierechtsgebied gepubliceerde lijst zijn aangemerkt als te rapporteren rechtsgebieden (artikel 2f, onderdeel as).²⁰²

Onder **“identificatiedienst”** wordt ingevolge artikel 2f, onderdeel at, verstaan een elektronisch proces dat door een lidstaat of de Unie kosteloos ter beschikking wordt gesteld aan een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten met het oog op de vaststelling van de identiteit en de fiscale woonplaats van een gebruiker van cryptoactiva.²⁰³

In artikel 2f, onderdeel au is een definitie opgenomen van de verordening inzake regulering van cryptoactivamarkten (Verordening (EU) 2023/1114). Omdat deze verordening inhoudelijk sterk verweven is met Richtlijn (EU) 2023/2226, wordt ervoor gekozen om ook die verordening in de algemene definitiebepaling van artikel 2, eerste lid, WIB te vermelden. Een aantal definitiebepalingen in het voorgestelde artikel 2f verwijzen naar definities in deze verordening.

In het wetsvoorstel wordt verwezen naar de Autoriteit Financiële Markten als de autoriteit in Nederland die ingevolge artikel 59 van Verordening (EU) 2023/1114 vergunningen mag verlenen. In artikel 2f, onderdeel av, is met betrekking tot deze autoriteit een definitiebepaling opgenomen.

In artikel 2f, onderdeel aw, is een definitie opgenomen van de CARF, het Crypto-Asset Reporting Framework, zoals goedgekeurd op 26 augustus 2022 en opgenomen in de publicatie met als citeertitel: “OECD (2023), International Standards for Automatic Exchange of Information in Tax Matters: Crypto-Asset Reporting Framework and 2023 update to the Common Reporting Standard, OECD Publishing”. De definitie is opgenomen in verband met het bepaalde in artikel 10ob, derde lid, dat een rapportageplicht oplegt aan aanbieders voor cryptoactivadiensten met betrekking tot gebruikers van cryptoactiva of uiteindelijk belanghebbenden uit landen buiten de EU. Dit artikel beoogt de Minister van Financiën in staat te stellen om onder de CARF automatisch gegevens met landen buiten de EU uit te wisselen.²⁰⁴

Artikel 1, onderdeel G (artikel 6b van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Artikel 6b, eerste lid, WIB vormt de implementatie van artikel 8, eerste lid, Richtlijn 2011/16/EU. Deze bepaling bevat de lijst van inkomsten- en vermogenscategorieën ter zake waarvan op automatische basis gegevens worden uitgewisseld. Gelet op artikel 6b, eerste lid aanhef en tweede lid gaat het daarbij om gegevens waarover de Minister van Financiën beschikt.²⁰⁵ Artikel 1, tweede lid, onderdeel a, Richtlijn (EU) 2023/2226 voegt aan die lijst een inkomstencategorie toe, en wel

²⁰⁰ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel F, onder 1, van Richtlijn 2011/16/EU.

²⁰¹ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel F, onder 5, van Richtlijn 2011/16/EU.

²⁰² Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel F, onder 6, van Richtlijn 2011/16/EU.

²⁰³ Zie bijlage VI, deel IV, onderdeel F, onder 8, van Richtlijn 2011/16/EU.

²⁰⁴ PM datum ondertekening CARF MCAA.

²⁰⁵ Kamerstukken II 2011/12, 33246, nr. 3, p. 3 en 12.

bepaalde inkomsten uit dividenden zonder bewaarneming.²⁰⁶ Wat onder dergelijke inkomsten moet worden verstaan is gedefinieerd in het voorgestelde artikel 2, eerste lid, onderdeel t. Het gaat in de context van artikel 6b WIB evenwel om *bepaalde* inkomsten uit dividenden zonder bewaarneming, omdat inkomsten uit dividenden waarop de zogeheten moeder-dochterrichtlijn van toepassing is, zijn uitgezonderd van de voor de Minister van Financiën geldende verplichting tot automatische gegevensuitwisseling. Reden daarvoor is dat dergelijke dividenden van de heffing van vennootschapsbelasting zijn vrijgesteld, en er dus geen belang is om ter zake daarvan gegevens uit te wisselen.

Opmerking verdient nog dat de Minister van Financiën met ingang van 1 januari 2026 met betrekking tot vijf van de in het eerste lid genoemde zeven categorieën automatisch dient uit te wisselen. Dit vloeit voort uit de met artikel 1, tweede lid, onderdeel b, Richtlijn (EU) 2023/2226 ingevoerde tweede alinea van artikel 8, tweede lid, Richtlijn 2011/16/EU. Omwille van consistentie met de wijze waarop Richtlijn 2011/16/EU en Richtlijn (EU) 2021/514 zijn geïmplementeerd wordt dit niet expliciet in de WIB of enig ander artikel van het onderhavige wetsvoorstel geïmplementeerd.²⁰⁷ Genoemde vijf categorieën zijn de in het eerste lid, onderdelen a tot en met e, vermelde categorieën.

Artikel I, onderdeel H (artikel 6d van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Artikel 6d WIB vormt de implementatie van artikel 8 bis, Richtlijn 2011/16/EU. Laatstgenoemd artikel wordt door artikel 1, derde lid, Richtlijn (EU) 2023/2226 gewijzigd. De wijziging bestaat erin dat niet langer alle voorafgaande grensoverschrijdende rulings²⁰⁸ die uitsluitend betrekking hebben op belastingaangelegenheden van een of meer natuurlijke personen, zijn uitgezonderd van de uitwisselingsplicht. Kort gezegd zullen met betrekking tot dergelijke rulings voor bepaalde gefortuneerde natuurlijke personen met ingang van 1 januari 2026 ook automatisch gegevens uitgewisseld gaan worden.²⁰⁹ Daartoe strekken de voorgestelde wijzigingen van artikel 6 WIB. Het gaat daarbij om drie wijzigingen: een wijziging van het eerste lid, een wijziging van het derde lid en het toevoegen van een lid.

Het eerste lid bevat een opsomming van de gegevens en inlichtingen die automatisch worden uitgewisseld. Dit lid vormt aldus de implementatie van artikel 1, derde lid, onderdeel b, Richtlijn (EU) 2023/2226 en artikel 8 bis, zesde lid, Richtlijn 2011/16/EU. De wijziging van het eerste lid bewerkstelligt dat met betrekking tot de op grond van de voorgestelde wijziging van het derde lid niet langer uitgezonderde rulings identificatiegegevens van de betreffende relevante natuurlijke persoon (eerste lid, onderdeel a) en natuurlijke personen in andere lidstaten voor wie de rulling naar alle waarschijnlijkheid van belang zal zijn (eerste lid, onderdeel k) moeten worden uitgewisseld.²¹⁰

Het derde lid vermeldt welke rulings van de uitwisselingsplicht zijn uitgezonderd. Daarmee vormt dat lid de implementatie van artikel 1, derde lid, onderdeel a, eerste alinea, Richtlijn (EU)

²⁰⁶ Zie de inkomstencategorie vermeld in artikel 8, eerste lid, onderdeel g, Richtlijn 2011/16/EU, hetgeen wordt geïmplementeerd in artikel 6b, eerste lid, onderdeel g, WIB. Richtlijn (EU) 2023/2226 vervangt overigens enkel om redactionele redenen artikel 8, eerste lid, eerste alinea, Richtlijn 2011/16/EU integraal (zo wordt in artikel 8, eerste lid, onderdeel a, Richtlijn 2011/16/EU niet langer gesproken van "inkomsten uit een dienstbetrekking" maar van het bredere begrip "inkomsten uit arbeid" en wordt aan onderdeel c "inkomsten uit" toegevoegd).

²⁰⁷ Zie het oorspronkelijke artikel 8, tweede lid, Richtlijn 2011/16/EU en de wijziging daarvan door Richtlijn (EU) 2021/514. In beide gevallen is aangegeven dat implementatie niet nodig is. Zie voor de transponeringstabel bij Richtlijn 2011/16/EU Kamerstukken II 2011/12, 33246, nr. 3, p. 8 en voor de transponeringstabel bij Richtlijn (EU) 2021/514 Kamerstukken II 2021/22, 36063, nr. 3, p. 25.

²⁰⁸ Wat een voorafgaande grensoverschrijdende rulling is, is vermeld in artikel 2b, eerste lid, WIB.

²⁰⁹ Zie ook overweging 3 van de preambule van Richtlijn (EU) 2023/2226.

²¹⁰ Artikel 1, derde lid, onderdeel b, Richtlijn (EU) 2023/2226 verwijst naar artikel 8 bis, eerste lid, Richtlijn 2011/16/EU. Laatstgenoemde bepaling is geïmplementeerd in artikel 6d WIB en artikel III, eerste lid, van de Wet uitwisseling inlichtingen over rulings, zie de transponeringstabel bij die wet (Kamerstukken II 2015-2016, 34527, nr. 3, p. 8). Artikel III, eerste lid, van genoemde wet stipuleert dat geheel artikel 6d WIB enkel van toepassing is op rulings die na 31 december 2016 zijn afgegeven, gemaakt, gewijzigd of hernieuwd. Dat betekent dat in de verwijzing naar artikel 6d, derde lid, WIB de verwijzing naar artikel III, eerste lid, van de Wet uitwisseling inlichtingen over rulings besloten ligt. Daarom hoeft in de voorgestelde wijziging van artikel 6d, eerste lid, WIB niet ook naar artikel III, eerste lid, van genoemde wet te worden verwezen.

2023/2226 en artikel 8 bis, vierde lid, Richtlijn 2011/16/EU. Het voorgestelde derde lid, onderdeel a, is een kwantitatieve drempelbepaling: vermeldt de ruling een bedrag van een transactie of een reeks transacties dat hoger is dan € 1.500.000 of een in een andere valuta luidend equivalent daarvan, dan valt de ruling niet onder de uitzondering en is de Minister van Financiën tot automatische uitwisseling verplicht. Artikel 1, derde lid, onderdeel a, tweede alinea, Richtlijn (EU) 2023/2226 verduidelijkt de reikwijdte van de voorgestelde wijziging van het derde lid, onderdeel a. Meer specifiek bepaalt die alinea wat met het oog op de beoordeling van de vraag of het in het voorgestelde derde lid, onderdeel a, genoemde drempelbedrag wordt overschreden onder een reeks transacties moet worden verstaan. Deze nadere invulling strekt ertoe dat de omvang van het materiële belang dat met de ruling is gemoeid voorgeaat op het formele belang (*substance over form*). Dat betekent dat ingeval de ruling een bedrag vermeld dat minder is dan het drempelbedrag van € 1.500.000 maar de omvang van het materiële belang dat met de ruling is gemoeid meer dan dat bedrag is, de ruling niet binnen de reikwijdte van de uitzondering valt en dus moet worden uitgewisseld. Omdat genoemde alinea van interpretatieve aard is behoeft zij naar het oordeel van het kabinet geen expliciete implementatie. Het voorgestelde derde lid, onderdeel b, bevat een alternatief scenario waarin de ruling niet is uitgezonderd van de uitwisselingsplicht. Het gaat dan om de situatie waarin de ruling bepaalt of de betreffende natuurlijke persoon zijn fiscale woonplaats in Nederland heeft of niet. Het belang van uitwisseling van dergelijke rulings zit hem in de vaststelling van de fiscale woonplaats omdat die tot een in beginsel onbeperkte belastingplicht in het woonland leidt.²¹¹ Omwille van de leesbaarheid wordt het derde lid integraal vervangen. De wijziging van het derde lid, WIB heeft overigens geen onmiddellijke werking omdat zij enkel geldt voor voorafgaande grensoverschrijdende rulings die na 1 januari 2026 zijn afgegeven, gewijzigd of vernieuwd. Dit wordt in artikel IV van het voorliggende wetsvoorstel geregeld, welk artikel overgangsrecht betreft. Volledigheidshalve zij opgemerkt dat de voorgestelde wijziging van artikel 6d, derde lid, onderdeel b, samenhangt met die van artikel 2b, eerste lid, onderdeel c, WIB.

Tot slot wordt een lid toegevoegd. Het voorgestelde zesde lid is de implementatie van artikel 1, derde lid, onderdeel a, derde alinea, Richtlijn (EU) 2023/2226. Het zesde lid beperkt expliciet de reikwijdte van de voorgestelde wijziging van het derde lid, onderdeel b. De beperking bestaat in rulings inzake bronbelasting op bepaalde, door niet-ingezetenen genoten inkomsten. Het gaat daarbij om een drietal inkomstencategorieën die in artikel 6d, eerste lid, WIB zijn vermeld.

Artikel I, onderdeel I (artikel 6g van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Artikel 6g WIB regelt dat de Minister van Financiën hetgeen platformexploitanten op grond van artikel 10j WIB aan hem moeten rapporteren automatisch uitwisselt met de bevoegde autoriteiten van andere lidstaten. Gelet op het voorgestelde artikel 10j, negende lid, WIB dient artikel 6g, eerste lid, WIB daarom te worden aangepast. Daarmee wordt geborgd dat conform de doelstelling van richtlijn 2011/16/EU hetgeen aan de bevoegde autoriteit van een lidstaat moet worden gerapporteerd automatisch wordt uitgewisseld met de relevante bevoegde autoriteiten van andere lidstaten. Met de voorgestelde wijziging van het eerste lid wordt artikel 1, vijfde lid, van Richtlijn 2011/16/EU geïmplementeerd, welke bepaling voorziet in invoering van artikel 8 bis quater, tweede lid, eerste alinea, onderdeel m, van Richtlijn 2011/16/EU.

Artikel I, onderdeel J (artikel 6h van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Het voorgestelde artikel 6h van de WIB regelt dat de Minister van Financiën de inlichtingen die hij op grond van de voorgestelde artikelen 10ob, derde en vierde lid, en 10od, vijfde en zesde lid, WIB van rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten verkrijgt automatisch verstrekt aan de bevoegde autoriteit van de lidstaat waarvan de te rapporteren persoon een persoon van een lidstaat is. Gelet op de definitie van "persoon van een lidstaat" in artikel 2f, onderdeel j, WIB worden de inlichtingen door de Minister van Financiën verstrekt aan de lidstaat waarvan de

²¹¹ De vaststelling van de fiscale woonplaats in Nederland betekent binnenlandse belastingplicht, wat leidt tot heffing over het wereldinkomen. Op grond van bijvoorbeeld bilaterale belastingverdragen kan Nederland vervolgens gehouden zijn om bepaalde verminderingen te verlenen.

betreffende entiteit of natuurlijke persoon een ingezetene is op grond van de fiscale wetgeving van die lidstaat, of een nalatenschap van een erfplater die een ingezetene was van een lidstaat. Een entiteit zoals een samenwerkingsverband, een samenwerkingsverband met beperkte aansprakelijkheid of een soortgelijke juridische constructie zonder fiscale woonplaats, wordt door de Minister van Financiën behandeld als een ingezetene van het rechtsgebied waar de plaats van de feitelijke leiding ervan is gelegen.

Artikel 6h, tweede lid, bepaalt dat de Minister van Financiën de inlichtingen jaarlijks verstrekt, binnen negen maanden na het einde van het kalenderjaar waarop de inlichtingen betrekking hebben. Gelet op de inwerkingtreding van deze implementatiewet op 1 januari 2026, dienen de eerste inlichtingen te worden verstrekt binnen negen maanden na het kalenderjaar 2026.

De verplichting voor de Minister van Financiën om op grond van het CARF automatisch de gegevens en inlichtingen uit te wisselen die op grond van het voorgestelde artikel 10ob, tweede en vijfde lid, aan hem worden gerapporteerd wordt met dit voorgestelde artikel 6h niet geregeld. Zoals uiteengezet in paragraaf 1.1 van het algemeen deel van de toelichting volgt deze verplichting – na ondertekening van de CARF MCAA door Nederland – door het uit een door Nederland op grond van het WABB-verdrag gesloten van kracht zijnde adequate overeenkomst met een niet-Unierechtsgebied op grond waarvan op wederkerige basis gegevens en inlichtingen zullen worden uitgewisseld.

Artikel I, onderdeel K (artikel 8, eerste lid, van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Artikel 8, eerste lid, van de WIB regelt dat de Minister van Financiën zo nodig een onderzoek kan laten instellen ten behoeve van het verstrekken van inlichtingen op verzoek van een andere lidstaat, als bedoeld in artikel 5 van de WIB, voor het automatisch verstrekken van inlichtingen aan een andere lidstaat, als bedoeld in de artikelen 6, 6f en 6g van de WIB en voor het spontaan verstrekken van inlichtingen aan een andere staat als bedoeld in artikel 7 van de WIB. Met de voorgestelde wijziging van artikel 8, eerste lid, van de WIB wordt artikel 6h aan dat artikellid toegevoegd. Dit bewerkstelligt dat de onderzoeksbevoegdheden ook aangewend kunnen worden ten behoeve van het automatisch verstrekken van inlichtingen als bedoeld in het voorgestelde artikel 6h, namelijk de inlichtingen bedoeld in de artikelen 10ob, derde en vierde lid, en 10od, vijfde en zesde lid, met betrekking tot het verstrekken van inlichtingen over transacties met cryptoactiva.

Artikel I, onderdeel L (artikel 10b van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Artikel 10b betreft implementatie van bijlage I, deel I, onderdelen A en B, van Richtlijn 2011/16/EU. Bijlage I, onder 1, onderdeel a, subonderdeel i), Richtlijn (EU) 2023/2226 brengt in bijlage I, deel I, onderdeel A, Richtlijn 2011/16/EU enkele wijzigingen aan. Zoals in het algemeen deel van deze memorie aangegeven stemmen deze wijzigingen overeen met de corresponderende bepalingen van de door de OESO op 26 augustus 2022 vastgestelde en toegelichte amendementen op de Common Reporting Standard (CRS 2022).²¹² Deze toegelichte amendementen zijn overigens ook opgenomen in het door de OESO op 8 juni 2023 uitgebrachte document "International Standards for Automatic Exchange of Information in Tax Matters: Crypto-Asset Reporting Framework and 2023 update to the Common Reporting Standard" (CRS 2023), van welk document de lidstaten bij de toepassing van Richtlijn 2011/16/EU ter illustratie of interpretatie gebruik moeten maken.²¹³ Deze wijzigingen leiden tot een aantal aanpassingen van artikel 10b, eerste lid, WIB. De eerste wijziging ziet erop dat de rapporterende financiële instelling ook moet rapporteren of de rekeninghouder een geldige eigen verklaring heeft verstrekt. Daartoe wordt de opsomming van gegevens vermeld in het eerste lid, onderdeel b, aangevuld met het gegeven of de rekeninghouder die verklaring heeft verstrekt. De tweede wijziging is een uitbreiding van de te

²¹² OECD (2022), Crypto-Asset Reporting Framework and Amendments to the Common Reporting Standard, OECD, Paris. De Nederlandse vertaling van Richtlijn (EU) 2023/2226 wijkt overigens wel af van CRS 2022, maar de leidende Engelse vertaling niet.

²¹³ Overweging 9 van de preambule van Richtlijn (EU) 2023/2226.

rapporteren inlichtingen, te weten (i) informatie over de rol of rollen die elke te rapporteren persoon tot een uiteindelijk belanghebbende maken en (ii) of voor elke te rapporteren persoon een eigen verklaring is verstrekt. Hiertoe worden aan het eerste lid, onderdeel c, twee subonderdelen toegevoegd (subonderdelen 3° en 4°). Onderdeel 7bis van het in CRS 2023 opgenomen OESO-Commentaar licht wat de in bijlage I, deel I, onderdeel A, onder 1, Richtlijn 2011/16/EU genoemde rollen betreft toe dat het gaat het om rollen die op grond van de Wwft moeten worden geïdentificeerd. Indien de entiteit een *trust* - dit kan een afgezonderd particulier vermogen zijn - of een vergelijkbare structuur is dan is, als er sprake is van meerdere rollen, de hiërarchie van rollen van belang: *ownership interest*, *control through other means* en *senior managing official*. Over lager in de hiërarchie staande rollen hoeft niet te worden gerapporteerd. Als een te rapporteren persoon bijvoorbeeld een *ownership interest* van 51% in de entiteit heeft, dan moet dit worden gerapporteerd en kan achterwege blijven dat hij ook *senior managing official* van de entiteit is. De derde wijziging is eveneens een uitbreiding van de te rapporteren inlichtingen, die erin bestaat dat moet worden gerapporteerd of de te rapporteren rekening een gezamenlijke rekening is, waarbij - indien dat het geval is - ook het aantal gezamenlijke rekeninghouders moet worden vermeld. Deze wijziging krijgt haar beslag in het eerste lid, onderdeel d (nieuw). Ook de vierde en laatste wijziging van het eerste lid is een uitbreiding. Deze uitbreiding van het eerste lid, onderdeel e (nieuw) behelst dat ook moet worden gerapporteerd om wat voor soort rekening het gaat en of het om een bestaande of nieuwe rekening gaat.²¹⁴ Doordat aan het eerste lid, onderdeel d (nieuw) wordt toegevoegd, behoeft het tweede lid een redactionele wijziging.

De verplichting om informatie te verzamelen over de rol of rollen die maken dat een te rapporteren persoon een uiteindelijk belanghebbende in de rekeninghouder/entiteit is, is beperkt voor rapportageperioden die eindigen op 31 december 2027. De beperking bestaat erin dat een rapporterende financiële instelling die verplichting alleen heeft indien genoemde informatie aanwezig is in haar elektronisch doorzoekbare systemen. Gelet op het tijdelijke karakter van de beperking heeft de beperking het karakter van overgangsrecht en is om die reden opgenomen in het voorgestelde artikel IV van het onderhavige wetsvoorstel. Hiermee wordt gelet op bijlage I, zesde lid, Richtlijn (EU) 2023/2226 bijlage 1, deel XI, Richtlijn 2011/16/EU geïmplementeerd.

Opmerking verdient nog het volgende. Artikel 27 quater, eerste lid, Richtlijn 2011/16/EU, welk artikel met artikel 1, zestiende lid, Richtlijn (EU) 2023/2226 is ingevoerd, verplicht lidstaten om rapporterende financiële instellingen te verplichten de fiscale identificatienummers van de lidstaten van verblijf te verzamelen. Met het fiscale identificatienummer in de zin van artikel 10b WIB voldoet Nederland aan die aan de lidstaten opgelegde verplichting. Dat nummer omvat namelijk elk door een woonstaat toegekend fiscaal identificatienummer.²¹⁵ Dit strookt ook met onderdeel 7 van het op 15 juli 2014 vastgestelde OESO-Commentaar (CRS 2014) bij bijlage I, deel I, onderdeel A, onder 1, Richtlijn 2011/16/EU, welk commentaar ter toelichting dient op de in bijlage I van Richtlijn 2011/16/EU gebezigde begrippen.²¹⁶ Artikel 27 quater, eerste lid, Richtlijn 2011/16/EU geldt met ingang van 1 januari 2026 overigens ook voor de rapportageverplichtingen die als gevolg van Richtlijn (EU) 2021/514 zijn geïmplementeerd. Voor Richtlijn (EU) 2021/514 is de in artikel 27 quater, eerste lid, Richtlijn 2011/16/EU neergelegde verplichting reeds opgenomen in artikel 10j, derde lid, onderdeel a en vijfde lid, onderdeel a, WIB. In die bepalingen wordt onder meer verwezen naar bijlage V, deel II, onderdeel B, onder 1, subonderdeel c en onder 2, subonderdeel c, Richtlijn 2011/16/EU, waarin wordt gesproken van elk aan die verkoper afgegeven TIN, onder vermelding van elke lidstaat van afgifte.²¹⁷ Artikel 10j, derde lid, onderdeel a en vijfde lid, onderdeel a, WIB verlangen ook ingeval de verkoper ingezetene is van Nederland dat het

²¹⁴ Voor de in artikel 10b WIB gebezigde begrippen wordt verwezen naar artikel 2a, eerste lid, WIB.

²¹⁵ Kamerstukken II 2014/15, 34276, nr. 3, p. 35. Dit geldt ook voor artikelen 10d en 10e WIB.

²¹⁶ OECD (2014), *Standard for Automatic Exchange of Financial Account Information in Tax Matters*, OECD Publishing. Genoemd onderdeel 7 van het OESO-Commentaar luidt (onderstreeping, SvF): "*The TIN to be reported with respect to an account is the TIN assigned to the Account Holder by its jurisdiction of residence (i.e. not by a jurisdiction of source). In the case of a Reportable Person that is identified as having more than one jurisdiction of residence, the TIN to be reported is the Account Holder's TIN with respect to each Reportable Jurisdiction (...).*"

²¹⁷ Richtlijn (EU) 2021/514 onderkent overigens zelf bepaalde situaties waarin een TIN ontbreekt en de verplichting voor een rapporterende platformexploitant om het ontbrekende TIN te verzamelen dus niet geldt (en dus kan worden volstaan met de geboorteplaats van de verkoper), zie bijlage V, deel II, onderdeel B, onderdeel 4, Richtlijn 2011/16/EU.

Nederlandse TIN - het burgerservicenummer voor natuurlijke personen en het fiscaal nummer voor, kort gezegd, ondernemingen - wordt gerapporteerd. De uitzondering van bijlage V, deel II, onderdeel B, onder 4, subonderdeel b, Richtlijn 2011/16/EU doet zich onder Nederlandse wetgeving dus niet voor.²¹⁸

Artikel I, onderdeel M (artikel 10c van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Bijlage I, onder 1, onderdeel a, subonderdeel iii), Richtlijn (EU) 2023/2226 voegt in bijlage I, deel I, onderdeel A, Richtlijn 2011/16/EU een nieuw punt in (punt 6 bis). Hoewel implementatie van de in punt 6 bis genoemde begrippen "aandelenbelang" en "beleggingsentiteit" reeds is geregeld via artikel 2a, eerste lid, onderdelen c en g, WIB, wordt er omwille van duidelijkheid voor gekozen punt 6 bis expliciet in een eigen onderdeel (onderdeel d) van artikel 10c, eerste lid, WIB op te nemen.²¹⁹ Voor de definitie van die twee begrippen verwijst het voorgestelde onderdeel d naar de betreffende definities in Richtlijn 2011/16/EU. Richtlijn 2011/16/EU kent overigens geen definitie van een juridische constructie maar bijlage I, deel VIII, onderdeel D, onder 3 en bijlage II, onder 5, van Richtlijn lichten wel toe wat daar in de context van Richtlijn 2014/107/EU onder wordt verstaan. Het gaat dan kort gezegd om een juridische constructie die niet wordt behandeld als een subjectief belastingplichtige, een 'belastbare eenheid' ("taxable unit").²²⁰ Wat genoemde rol of rollen betreft geldt hetzelfde als voor het voorgestelde artikel 10b, eerste lid, onderdeel c, onder 3°, WIB.²²¹ Voor het voorgestelde eerste lid, onderdeel d, geldt hetzelfde als voor het voorgestelde artikel 10b, eerste lid, onderdeel c, onder 2°, wat inlichtingen over bedoelde rol of rollen betreft: er geldt een tijdelijke en voorwaardelijke beperking. Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar de toelichting op de wijzigingen van artikel 10b WIB. Tot slot wordt een lid toegevoegd (het derde lid). Dit lid strekt ertoe te voorkomen dat een rapporterende financiële instelling gegevens en inlichtingen over bepaalde opbrengsten ter zake van een bewaarrekening twee maal moet rapporteren. Ingeval die instelling die gegevens en inlichtingen onder toepassing van de bepalingen over rapportage inzake cryptoactivadiensten rapporteert dan kan in zoverre van rapportage onder vigeur van artikel 10c WIB worden afgezien. Die instelling kan voor een bepaalde groep te rapporteren om haar moverende redenen overigens anders besluiten. Hiermee wordt bijlage I, onder 1, onderdeel c, Richtlijn (EU) 2023/2226, dat voorziet in invoering van deel I, onderdeel F, Richtlijn 2011/16/EU, geïmplementeerd. Crypto activa zijn gedefinieerd als een financieel actief (financial asset). Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat voor zover het dus niet om hetzelfde soort gegevens en inlichtingen gaat, in welk geval er geen doublure aan de orde is, een rapportageplicht onder zowel bijlage I (DAC2) als bijlage VI (DAC8) van Richtlijn 2011/16/EU en dus de WIB kan bestaan. Dat kan komen doordat onder financiële activa in de zin van bijlage I van Richtlijn 2011/16/EU ook cryptoactiva als bedoeld in bijlage VI van Richtlijn 2011/16/EU vallen. Dat betekent bijvoorbeeld dat een bewaarinstelling die cryptoactiva houdt ter zake daarvan niet alleen transactiegegevens (artikel 10b WIB) maar ook saldigegevens (artikel 10c WIB) moet rapporteren.²²²

Artikel I, onderdeel N (artikel 10d van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Bijlage I, onder 1, onderdeel b, Richtlijn (EU) 2023/2226 vervangt bijlage I, deel I, onderdeel A, onder C. De vervanging behelst inhoudelijk een uitbreiding in die zin dat bedoelde inspanningsverplichting van rapporterende financiële instellingen om de door woonstaten toegekende fiscale identificatienummers en geboortedatum(s) te verzamelen ook geldt telkens wanneer zij ingevolge de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (Wwft) of daarop gebaseerde regelgeving informatie betreffende bestaande rekeningen moeten

²¹⁸ Kamerstukken II 2021/22, 36063, nr. 3, p. 49.

²¹⁹ Zie de transponeringstabel bij de Wet uitvoering Common Reporting Standard, Kamerstukken II 2014-2015, 34276, nr. 3, p. 23.

²²⁰ Kamerstukken II 2014/15, 34276, nr. 3, p. 32.

²²¹ Onderdeel 7ter van het in CRS 2023 opgenomen OESO-Commentaar bij bijlage I, deel I, onderdeel A, onder 1, Richtlijn 2011/16/EU.

²²² Zie bijlage I, deel VIII, onderdeel A, onder 7, Richtlijn 2011/16/EU.

bijwerken.²²³ Daartoe wordt het tweede lid gewijzigd. Wat de inspanningsverplichting inhoudt wordt toegelicht in onderdeel 28 van CRS 2014 en CRS 2023. Het moet gaan om oprechte pogingen die ten minste eenmaal per jaar worden gedaan om de betreffende rekeninghouder bijvoorbeeld per e-mail of telefoon te contacteren.

Artikel I, onderdeel O (artikel 10h van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

In de toelichting op de introductie van artikel 2d, eerste lid, onderdeel i, WIB is gewezen op de noodzaak tot aanpassing van artikel 3 Richtlijn 2011/16/EU als gevolg van het arrest HvJ EU van 8 december 2022, C-694/20. Dit arrest komt er kort gezegd op neer dat Richtlijn 2011/16/EU een verschoningsgerechtigde intermediair niet mag verplichten andere bij een meldingsplichtige grensoverschrijdende constructie betrokken intermediairs op de meldingsplicht te wijzen. Het arrest heeft ook tot wijzigingen van andere bepalingen van Richtlijn 2011/16/EU geleid, en wel artikel 8 bis ter, vijfde lid en veertiende lid, onderdeel a, Richtlijn 2011/16/EU.²²⁴ Deze bepalingen zien op de relatie tussen de meldingsplicht en het nationale verschoningsrecht (artikel 8 bis ter, vijfde lid, Richtlijn 2011/16/EU) en de te verstrekken gegevens (artikel 8 bis ter, veertiende lid, onderdeel a, Richtlijn 2011/16/EU), en zijn geïmplementeerd in onderscheidenlijk artikel 10h, vijfde lid, en tweede lid, onderdeel a, WIB. Die bepalingen behoeven derhalve ook aanpassing. Dat komt er concreet op neer dat in het tweede lid, onderdeel a, identificatiegegevens van verschoningsrechtige intermediairs worden uitgezonderd en in het vijfde lid de groep van intermediairs die door een verschoningsgerechtigde intermediair op de meldingsplicht moet worden gewezen, wordt beperkt tot de cliënt die een intermediair of, bij gebreke daarvan, de relevante belastingplichtige is. Aan het voorgaande doet het arrest HvJ EU van 29 juli 2024, C-623/22 overigens niet af. In dat arrest beperkte het HvJ EU de in zijn arrest HvJ EU van 8 december 2022, C-694/20, vastgestelde ongeldigheid van artikel 8 bis ter, vijfde lid, Richtlijn 2011/16/EU in rechtsoverweging 120 weliswaar tot advocaten in de zin van richtlijn 98/5/EG²²⁵, maar oordeelde het niet dat andere beroepsbeoefenaars die naar nationaal recht een beroepsgeheim genieten wel verplicht zijn elke betrokken intermediair op diens meldingsplicht te wijzen. Het met Richtlijn (EU) 2023/2226 gewijzigde artikel 8 bis ter, vijfde lid, Richtlijn 2011/16/EU mag zich daarom uitstrekken tot degenen die naar nationaal recht een beroepsgeheim genieten. Voor Nederland gaat het gelet op artikel 53a AWR dan om meer beroepsbeoefenaars dan alleen advocaten, zoals bijvoorbeeld notarissen.

Verder dient ter implementatie van artikel 1, vierde lid, onderdeel b, onder ii), Richtlijn (EU) 2023/2226, het tweede lid, onderdeel d, te worden gewijzigd. Deze wijziging is deels redactioneel van aard maar bevat ook een uitbreiding van de in dat onderdeel genoemde gegevens die de intermediair moet verstrekken. Die uitbreiding bestaat in inlichtingen die van belang kunnen zijn voor het beoordelen van een mogelijk belastingrisico. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan toelichting op het doel van de constructie, een beschrijving van het grotere geheel waarvan de constructie onderdeel is, de transacties die onderdeel zijn van de constructie, een beschrijving van welke rol de deelnemers in de constructie spelen en informatie over voor welke belastingjaren de constructie relevant is.

Artikel I, onderdeel P (artikel 10j van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

In artikel 10j, derde en vijfde lid, WIB is geregeld welke gegevens en inlichtingen platformexploitanten over hun verkopers moeten rapporteren. Bijlage II, onder 3, van Richtlijn (EU) 2023/2226, waarmee Bijlage V, deel III, onderdeel B, onder 4, van Richtlijn 0211/16/EU wordt ingevoerd, voorziet in een uitzondering op hetgeen ingevolge artikel 10j, derde en vijfde lid,

²²³ Richtlijn 2011/16/EU spreekt van "AML/KYC-procedures" (*anti-money laundering en know your client-procedures*). De WIB kent dit begrip als zodanig niet maar het gaat om dergelijke procedures die in de Wwft zijn opgenomen. Zie Kamerstukken II 2014/15, 34296, nr. 3, p. 11 en 24.

²²⁴ Artikel 1, vierde lid, onderdeel a en onderdeel b, onder i), Richtlijn (EU) 2023/2226. De wijziging van artikel 8 bis ter, vijfde lid, eerste zin, Richtlijn 2011/16/EU is redactioneel van aard.

²²⁵ Richtlijn 98/5/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 1998 ter vergemakkelijking van de permanente uitoefening van het beroep van advocaat in een andere lidstaat dan die waar de beroepskwalificatie is verworven (PB 1998, L 77, blz. 36).

WIB moeten worden verzameld en gerapporteerd. Die uitzondering bestaat erin dat ingeval de platformexploitant gebruik maakt van een identificatiedienst in de zin van het voorgestelde artikel 2e, onderdeel z, WIB, hij kan volstaan met het rapporteren van de identificatiecode of identificatiecodes van de identificatiedienst en de lidstaat of lidstaten van afgifte van de betreffende code(s). De reden hiervoor is dat het gebruik van een dergelijke identificatiedienst betekent dat de identiteit en fiscale woonplaats(en) van de betreffende verkoper zijn geverifieerd, zodat er geen aanleiding is andere dan de in het voorgestelde negende lid genoemde gegevens en inlichtingen te rapporteren. Daarmee wordt aldus een onnodige administratieve last voorkomen. Voor de volledigheid wordt nog het volgende opgemerkt. Bijlage II, onder 3, tweede zin, van Richtlijn (EU) 2023/2226 gaat over de te rapporteren gegevens en inlichtingen. Daarom wordt die zin in artikel 10j WIB geïmplementeerd omdat dat artikel over de te rapporteren gegevens en inlichtingen gaat. Bijlage II, onder 3, eerste zin, van Richtlijn (EU) 2023/2226 wordt geïmplementeerd in artikel 2, vijfde lid, UB DAC7 omdat die zin gaat over de verzamelplicht.²²⁶

Artikel I, onderdeel Q (artikel 10l van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Artikel 10l WIB bevat de rapportageplicht van platformexploitanten en verwijst in het vijfde en zevende lid naar de gegevens en inlichtingen genoemd in artikel 10j, derde en vijfde lid, WIB. Ingeval er als gevolg van toepasselijkheid van het voorgestelde artikel 10j, negende lid, WIB in afwijking van artikel 10j, derde en vijfde lid, WIB minder gegevens en inlichtingen hoeven te worden gerapporteerd dan dient dit gelet op het systeem van hoofdstuk II, afdeling 4ac, WIB tot uitdrukking te komen in artikel 10l WIB. Daarom wordt voorgesteld artikel 10l, vijfde en zevende lid, WIB - in welke bepalingen wordt verwezen naar artikel 10j, derde en vijfde lid, WIB - te wijzigen door vermelding van het voorgestelde artikel 10j, negende lid, WIB.

Artikel I, onderdeel R (artikel 10m van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Artikel 10m WIB ziet thans op de situatie waarin de Minister van Financiën het door hem toegekende individuele registratienummer intrekt. Daarmee was volgens de Commissie bijlage V, deel IV, onderdeel F, onder 5, subonderdeel d in verbinding met onder 7, Richtlijn 2011/16/EU helder geïmplementeerd, maar de overige subonderdelen van bijlage V, deel IV, onderdeel F, onder 5, Richtlijn 2011/16/EU niet. Dat is ondervangen door middel van een interpretatief beleidsbesluit, waarin ook is aangegeven dat de onduidelijkheid wordt weggenomen door een aanpassing van de WIB.²²⁷ Dat geschiedt met het voorgestelde nieuwe eerste lid. Verder wijzigt bijlage II, onderdeel 4, Richtlijn (EU) 2023/2226 bijlage V, deel IV, onderdeel F, punt 5, aanhef, Richtlijn 2011/16/EU. Deze wijziging houdt in dat de Minister van Financiën niet langer de Commissie verzoekt om een rapporterende platformexploitant uit het centrale register te schrappen maar dat hij dat voortaan zelf doet. Genoemd centraal register is overigens door de Commissie ter uitvoering van Richtlijn 2021/514 in het leven geroepen.²²⁸ Tot slot behoeft het derde lid (nieuw) een redactionele aanpassing als gevolg van invoeging van het nieuwe eerste lid.

Artikel I, onderdeel S (afdeling 4ad van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen (nieuw))

Met de nieuwe afdeling 4ad WIB worden zes artikelen voorgesteld. De artikelen betreffen de verzamel- en verificatievereisten (artikel 10oa) en de rapportageplicht waaraan bepaalde aanbieders van cryptoactivadiensten en bepaalde exploitanten van cryptoactiva in Nederland moeten voldoen (artikel 10ob), rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten die in Nederland van de rapportageplicht zijn uitgesloten (artikel 10oc), de registratieplicht voor rapporterende exploitanten van cryptoactiva (artikel 10od), en de bevoegdheden van de Minister

²²⁶ Het huidige artikel 2, vijfde lid, UB DAC7 wordt aldus vervangen. Dit is het gevolg van bijlage II, onder 2, van Richtlijn (EU) 2023/2226, dat voorziet in het schrappen van bijlage V, deel II, onderdeel B, onder 3, van Richtlijn 2011/16/EU, welke te schrappen bepaling thans is geïmplementeerd in het huidige artikel 2, vijfde lid, UB DAC7.

²²⁷ Dit beleidsbesluit is nog niet gepubliceerd.

²²⁸ Artikel 8 bis quater, zesde lid, Richtlijn 2011/16/EU.

van Financiën om de registratie van exploitanten van cryptoactiva in te trekken en om de registratie van exploitanten van cryptoactiva uit het centraal register van exploitanten van cryptoactiva van de Commissie te schrappen (artikel 10oe). De afdeling sluit af met een bepaling die erin voorziet dat de AFM periodiek aan de Minister van Financiën een lijst verstrekt van aanbieders van cryptoactivadiensten aan wie zij een vergunning heeft verleend om cryptoactivadiensten aan te bieden (artikel 10of).

Artikel 10oa van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen

Op grond van het voorgestelde artikel 10oa WIB worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur verzamel- en verificatievereisten (due diligence verplichtingen) opgelegd aan rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten. Het betreft de aanbieders van cryptoactivadiensten en exploitanten van cryptoactiva die op grond van de voorgestelde artikelen 10ob en 10od verplicht zijn de in artikel 10ob, derde, vierde lid en vijfde lid bedoelde inlichtingen aan de Minister van Financiën te rapporteren. Het gaat hierbij om de verzamel- en verificatieverplichtingen zoals weergegeven in deel III van bijlage VI van Richtlijn 2011/16/EU. Deze verplichtingen zullen worden opgenomen in een algemene maatregel van bestuur. Er worden geen nadere of aanvullende eisen gesteld dan de eisen die zijn opgenomen in genoemde bijlage VI, deel III. Op basis van de delegatiebepaling van artikel 10oa zullen tevens regels worden gesteld over de wijze waarop de inlichtingen, bedoeld in de voorgestelde artikelen 10ob en 10od, aan de Belastingdienst dienen te worden verstrekt. Deze verstrekking zal, net als andere vergelijkbare gegevensstromen, digitaal plaatsvinden.

Een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten dient de verzamel- en verificatievereisten toe te passen met betrekking tot de gebruikers van zijn cryptoactivadiensten die aan bepaalde voorwaarden voldoen. Het gaat om te rapporteren gebruikers. In bijlage III, deel III, van Richtlijn (EU) 2023/2226 is voorgeschreven op welke manier een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten kan bepalen of een gebruiker van zijn cryptoactivadiensten een te rapporteren gebruiker is, namelijk door middel van de daarin beschreven due diligenceprocedures. In onderdeel A van deel III van bijlage III van Richtlijn (EU) 2023/2226 is dat bepaald voor gebruikers van cryptoactiva die natuurlijke personen zijn. In onderdeel B van deel III van bijlage III van Richtlijn EU 2023/3336 is dat bepaald voor gebruikers die entiteiten zijn, waarbij overigens allereerst moet worden bepaald of de entiteit geen uitgesloten persoon is. Als de entiteit een te rapporteren gebruiker is moet de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten vaststellen of deze een of meer uiteindelijk belanghebbenden heeft die een te rapporteren persoon zijn. In de toelichting op artikel 2f zijn de definities (afkomstig uit deel IV van bijlage III van Richtlijn (EU) 2023/2226) uiteengezet om op grond van genoemde onderdelen A en B te kunnen vaststellen welke gebruikers van cryptoactivadiensten te rapporteren gebruikers zijn. Daarvoor heeft de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten gegevens van zijn gebruikers nodig. Die gegevens verkrijgt hij in het kader van de due diligence-procedure via een eigen verklaring die hij moet opvragen bij de natuurlijke personen en de entiteiten die gebruikers zijn van zijn cryptoactivadiensten. De eigen verklaring moet de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten verkrijgen op het moment dat hij een relatie met een gebruiker aangaat en in geval van een bestaande gebruiker van cryptoactiva moet hij die verklaring uiterlijk op 1 januari 2027 hebben verkregen.

Bijlage VI, deel III, onderdeel C van Richtlijn 2011/16/EU schrijft voor dat de eigen verklaring moet zijn ondertekend of anderszins moet zijn bevestigd en uiterlijk op de datum van ontvangst door de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten moet zijn gedateerd en de volgende inlichtingen moet bevatten:

- Voor een gebruiker die een natuurlijk persoon is of voor een uiteindelijk belanghebbende: de voor- en achternaam, het woonadres, de lidstaat of lidstaten van fiscale woonplaats, voor elke te rapporteren persoon het fiscaal identificatienummer voor elke lidstaat²²⁹ en de geboortedatum;

²²⁹ Daarmee wordt voor Richtlijn (EU) 2021/514 ook artikel 27 quater, eerste lid, Richtlijn 2011/16/EU geïmplementeerd.

- Voor een gebruiker die een entiteit is: de officiële naam, het adres, de lidstaat of lidstaten van fiscale woonplaats, voor elke te rapporteren persoon het fiscale identificatienummer voor elke lidstaat, met betrekking tot elke uiteindelijk belanghebbende van de gebruiker de inlichtingen die voor een gebruiker die een natuurlijk persoon gelden en de rol(len) op grond waarvan elke te rapporteren gebruiker een uiteindelijk belanghebbende van de entiteit is, en indien van toepassing inlichten over de criteria waaraan de entiteit voldoet om als actieve entiteit of als uitgesloten persoon te worden behandeld.

Op basis van de eigen verklaring bepaalt de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten de fiscale woonplaats(en) van de gebruiker van zijn cryptoactivadiensten. Ook moet de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten op grond van die verklaring de redelijkheid daarvan kunnen bevestigen. Daarbij mag hij gebruik maken van alle inlichtingen die hij over de gebruiker heeft verkregen. Dat kunnen ook inlichtingen zijn die de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten heeft verzameld in het kader van de due diligenceprocedure voor klanten²³⁰ of op een eigen verklaring die reeds voor andere fiscale doeleinden is verzameld, mits die eigen verklaring voldoet aan de vereisten van onderdeel C van deel III van bijlage VI van Richtlijn 2011/16/EU. Een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten die voor de toepassing van deze richtlijn ook een financiële instelling is, kan zich voor de hier beschreven due diligence-procedure ook beroepen op de krachtens bijlage I, delen IV en VI van Richtlijn 2011/16 EU voltooide due diligence-procedures.

Indien de gebruiker van cryptoactiva die een entiteit is, verklaart dat hij geen fiscale vestigingsplaats heeft, kan de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zich baseren op de plaats waar de feitelijke leiding zich bevindt of op het adres van het hoofdkantoor om de woonplaats van die gebruiker te bepalen.

Indien uit de eigen verklaring van de gebruiker van cryptoactiva die een entiteit is blijkt dat deze een ingezetene van een lidstaat is, behandelt de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten deze gebruiker als een te rapporteren gebruiker, tenzij hij redelijkerwijs op basis van de eigen verklaring of op basis van inlichtingen waarover hij beschikt of die openbaar beschikbaar zijn, vaststelt dat deze gebruiker van cryptoactiva een uitgesloten persoon is.

Voor het vaststellen van de uiteindelijk belanghebbenden van een gebruiker van cryptoactiva die een entiteit is, kan een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zich baseren op de inlichtingen die zijn verzameld en worden bijgehouden op grond van de due diligence-procedures voor klanten, op voorwaarde dat die procedures stroken met Richtlijn (EU) 2015/849²³¹. Indien de Rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten niet wettelijk verplicht is due diligence-procedures voor klanten toe te passen die stroken met Richtlijn (EU) 2015/849, dient hij voor het bepalen van de uiteindelijk belanghebbenden in wezen soortgelijke procedures toe te passen.

Om vast te stellen of een uiteindelijk belanghebbende van een gebruiker van cryptoactiva die een entiteit is, een te rapporteren persoon is, dient de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zich te baseren op een eigen verklaring van de gebruiker van cryptoactiva die een entiteit is of op een eigen verklaring van de uiteindelijk belanghebbende op basis waarvan hij de fiscale woonplaats(en) van de uiteindelijk belanghebbende kan bepalen en de redelijkheid van die eigen verklaring kan bevestigen op basis van de door hem verkregen inlichtingen, met inbegrip van alle documentatie die is verzameld in het kader van due diligence-procedures voor klanten.

Indien zich op enig moment een verandering voordoet in de omstandigheden met betrekking tot een gebruiker van cryptoactiva die een natuurlijk persoon is of met betrekking tot een gebruiker van cryptoactiva die een entiteit is of met betrekking tot diens uiteindelijke belanghebbenden, waardoor de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten weet of redenen heeft om te

²³⁰ In artikel 2f, onderdeel aq, is due diligence-procedures voor klanten gedefinieerd. Voor het CARF zij verwezen naar deel III, onderdeel B, onder 2.

²³¹ Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU 2015, PB L 141).

weten dat de oorspronkelijke eigen verklaring onjuist of onbetrouwbaar is, kan de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zich daarop niet langer beroepen, maar moet hij een geldige eigen verklaring of een redelijke verklaring en, in voorkomend geval, documentatie ter staving van de geldigheid van de (oorspronkelijke) eigen verklaring verkrijgen.

Lidstaten of de Unie kunnen een identificatiedienst ter beschikking stellen waarvan een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten voor de vaststelling van de identiteit en fiscale woonplaats van de te rapporteren persoon een directe bevestiging kan krijgen van de identiteit en woonplaats van de te rapporteren persoon. De lidstaten die dat middel voor identificatie wensen te gebruiken, moeten dit kunnen doen op voorwaarde dat dit geen afbreuk doet aan de stroom en de kwaliteit van de inlichtingen van andere lidstaten die niet gebruikmaken van dergelijke identificatiediensten. Daarom mag het gebruik van identificatiediensten geen afbreuk doen aan de due diligence-procedures of de vereisten voor het verzamelen van inlichtingen. Indien die benadering in bepaalde opzichten afwijkt van de overeenkomstige OESO-normen inzake de automatische uitwisseling van inlichtingen, mogen de bepalingen van deze richtlijn met betrekking tot het gebruik van identificatiediensten bovendien geen invloed hebben op de vaststelling of inlichtingen die worden gerapporteerd en uitgewisseld op grond van een overeenkomst tussen de bevoegde autoriteiten van een lidstaat en een niet-Unierechtsgebied gelijkwaardig zijn aan of overeenstemmen met die welke in deze richtlijn zijn gespecificeerd.²³²

Een Rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten kan een beroep doen op een derde partij om de due diligence-verplichtingen te vervullen. Dit neemt evenwel niet weg dat die verplichtingen de verantwoordelijkheid van de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten blijven.

Indien een gebruiker van cryptoactiva de inlichtingen die in het kader van de due diligence-procedure van hem worden gevraagd niet verstrekt na twee aanmaningen volgend op het initiële verzoek van de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten, maar niet voordat er zestig dagen zijn verstreken, moet de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten verhinderen dat de gebruiker van cryptoactiva te rapporteren transacties verricht.²³³

Rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten zijn verplicht registers bij te houden van de stappen die zijn gezet en van eventuele inlichtingen die zijn gebruikt voor de uitvoering van de in artikel 10oc van de WIB beschreven rapportageverplichtingen en due diligence-procedures. Het register dient een voldoende lange tijd te worden bewaard, in elk geval gedurende een periode van ten minste vijf en ten hoogste tien jaar volgend op het einde van de rapportageperiode waarin de rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten verplicht zijn de inlichtingen te rapporteren waarvan de rapportage op grond van artikel 10oc verplicht is.²³⁴

De hiervoor beschreven verplichtingen waaraan rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten uitvoering moeten geven worden, zo nodig nader uitgewerkt conform Richtlijn 2011/16/EU, in de eerder bedoelde algemene maatregel van bestuur opgenomen.

Artikel 10ob van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen

In het voorgestelde artikel 10ob, eerste en tweede lid, is geregeld welke rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten in Nederland, aan de Minister van Financiën hun rapportageplicht moeten voldoen

Ten eerste zijn dat de rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten aan wie op grond van artikel 63 van Verordening (EU) 2023/1114 door de AFM een vergunning is verleend voor het aanbieden van cryptoactivadiensten of die cryptoactivadiensten mogen aanbieden op grond van een notificatie aan de AFM conform artikel 60 van genoemde verordening (artikel 10ob, eerste lid, onder a).

²³² Zie overweging 34 van de preambule bij Richtlijn (EU) 2023/2226.

²³³ Zie bijlage VI, deel V, onderdeel A, onder 1, van Richtlijn 2011/16/EU.

²³⁴ Zie bijlage VI, deel V, onderdeel B, onder 1, van Richtlijn 2011/16/EU.

Ten tweede hebben een rapportageplicht in Nederland de rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten die exploitanten van cryptoactiva zijn, die aan de hand van de criteria, in hiërarchische volgorde opgesomd in artikel 10ob, eerste lid, onder b, moeten vaststellen of zij een rapportageplicht in Nederland hebben. Volgens deze opsomming heeft deze exploitant in Nederland een rapportageplicht als hij

1. een entiteit of een natuurlijk persoon is die een fiscaal ingezetene van Nederland is;
2. een entiteit is die
 - i. is opgericht of georganiseerd naar Nederlands recht; en
 - ii. rechtspersoonlijkheid heeft, in Nederland belastingplichtig is met betrekking tot de inkomsten van de entiteit of in Nederland een informatieplicht heeft jegens de belastinginspecteur met betrekking tot de inkomsten van de entiteit;
3. een entiteit is die vanuit Nederland wordt beheerd; of
4. een entiteit of natuurlijke persoon is met een reguliere bedrijfszetel in Nederland.

De hiërarchische volgorde van deze opsomming betekent bijvoorbeeld dat, wanneer een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten die een exploitant van cryptoactiva is in Duitsland voldoet aan de voorwaarde onder 3 en in Nederland voldoet aan de voorwaarde onder 1, hij in Nederland een rapportageplicht heeft. Indien in beide landen aan een zelfde hiërarchisch criterium wordt voldaan, in dit voorbeeld in zowel Duitsland als Nederland, kan de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten die een exploitant van cryptoactiva is kiezen in welk land hij wil rapporteren en in welk land hij zich in verband daarmee laat registreren. Dit is geregeld in artikel 10od dat over de registratieplicht gaat.

Ten derde is in artikel 10ob, tweede lid, de rapportageplicht in Nederland voor bijkantoren geregeld. Dit tweede lid ziet op de situatie dat bijvoorbeeld een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten op grond van de bepalingen in bijlage VI, deel I, onderdeel A, van Richtlijn 2011/16/EU - die met dit wetsvoorstel in artikel 10ob, eerste lid, zijn geïmplementeerd - in Duitsland zijn rapportageverplichtingen moet voldoen, maar een bijkantoor in Nederland heeft. De cryptoactivadiensten die via het bijkantoor in Nederland worden verricht moeten door de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten in Nederland worden gerapporteerd. In de artikelsgewijze toelichting op artikel 2f, onderdeel e, is uiteengezet wat onder "bijkantoor" moet worden verstaan. Hieruit volgt dat dit een eenheid, bedrijf of kantoor van een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten is die onderscheidenlijk dat wordt behandeld als een bijkantoor krachtens de Nederlandse wet of die onderscheidenlijk dat anderszins onder de wetgeving van Nederland valt als gescheiden van andere kantoren, eenheden of bijkantoren van de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten. Alle eenheden, bedrijven of kantoren van een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten in Nederland worden als één bijkantoor behandeld. Voor het CARF is de definitie van "branch" te vinden in deel IV, onderdeel F, onder 6.

Artikel 10ob, derde en vierde lid, schrijft voor welke gegevens en inlichtingen een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten met een rapportageplicht in Nederland ingevolge Richtlijn 2011/16/EU aan de Minister van Financiën moet verstrekken. Het betreft gegevens en inlichtingen over de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zelf (artikel 10ob, derde lid), over zijn gebruikers van cryptoactiva die hetzij te rapporteren gebruikers zijn, hetzij te rapporteren personen als uiteindelijk belanghebbenden hebben (artikel 10ob, vierde lid, onder a), over te rapporteren transacties die ten behoeve van te rapporteren gebruikers of uiteindelijk belanghebbenden zijn verricht en over het soort cryptoactivum per transactie (artikel 10ob, vierde lid, onder b).

Het derde lid regelt welke gegevens en inlichtingen de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten over zichzelf moet rapporteren. Met een identificatiecode van de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten kan worden vastgesteld wat de bron is van de informatie die wordt gerapporteerd en vervolgens wordt uitgewisseld zodat de lidstaat of staat die informatie verstrekt eventueel opvolging kan geven aan een geconstateerde fout die heeft geleid tot een incorrecte of incomplete rapportage. De mondiale identificatiecode kan één van de volgende identificatienummers zijn: een fiscaal identificatienummer of, bij gebrek daaraan, een registratienummer of een registratiecode van het bedrijf, of een Global Legal Entity Identifier (LEI). Indien geen identificatienummer aan de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten

is toegekend, volstaat de rapportage van de naam en het adres van de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten.²³⁵

Het vierde lid ziet op de gegevens en inlichtingen die een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten aan de Minister van Financiën over gebruikers van cryptoactiva die hetzij te rapporteren gebruikers zijn, hetzij te rapporteren personen als uiteindelijk belanghebbenden hebben, moet verstrekken. Dit zijn de gegevens en inlichtingen die de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten conform bijlage VI, deel III, van Richtlijn 2011/16/EU heeft verzameld en geverifieerd in het kader van de due diligence-procedure, bedoeld in artikel 10oa. Het betreft de volgende gegevens en inlichtingen:

De naam, het adres, de lidstaat of lidstaten van verblijf, alle door lidstaten afgegeven fiscale identificatienummers en, in het geval van een natuurlijke persoon, de geboortedatum en geboorteplaats van elke te rapporteren gebruiker en, in het geval van een entiteit waarvan, na toepassing van de due diligence-procedures in Richtlijn 2011/16 (EU), bijlage VI, deel III, wordt vastgesteld dat zij een of meer te rapporteren personen als uiteindelijk belanghebbenden heeft, de naam, het adres, de lidstaat of lidstaten van verblijf en alle door lidstaten afgegeven fiscale identificatienummers van de entiteit en de naam, het adres, de lidstaat of lidstaten van verblijf, alle door lidstaten afgegeven fiscale identificatienummers en de geboortedatum en geboorteplaats van elke uiteindelijk belanghebbende van de entiteit die een te rapporteren persoon is, alsmede de rol of rollen op grond waarvan elk van die te rapporteren personen een uiteindelijk belanghebbende van de entiteit is.

In artikel 10ob, vijfde lid, wordt geregeld welke gegevens en inlichtingen aan de Minister van Financiën moeten worden gerapporteerd onder de werking van het CARF.

Zoals in het algemeen deel van deze memorie van toelichting is vermeld voorziet dit wetsvoorstel ook in een verplichting voor aanbieders van cryptoactivadiensten die in Nederland rapportageplichtig zijn om op basis van het CARF inlichtingen te verzamelen, te verifiëren en te rapporteren over te rapporteren gebruikers van cryptoactivadiensten die ingezetenen zijn van een niet-Unierechtsgebied, waarmee Nederland een van kracht zijnde adequate overeenkomst heeft die voorziet in de wederkerige uitwisseling van gelijkwaardige inlichtingen als waarop de rapportageplicht ingevolge Richtlijn 2011/16/EU ziet. Deze verplichting geldt overigens alleen als het betreffende niet-Unierechtsgebied aan het coördinerende secretariaat van de OESO heeft laten weten op een wederkerige basis uit te willen wisselen. Als dat niet het geval is, zijn er voor een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten die in Nederland moet rapporteren geen verzamel- en verificatievereisten, noch is er een rapportageplicht ten aanzien van gebruikers van cryptoactiva die gevestigd zijn in het niet-Unierechtsgebied. De OESO zal op haar website bijhouden welke uitwisselingsrelaties tot stand komen, per wanneer die van kracht zijn en of die wederkerig zijn, net zoals dat nu ook het geval is voor de Common Reporting Standard, Country-by-Country Reporting en Reporting by Platform Operators.

De gegevens en inlichtingen die een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten op grond van het vierde lid, onder a, moet rapporteren zijn de gegevens en inlichtingen die hij conform deel II, paragrafen A tot en met F, van het CARF heeft verzameld en geverifieerd. Dit zijn dezelfde gegevens en inlichtingen als die op grond van het derde lid op basis van Richtlijn 2011/16/EU moeten worden verstrekt en die hiervoor onder het vierde lid zijn weergegeven, zij het dat geen fiscaal identificatienummer hoeft te worden gerapporteerd, als die niet is uitgegeven door het betreffende niet-Unierechtsgebied of het nationale recht van het betreffende niet-Unierechtsgebied het verzamelen van dat nummer niet vereist. Dit is geregeld in artikel 10ob, zevende lid.

Lidstaat of staat van verblijf:

De (lid)staat of (lid)staten van verblijf van een te rapporteren persoon, die op grond artikel 10ob, vierde lid, onder a, en vijfde lid, onder a, moet respectievelijk moeten worden gerapporteerd betreft de (lid)staat of (lid)staten die door de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zijn vastgesteld op grond van de door hem uitgevoerde due diligence-procedure als bedoeld in artikel 10oa. Indien met betrekking tot een te rapporteren persoon door een rapporterende

²³⁵ Zie p. 27 van het CARF.

aanbieder van cryptoactivadiensten meer dan één lidstaat van verblijf wordt vastgesteld, moet hij al deze lidstaten van verblijf rapporteren.²³⁶

Het fiscaal identificatienummer is het aan de te rapporteren persoon door een (lid)staat van verblijf toegekende geldige fiscale identificatienummer. In geval een geïdentificeerde te rapporteren persoon meer dan één (lid)staat van verblijf heeft moet het door elke (lid)staat aan hem toegekende fiscaal identificatienummer worden gerapporteerd. Bij gebrek aan een fiscaal identificatienummer wordt onder fiscaal identificatienummer mede verstaan het functionele equivalent daarvan.²³⁷

Het hierna volgende deel van de toelichting ziet op de opsomming 1° tot en met 9° in zowel het vierde lid, onder b, als het vijfde lid, onder b. Korthedshalve wordt deze opsomming hierna weergegeven als b1 tot en met b9.

Rapportage van te rapporteren crypto-activa:

De rapportage van de inlichtingen genoemd onder b2° tot en met b9° moet worden gedaan per type van te rapporteren cryptoactivum. Daarbij moet conform het bepaalde onder b1° de volledige naam van het te rapporteren cryptoactivum worden genoemd. De vermelding van alleen een 'ticker' of een verkort symbool dat een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten gebruikt om een specifiek type crypto-activum te identificeren, is niet voldoende.²³⁸

Rapportage van transacties van cryptoactivum naar fiduciaire valuta:

Onder b2° is voorgescreven dat in het geval van het aankopen van te rapporteren cryptoactiva tegen fiduciaire valuta rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten het totale brutobedrag - na aftrek van transactiekosten - dat door de te rapporteren gebruiker voor elk soort te rapporteren cryptoactivum is betaald, rapporteren en onder b3° is eenzelfde bepaling opgenomen met betrekking tot het verkopen van cryptoactiva tegen fiduciaire valuta.

Het aankopen betreft elke transactie door de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten waarbij de te rapporteren gebruiker een te rapporteren cryptoactivum verkrijgt, ongeacht of zo'n activum is verkregen van een derde partij, of van de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zelf.

Het verkopen betreft elke transactie door de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten waarbij de te rapporteren gebruiker een te rapporteren cryptoactivum verkoopt, ongeacht of zo'n activum is geleverd aan een derde partij, of aan de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zelf.

In geval een te rapporteren gebruiker een te rapporteren cryptoactivum aankoopt of verkoopt tegen fiduciaire valuta, maar de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten geen feitelijke kennis heeft van de vergoeding die daar tegenover staat, moet de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten deze transactie rapporteren als overdracht als bedoeld onder b7° dan wel b8°. Dat is bijvoorbeeld het geval, indien de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten alleen de overdracht van het te rapporteren cryptoactivum uitvoerde naar en van de te rapporteren gebruiker, zonder feitelijke kennis van het fiduciaire valutadeel van de transactie.²³⁹

Rapportage van transacties van cryptoactivum naar cryptoactivum:

Onder b4° en b5° is voorgescreven dat met betrekking tot het aankopen respectievelijk verkopen van cryptoactiva tegen andere cryptoactiva de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten de reële marktwaarde moet rapporteren van de te rapporteren cryptoactiva die zijn verkregen respectievelijk verkocht na aftrek van transactiekosten.

Bij transacties van cryptoactivum naar cryptoactivum door een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten kan het zijn dat deze zowel conform b4° als conform b5° gerapporteerd moeten worden. Voor dat geval regelen genoemde artikelen dat de reële marktwaarde moet worden gerapporteerd na aftrek van transactiekosten.

Voorbeeld:

²³⁶ Zie p. 27 van het CARF.

²³⁷ Zie p. 27 van het CARF.

²³⁸ Zie p. 28 van het CARF.

²³⁹ Zie p. 28 en 29 van het CARF.

Bij een transactie waarbij met te rapporteren cryptoactiva A te rapporteren cryptoactiva B worden gekocht, zal de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zowel van de te rapporteren cryptoactiva A - dat zijn de te rapporteren cryptoactiva die zijn verkocht - als van de te rapporteren cryptoactiva B - dat zijn de te rapporteren cryptoactiva die zijn verkregen - de reële marktwaarde, zoals vastgesteld op het moment van de te rapporteren transactie en na aftrek van transactiekosten moeten rapporteren

Alle transacties van cryptoactivum naar cryptoactivum, geëffectueerd door dezelfde rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten moeten zowel onder b4° als b5° worden gerapporteerd. Net als bij transacties van cryptoactivum naar fiduciaire valuta kan het voorkomen dat voor een te rapporteren gebruiker een transactie van cryptoactivum naar cryptoactivum wordt verricht, zonder dat de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten feitelijke kennis heeft van het te rapporteren cryptoactivum dat is verkregen respectievelijk verkocht. Dit is bijvoorbeeld het geval als de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten alleen de overdracht van de te rapporteren cryptoactiva die worden verkocht verricht of de overdracht van de te rapporteren cryptoactiva die worden verkregen verricht zonder feitelijke kennis te hebben van het andere deel van de transactie.

Afhankelijk van het deel van de transactie waarvan de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten geen feitelijke kennis heeft, moeten dergelijke transacties worden gerapporteerd als overdracht naar of door een te rapporteren gebruiker onder b7° respectievelijk b9°.

Voorbeeld:

Een te rapporteren gebruiker verkrijgt te rapporteren cryptoactivum D in ruil voor te rapporteren cryptoactivum C. De rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten effectueert de overdracht van het te rapporteren cryptoactivum C naar de wallet van de verkoper van te rapporteren cryptoactivum D. In ruil daarvoor draagt de verkoper van te rapporteren cryptoactivum D het te rapporteren cryptoactivum D direct over naar een 'cold wallet', beheerd door de te rapporteren gebruiker. De rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten moet deze transactie rapporteren als een overdracht door een te rapporteren gebruiker van het te rapporteren cryptoactivum C conform het bepaalde onder b8°, tenzij hij feitelijke kennis heeft van de tegenprestatie, namelijk het te rapporteren cryptoactivum D.²⁴⁰

Te rapporteren retailbetalingstransacties:

Volgens b6 moet de verzamelde informatie over overdrachten die te rapporteren retailbetalingstransacties zijn als een afzonderlijke categorie van te rapporteren transacties worden gerapporteerd.

Met betrekking tot dergelijke te rapporteren retailbetalingstransacties moet de klant van de handelaar voor of namens wie de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten een dienst verleent die bestaat uit het effectueren van te rapporteren retailbetalingstransacties worden behandeld als de gebruiker van cryptoactiva en daarmee als de te rapporteren gebruiker naast de handelaar.

Verzamelde informatie met betrekking tot te rapporteren retailbetalingstransacties door de klant van de handelaar dient geen deel uit te maken van de verzamelde informatie die moet worden gerapporteerd met betrekking tot overdrachten onder b8°.

Verzamelde informatie met betrekking tot overdrachten door de klant die niet bestaan uit te rapporteren retailbetalingstransacties omdat de de minimis drempel niet wordt gehaald, moet worden opgenomen in de verzamelde informatie die moet worden gerapporteerd met betrekking tot de overdrachten onder b7° en b8°.

Voorbeeld van een te rapporteren retailbetalingstransactie:

Om het gebruik van cryptoactiva door klanten voor de aankoop van goederen te faciliteren, is een handelaar een overeenkomst aangegaan met een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten om betalingen in cryptoactiva door de klant aan de handelaar te verwerken. De rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten onderhoudt geen afzonderlijke relatie met de klant van de handelaar.

²⁴⁰ Zie p. 29 van het CARF.

De klant doet een betaling in te rapporteren cryptoactiva voor goederen verkregen van de handelaar voor een waarde die de drempel van USD 50.000 overschrijdt. Deze transactie is een te rapporteren retailbetalingstransactie. De rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zal deze klant van de handelaar moeten behandelen als de gebruiker van cryptoactiva en de betaling in te rapporteren cryptoactiva moeten rapporteren, zoals aangegeven onder b6°, als de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten de identiteit van zo'n klant vanwege de te rapporteren retailbetalingstransactie moet verifiëren volgens de nationale anti-witwasregels. De rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zal de handelaar ook als gebruiker van cryptoactiva bij deze transactie moeten behandelen en de transactie moeten rapporteren als een overdracht naar de handelaar conform b7°.

Voorbeeld van een transactie die geen te rapporteren retailbetalingstransactie is, omdat de de minimus drempel niet wordt overschreden:

De klant voert een andere transactie uit met de handelaar die identiek is aan de transactie in het voorgaande voorbeeld, behalve dat het bedrag van de transactie lager is dan USD 50.000-. De transactie is geen te rapporteren retailbetalingstransactie. De rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zal de handelaar daarom moeten behandelen als de gebruiker van cryptoactiva bij deze transactie en de transactie moeten rapporteren als een overdracht naar de handelaar conform b7°. ²⁴¹

Andere overdrachten dan te rapporteren retailbetalingstransacties:

Volgens b7° en b8° is vereist dat rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten de reële marktwaarde rapporteren van andere overdrachten naar respectievelijk door een te rapporteren gebruiker. Verder zal de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten de totale reële marktwaarde, het totale aantal eenheden, en het aantal transacties dat is geëffectueerd ten behoeve van een te rapporteren gebruiker gedurende de rapportageperiode moeten onderverdelen naar de onderliggende soort overdracht, indien deze bij hem bekend is. Zo zal bijvoorbeeld een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten, die er kennis van heeft dat overdrachten, geëffectueerd ten behoeve van een te rapporteren gebruiker toe te schrijven zijn aan een 'airdrop', (als gevolg van een 'hard-fork') of een airdrop (om een andere reden dan een hard-fork), aan inkomsten uit staking, de uitbetaling, terugbetaling of het bijbehorende rendement van een lening of in ruil voor goederen of diensten, de totale reële marktwaarde, het totaal aantal eenheden en het aantal overdrachten moeten weergegeven voor elke soort overdracht. ²⁴²

Overdrachten naar externe wallet-adressen:

B9 vereist per soort te rapporteren cryptoactivum een rapportage van de totale reële marktwaarde en het totale aantal eenheden van overdrachten die door de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten naar distributed-ledger-adressen of wallet-adressen zijn uitgevoerd, waarvan niet bekend is dat zij verbonden zijn met een aanbieder van virtuele activadiensten of een financiële instelling, zoals gedefinieerd in de FATF-aanbevelingen. ²⁴³

De aanbieder van cryptoactivadiensten is niet gehouden om het totale aantal eenheden of de totale reële marktwaarde van overdrachten volgens C9° te rapporteren, in het geval de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten weet dat het wallet-adres waarnaar het te rapporteren crypto-activum is overgedragen is verbonden met een aanbieder van virtuele activadiensten of een financiële instelling, zoals gedefinieerd in de FATF-aanbevelingen.

Onder b9° is niet vereist dat distributed-ledger-adressen of wallet-adressen die zijn betrokken bij overdrachten van te rapporteren cryptoactiva moeten worden gerapporteerd. ²⁴⁴ De rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zal die adressen (inclusief andere equivalente identificatoren) wel in elk geval gedurende een periode van ten minste vijf en ten hoogste tien jaar volgend op het einde van de rapportageperiode moeten bewaren ten behoeve van eventuele vervolgonderzoeken door de Belastingdienst. Dat wordt in de algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 100a WIB geregeld.

²⁴¹ Zie p. 30 van het CARF.

²⁴² Zie p. 30 van het CARF.

²⁴³ FATF (2012-2023).

²⁴⁴ Zie p. 31 van het CARF.

Overdrachten naar en door te rapporteren gebruikers die gerapporteerd moeten worden op grond van b7°, b8° en b9°, betreffen ook aankopen en verkopen ten aanzien waarvan de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten geen feitelijke kennis heeft van de betaalde of gekregen tegenprestatie, alsmede overdrachten die geen aankopen of verkopen betreffen (bijvoorbeeld een overdracht van cryptoactiva door een gebruiker naar zijn privé wallet of naar zijn rekening bij een andere rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten.²⁴⁵

Artikel 10ob, zesde lid, regelt dat in afwijking van het vierde lid, onder a, en het vijfde lid, onder a, de geboorteplaats van een te rapporteren gebruiker die een natuurlijk persoon is en van een te rapporteren persoon die uiteindelijk belanghebbende is alleen moet worden gerapporteerd als de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten op grond van het nationale recht waaraan hij is onderworpen al verplicht is de geboortedatum te verkrijgen en te rapporteren.²⁴⁶

Artikel 10b, zevende lid, regelt dat in afwijking van het bepaalde in het vijfde lid, onder a, een fiscaal identificatienummer niet hoeft te worden gerapporteerd, indien dat door het niet-Unierechtsgebied niet is uitgegeven of het nationale recht van dat niet-Unierechtsgebied het verzamelen van het uitgegeven fiscaal identificatienummer niet voorschrijft.

Artikel 10ob, achtste lid, regelt hoe de betaalde en ontvangen bedragen voor de aankoop respectievelijk verkoop van cryptoactiva tegen fiduciaire valuta, zoals bedoeld in het vierde lid, onder b2° en b3° en in het vijfde lid, onder b2° en b3° moeten worden gerapporteerd. Deze bedragen moeten worden gerapporteerd in de fiduciaire valuta - na aftrek van transactiekosten - waarin zij zijn betaald of ontvangen. Indien de bedragen in meerdere fiduciaire valuta's zijn betaald of ontvangen, moeten de bedragen in één valuta worden gerapporteerd, die op het tijdstip van elke te rapporteren transactie wordt omgerekend op een wijze die door de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten consequent wordt toegepast. De rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten kan bijvoorbeeld de contante koers op het moment van de transactie gebruiken om dergelijke bedragen om te rekenen en vast te stellen op één enkele fiduciaire valuta. De rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten moet ook de fiduciaire valuta rapporteren waarin elk bedrag aan hem is gerapporteerd. Verder zal de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten om te rapporteren conform b2° en b3° alle transacties moeten opsommen die toe te kennen zijn aan elke te rapporteren categorie voor elke soort te rapporteren cryptoactivum, omgerekend zoals hiervoor is vermeld.²⁴⁷

Artikel 10ob negende lid, schrijft voor hoe de totale reële marktwaarde, bedoeld in artikel vierde lid, onder b4° tot en met b9° en in artikel 10ob, vijfde lid, onder b4° tot en met b9° moet worden gerapporteerd.

Deze reële marktwaarden moeten door de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten - na aftrek van transactiekosten - worden gerapporteerd in één valuta, die op het tijdstip van elke te rapporteren transactie wordt gewaardeerd op een wijze die door de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten consequent wordt toegepast.²⁴⁸

Regels voor waardering en omrekening bij transacties van cryptoactiva naar cryptoactiva:

Om te rapporteren conform b4° en b5° moet de reële marktwaarde worden vastgesteld en gerapporteerd in één valuta, gewaardeerd op het moment van elke te rapporteren transactie op een manier die consequent wordt toegepast door de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten. Daarbij mag een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten afgaan op toepasselijke cryptoactivum-naar fiduciaire valuta 'trading pairs' om de reële marktwaarde vast te stellen van beide te rapporteren cryptoactiva. Bij bijvoorbeeld het verkopen van te rapporteren cryptoactivum A tegen te rapporteren cryptoactivum B kan de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten op het moment dat de transactie wordt verricht

²⁴⁵ Onder "wallet-adres" wordt hetzelfde verstaan als onder "distributed-ledger-adres".

²⁴⁶ Zie bijlage VI, onderdeel C, van Richtlijn 2011/16/EU en p. 32 van het CARF.

²⁴⁷ Zie p. 32 van het CARF.

²⁴⁸ Zie p. 32 van het CARF.

- i. een impliciete omrekening uitvoeren van te rapporteren cryptoactivum A naar fiduciaire valuta om de reële marktwaarde vast te stellen van het verkochte te rapporteren cryptoactivum A om dit te rapporteren onder b5°; en
- ii. een impliciete conversie uitvoeren van te rapporteren cryptoactivum B naar fiduciaire valuta om de reële marktwaarde vast te stellen van het verkregen te rapporteren cryptoactivum B om dit te rapporteren onder b4°.

Het kan voorkomen dat een moeilijk te waarderen te rapporteren cryptoactivum wordt ingewisseld voor een te rapporteren cryptoactivum dat gemakkelijk kan worden gewaardeerd. In een dergelijk geval moet de waardering in fiduciaire valuta van het te rapporteren cryptoactivum waartegen het moeilijk te waarderen cryptoactivum wordt ingewisseld worden gebruikt om een fiduciaire valuta waarde voor het moeilijk te waarderen te rapporteren cryptoactivum vast te stellen.

Voorbeeld:

Een gebruiker van cryptoactiva maakt gebruik van een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten om te rapporteren cryptoactivum A te verkopen voor het verwerven van te rapporteren cryptoactivum B. Van te rapporteren cryptoactivum A is de waarde in fiduciaire valuta makkelijk vast te stellen en de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten kan een impliciete omrekening uitvoeren om de reële marktwaarde te bepalen van de verkoop van te rapporteren cryptoactivum A. B is evenwel een recent gelanceerd cryptoactivum en de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten is niet in staat om daarvan de reële marktwaarde vast te stellen, omdat een waarde in fiduciaire valuta niet beschikbaar is. In dit geval mag de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten om de aankoopwaarde van cryptoactivum B te bepalen een impliciete omrekening uitvoeren door voor te rapporteren cryptoactivum B hetzelfde fiduciaire valuta-bedrag te gebruiken dat is vastgesteld voor cryptoactivum A.²⁴⁹

Regels voor waardering en omrekening bij te rapporteren retailbetalingstransacties en andere overdrachten:

Om de reële marktwaarde onder b6°, b7, b8° en b9° te rapporteren moet de reële marktwaarde worden vastgesteld en gerapporteerd in één valuta die op het tijdstip van elke te rapporteren transactie wordt gewaardeerd op een wijze die door de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten consequent wordt toegepast. Daarbij mag een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten als referentie 'trading pairs' gebruiken om de reële marktwaarde van het te rapporteren cryptoactivum op het moment van overdracht vast te stellen. De fiduciaire valuta waarin elk bedrag aan de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten is gerapporteerd maakt deel uit van de rapportageplicht.

Voorbeeld:

Een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten onderhoudt een handelsplatform en faciliteert ook overdrachten van te rapporteren cryptoactiva. De rapporterende aanbieder van cryptoactiva voert een overdracht uit van te rapporteren cryptoactivum A voor gebruiker van cryptoactiva A. Te rapporteren cryptoactivum A is op het handelsplatform al regelmatig tegen fiduciaire valuta verhandeld. De rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten kan op grond van dergelijke handelsgegevens de reële marktwaarde van te rapporteren cryptoactivum A op het moment van overdracht vaststellen.

Wanneer de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten die de overdracht uitvoert geen 'trading pair' gebruikt voor het vaststellen van de reële marktwaarde van het te rapporteren cryptoactivum, moet hij de volgende waarderingsmethoden toepassen:

- Ten eerste moet de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zijn interne boekwaarde gebruiken van het te rapporteren cryptoactivum;
- indien er geen boekwaarde is, moet gebruik worden gemaakt van de gegevens van derde bedrijven of websites die actuele waarden van te rapporteren cryptoactiva verzamelen, indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat de indicatie van die waarden betrouwbaar is;
- indien ook dat geen mogelijkheid is, moet de meest recente waardering van het te rapporteren cryptoactivum door de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten worden gebruikt, en

²⁴⁹ Zie p. 32 en 33 van het CARF.

- indien dan nog geen waarde kan worden toegekend, kan als laatste optie een redelijke schatting worden gemaakt.²⁵⁰

De rapportage onder b2° tot en met b9° moet bestaan uit een opsomming van elk te rapporteren cryptoactivum per elk te rapporteren transactie waarvan de waarde is bepaald volgens de regels die hiervoor uiteengezet zijn.²⁵¹

Ingevolge artikel 10ob, tiende lid, moet onderdeel van de rapportage uitmaken in welke fiduciaire valuta elk bedrag aan de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten is gerapporteerd.²⁵²

Artikel 10ob, elfde lid, ziet op de situatie dat een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten gebruik maakt van een identificatiedienst. Onder "identificatiedienst" wordt ingevolge artikel 2f, onderdeel at, verstaan een elektronisch proces dat door een lidstaat of de Unie kosteloos ter beschikking wordt gesteld aan een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten met het oog op de vaststelling van de identiteit en de fiscale woonplaats van een gebruiker van cryptoactiva. Indien een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten gebruik maakt van een dergelijk identificatiedienst rapporteert hij aan de Minister van Financiën, in afwijking van het vierde lid, onder a, de naam, de identificatiecode(s) van de identificatiedienst en de lidstaat of lidstaten van afgifte, alsmede de rol of rollen op grond waarvan elke te rapporteren persoon een uiteindelijk belanghebbende van de entiteit is te verstrekken.²⁵³

Artikel 10ob, twaalfde lid, bepaalt wanneer de gegevens en inlichtingen conform het derde tot en met het tiende lid uiterlijk moeten zijn gerapporteerd, namelijk jaarlijks uiterlijk op 31 januari van het kalenderjaar volgend op het jaar waarop de gegevens en inlichtingen betrekking hebben. Deze uiterste rapportagedatum is niet voorgeschreven door Richtlijn 2011/16 (EU). Voor deze uiterste indiendatum is gekozen in verband met de uitvoeringsmogelijkheden door de rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten enerzijds en die van de Belastingdienst anderzijds.

Gelet op het feit dat dit implementatiewetsvoorstel - conform richtlijn 2011/16/EU - per 1 januari 2026 in werking moet treden, betekent dit dat rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten vóór 31 januari 2027 inlichtingen die zien op het kalenderjaar 2026 zullen moeten rapporteren.

Artikel 10oc van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen

Op grond van de criteria, opgenomen in bijlage III, deel I, onderdeel A, onder 2 en onderdeel B van Richtlijn (EU) 2023/2226, die door elke lidstaat worden geïmplementeerd (met dit wetsvoorstel in artikel 10ob, eerste lid, onder b, WIB) en op grond van de criteria in Sectie I, onderdeel G kunnen zich gevallen voordoen waarin rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten die exploitant van cryptoactiva zijn een dubbele rapportageplicht krijgen. Om dit te voorkomen regelt artikel 10oc ter implementatie van bijlage VI, deel I, onderdelen C tot en met H en bijlage VI, deel II, onderdeel F, van de richtlijn uitzonderingen op grond waarvan een dergelijke rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten die exploitanten van cryptoactiva zijn ondanks het bepaalde in artikel 10ob, geen rapportageplicht in Nederland heeft. Het betreft volgens artikel 10oc, eerste lid, WIB de volgende gevallen:

1. Deze exploitant van cryptoactiva valt onder de criteria van artikel 10ob, eerste lid, onder b, onder 2° (het is een entiteit die i. is opgericht of georganiseerd naar Nederlands recht; en ii. rechtspersoonlijkheid heeft in Nederland of verplicht is bij de Nederlandse Belastingdienst belastingaangiften te doen of aangiften met fiscale inlichtingen in te dienen met betrekking tot de inkomsten van de entiteit), onder 3° (hij is een entiteit die vanuit Nederland wordt beheerd) of onder 4° (hij is een entiteit of natuurlijke persoon met een reguliere bedrijfszetel in Nederland), maar hij heeft zijn fiscale woonplaats of fiscale vestigingsplaats in een andere lidstaat of een ander gekwalificeerd niet-Unierechtsgebied.

²⁵⁰ Zie p. 33 en 34 van het CARF.

²⁵¹ Zie p. 32, 33 en 34 van het CARF.

²⁵² Zie bijlage VI, deel II, onderdeel B, onder 3 van Richtlijn 2011/16/EU en p. 16 van het CARF.

²⁵³ Zie artikel 8 bis quinquies, derde lid, onder a, van Richtlijn 2011/16/EU. Overigens heeft Nederland geen plannen om een dergelijke identificatiedienst aan te bieden.

De exploitant voldoet zijn rapportageplicht dan in die andere lidstaat of dat andere niet-Unierechtsgebied, of

2. deze exploitant van cryptoactiva valt onder de criteria van artikel 10ob, eerste lid, onder b, onder 3° (hij is een entiteit die vanuit Nederland wordt beheerd) of onder 4° (hij is een entiteit of natuurlijke persoon met een reguliere bedrijfszetel in Nederland), maar hij is een entiteit is die i. naar het recht van die andere lidstaat of dat andere gekwalificeerd niet-Unierechtsgebied is opgericht of georganiseerd; en ii. in die andere lidstaat of in dat andere gekwalificeerd niet-Unierechtsgebied rechtspersoonlijkheid heeft, dan wel verplicht is bij de Nederlandse Belastingdienst belastingaangiften te doen of aangiften met fiscale inlichtingen in te dienen met betrekking tot de inkomsten van de entiteit. De exploitant van cryptoactiva voldoet zijn rapportageplicht dan in die andere lidstaat of dat andere gekwalificeerd niet-Unierechtsgebied, of

3. deze exploitant van cryptoactiva is een entiteit die valt onder artikel 10ob, eerste lid, onder b, onder 4° (hij heeft een reguliere bedrijfszetel in Nederland), maar de feitelijke leiding van de entiteit wordt vanuit een andere lidstaat of een andere gekwalificeerd niet-Unierechtsgebied uitgeoefend. Deze exploitant die een entiteit is rapporteert dat in die andere lidstaat of dat andere gekwalificeerd niet-Unierechtsgebied, of

4. deze exploitant van cryptoactiva is een natuurlijk persoon die valt onder artikel 10ob, eerste lid, onder b, onder 4° (hij heeft een reguliere bedrijfszetel in Nederland), maar hij heeft zijn fiscale woonplaats in een andere lidstaat of dat andere gekwalificeerde niet-Unierechtsgebied. Deze exploitant die een natuurlijke persoon is rapporteert dat in die andere lidstaat of dat andere gekwalificeerd niet-Unierechtsgebied, of

5. deze exploitant is een entiteit of een natuurlijk persoon als bedoeld in artikel 10ob, eerste lid, onder b, onder 1°, 2°, 3° of 4°, die bij de Minister van Financiën een kennisgeving in een door Onze Minister gespecificeerd formaat heeft ingediend waarin hij bevestigt dat hij die gegevens en inlichtingen rapporteert volgens de regels van een andere lidstaat of een ander gekwalificeerd niet-Unierechtsgebied op grond van criteria die in wezen vergelijkbaar zijn met artikel 10ob, eerste lid, onder b, onder 1°, 2°, 3° of 4°.

Artikel 10oc, tweede lid, gaat over een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten die in Nederland moet rapporteren en waarvan een bijkantoor is gevestigd in een andere lidstaat of in een ander gekwalificeerd niet-Unierechtsgebied. Op grond van het bepaalde in bijlage III, deel I, onderdeel B, van Richtlijn (EU) 2023/2226 en sectie I, onderdeel B, van het CARF moet dat bijkantoor over transacties die via hem zijn uitgevoerd rapporteren in die andere lidstaat of dat andere gekwalificeerde niet-Unierechtsgebied waarin het is gevestigd. Artikel 10oc, tweede lid, regelt dat in dat geval de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten met een rapportageplicht in Nederland in Nederland niet hoeft te rapporteren over de transacties waarover zijn bijkantoor al in die andere lidstaat of dat andere gekwalificeerde niet-Unierechtsgebied rapporteert. Deze rapporterende aanbieder van cryptoactiva kan er niet voor kiezen om over de transacties die via het bijkantoor zijn uitgevoerd in Nederland te rapporteren in plaats van in de lidstaat of het gekwalificeerd niet-Unierechtsgebied waar het bijkantoor is gevestigd.

In het derde lid van artikel 10oc is geregeld dat een rapporterende aanbieder die een exploitant van cryptoactiva is als bedoeld in artikel 10ob, eerste lid, aanhef en onder b, is uitgesloten van de rapportageplicht aan de Minister van Financiën met betrekking tot een te rapporteren gebruiker en uiteindelijk belanghebbende, die fiscaal ingezetene van Nederland zijn, indien hij de rapportageplicht met betrekking tot die te rapporteren gebruiker of uiteindelijk belanghebbende voltooit in een niet-Unierechtsgebied dat een van kracht zijnde adequate overeenkomst heeft met Nederland. Het betreffende niet-Unierechtsgebied wisselt de betreffende gegevens en inlichtingen met Nederland uit.

Artikel 10od van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen

Artikel 10od voorziet conform bijlage III, deel V, onderdeel F, onder 1 tot en met 4, van Richtlijn (EU) 2023/2226 in een registratieprocedure voor exploitanten van cryptoactiva die rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten zijn en die op grond van het bepaalde in artikel 10ob, eerste lid, aanhef en onder b, of tweede lid, een rapportageplicht in Nederland hebben en daarvan op grond van artikel 10oc niet zijn uitgezonderd. Op grond van het eerste lid moeten zij zich bij de

Minister van Financiën registreren. Een registratie in Nederland moet plaatsvinden uiterlijk op 31 januari van het kalenderjaar volgend op het jaar waarop de inlichtingen betrekking hebben. Dit betekent dat een exploitant die op 1 januari 2026 - de beoogde inwerkingtredingsdatum van deze wet - voldoet aan de voorwaarden voor rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten zich uiterlijk op 31 januari 2027 moet registreren en op uiterlijk die datum ook dient te voldoen aan de rapportageplicht van artikel 10ob. Indien een exploitant bijvoorbeeld op 1 juni 2027 aan de voorwaarden voor rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten voldoet dient hij zich uiterlijk op 31 januari 2028 te registreren en dient hij conform artikel 10ob uiterlijk op die datum ook te voldoen aan de rapportageplicht met betrekking tot te rapporteren transacties die in de periode januari tot en met december 2027 hebben plaatsgevonden.

Indien een exploitant van cryptoactiva op grond van artikel 10ob, eerste lid, aanhef en onder b, of tweede lid, in meer dan één lidstaat kwalificeert als rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten, dient hij zich bij de bevoegde autoriteit van één van die lidstaten te registreren. Dit is in het tweede lid geregeld.

Met het derde lid wordt geregeld dat een exploitant van cryptoactiva die een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten is, niet kan kiezen voor registratie in Nederland, indien hij op grond van het bepaalde in artikel 10oc van de rapportageplicht in Nederland is ontheven.

De lidstaat waarin de rapporterende exploitant van cryptoactiva zich registreert, wordt de lidstaat van unieke registratie genoemd. Op grond van het vierde lid van artikel 10oc wordt aan de rapporterende exploitant van cryptoactiva bij registratie door de Minister van Financiën een individueel registratienummer toegekend. Dit nummer wordt door de Minister van Financiën langs elektronische weg aan de bevoegde autoriteiten van alle lidstaten medegedeeld.

Het vijfde lid schrijft voor welke gegevens en inlichtingen de exploitant bij registratie moet verstrekken. Na registratie worden deze gegevens opgenomen in een register van exploitanten van cryptoactiva, dat de Commissie uiterlijk op 31 december 2025 opzet. Dit register is beschikbaar voor de bevoegde autoriteiten van alle lidstaten.

Op grond van het zesde lid is de geregistreerde exploitant van cryptoactiva verplicht om iedere wijziging ten aanzien van die gegevens en inlichtingen die hij bij registratie heeft verstrekt aan de Minister van Financiën door te geven.

Artikel 10oe van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen

In artikel 10oe wordt bijlage VI, deel V, onderdeel F, onder 5 tot en met 7, van Richtlijn (EU) 2023/2226 geïmplementeerd.

Het eerste lid van dit artikel regelt de gevallen waarin de Minister van Financiën zal overgaan tot het schrappen van een registratie van een exploitant van cryptoactiva die een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten is uit het centrale register van de EU. Dat is het geval, indien die exploitant aan de Minister van Financiën meldt dat hij niet langer te rapporteren gebruikers heeft (artikel 10oe, eerste lid, onder a), als er redenen zijn om te veronderstellen dat een exploitant van cryptoactiva zijn activiteiten heeft stopgezet (artikel 10oe, eerste lid, onder b), als een exploitant niet langer voldoet aan de definitie van exploitant van cryptoactiva (artikel 10oe, eerste lid, onder c), of als de registratie door de Minister van Financiën is ingetrokken op grond van het tweede lid (artikel 10oe, eerste lid, onder d).²⁵⁴

Het tweede lid regelt dat de Minister van Financiën een registratie van een exploitant van cryptoactiva die een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten is intrekt, indien deze na twee aanmaningen geen gevolg geeft aan de rapportagevereisten of de registratievereisten. Uit het derde lid volgt dat de Minister van Financiën hiertoe na 30 dagen na de tweede aanmaning overgaat. Dit biedt de exploitant van cryptoactiva de tijd om alsnog aan de rapportageverplichtingen te voldoen. Als hij verzuimt om alsnog binnen 30 dagen na de tweede aanmaning te rapporteren, wordt zijn registratie ingetrokken. De Minister van Financiën heeft een termijn van 90 dagen na de tweede aanmaning om tot intrekking over te gaan.

Op grond van het vierde lid stelt de Minister van Financiën de Commissie onverwijld van de intrekking op de hoogte.

²⁵⁴ Zie Richtlijn 2011/16/EU bijlage VI, deel V, onderdeel F.

Ingevolge het vijfde lid kan de Minister van Financiën een exploitant van wie de registratie door hem of door de bevoegde autoriteit van een andere lidstaat is ingetrokken alleen opnieuw registreren, indien de betreffende exploitant van cryptoactiva passende waarborgen heeft verstrekt dat hij in het vervolg aan de rapportageverplichting als bedoeld in artikel 10ob zal voldoen en dat hij bestaande rapportageverplichtingen alsnog zal nakomen. Het niet voldoen aan de registratieplicht valt onder het bereik van de voorgestelde wijziging van artikel 11 van de WIB, houdende een sanctiebepaling.

Voor het handhaven van de naleving van de registratieplicht streven de lidstaten ernaar hun acties te coördineren, waarbij in het uiterste geval wordt voorkomen dat de exploitant van cryptoactiva die rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten binnen de EU kan opereren.

Artikel 10of van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen

Eén van de twee groepen rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten betreft de groep van aanbieders van cryptoactivadiensten die rechtspersoon zijn en die op grond van een vergunning, verleend op grond van artikel 63 van Verordening (EU) 2023/1114, of na een notificatie gedaan op grond van artikel 60 van genoemde verordening, cryptoactivadiensten mogen aanbieden. Met Uitvoeringsbesluit MiCA en TFR²⁵⁵ wordt de AFM aangewezen als de bevoegde autoriteit in Nederland voor het verlenen van dergelijke vergunningen aan rechtspersonen met een statutaire zetel in Nederland en bij wie genoemde notificatie moet worden gedaan. Op grond van het voorgestelde artikel 10ob, eerste lid, onder a, hebben deze vergunninghoudende entiteiten een rapportageplicht in Nederland. Met het voorgestelde artikel 10of wordt conform bijlage III, deel V, onderdeel E, geregeld dat de AFM de Minister van Financiën jaarlijks een lijst van deze vergunninghouders aan de Minister van Financiën verstrekt. Deze informatie van de AFM draagt bij aan het houden van toezicht op de naleving van deze wet en van de op deze wet gebaseerde lagere regelgeving.

Artikel I, onderdeel T (artikelen 10p van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

De voorgestelde wijziging van artikel 10p voorziet er in dat rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten onder de werking van dit artikel komen te vallen. Dit betekent dat een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten die is gehouden inlichtingen te rapporteren aan de Minister van Financiën, ook is gehouden om betrokken natuurlijke personen in kennis te stellen van het feit dat inlichtingen op grond van deze wet en de daarop berustende bepalingen zullen worden verzameld en gerapporteerd (artikel 10p, onderdeel a, WIB). Daarnaast moet aan betrokken natuurlijke personen ook tijdig alle gegevens en inlichtingen worden verstrekt waarop die persoon van deze rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten ingevolge de AVG recht heeft (artikel 10p, onderdeel b, WIB), zodat die persoon zijn rechten inzake gegevensbescherming kan uitoefenen. Tijdig betekent in elk geval voordat de inlichtingen worden gerapporteerd aan de Minister van Financiën. Hiermee wordt artikel 1, dertiende lid, onderdeel b, Richtlijn (EU) 2023/2226 geïmplementeerd.

ARTIKEL I, onderdeel U (artikel 10r van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Het voorgestelde artikel 10r is een bepaling op het gebied van gegevensbescherming en wordt daarom aan afdeling 4b (nieuw) van hoofdstuk II van de WIB toegevoegd. Artikel 10r gaat over een beperking in de toegang tot inlichtingen. De bevoegde autoriteiten van de lidstaten dienen de aan hen gerapporteerde inlichtingen over cryptoactiva automatisch te verstrekken. Voor Nederland is deze verplichting opgenomen in het voorgestelde artikel 6h. Met het oog op een efficiënte uitwisseling dienen de bevoegde autoriteiten de inlichtingen te uploaden in een centraal gegevensbestand dat door de Commissie wordt ontwikkeld en onder haar regie staat. De toegang van de bevoegde autoriteiten tot dat gegevensbestand is evenwel beperkt tot gegevens die

²⁵⁵ PM procedure amvb is nog niet afgerond.

betrekking hebben op hun eigen ingezetenen.²⁵⁶ Hiermee wordt artikel 1, tiende lid, onderdeel a, Richtlijn (EU) 2023/2226 geïmplementeerd voor zover het ingevolge die richtlijn gewijzigde artikel 21, vijfde lid, Richtlijn 2011/16/EU de (bevoegde autoriteiten van de) lidstaten als normadressaat heeft. Het gaat dan om artikel 21, vijfde lid, vierde alinea, tweede zin. Voor het overige heeft artikel 21, vijfde lid, Richtlijn (EU) 2023/2226 de Commissie als normadressaat, hetgeen geen implementatie behoeft. Zolang genoemd centrale gegevensbestand nog niet operationeel is vindt de uitwisseling ook met betrekking tot inlichtingen over cryptoactiva overigens plaats via het bestaande CCN-netwerk.²⁵⁷

Artikel I, onderdeel V (artikel 11 van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

De sanctiebepaling van artikel 11 WIB wordt inhoudelijk op drie punten gewijzigd. Ten eerste wordt een nieuw vierde lid toegevoegd. Dit artikel 11, vierde lid (nieuw), WIB bepaalt dat sprake is van een vergrijp indien het aan opzet of grove schuld van de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten, bedoeld in de artikelen 10ob, eerste en tweede lid, en artikel 10od, eerste en tweede lid, WIB is te wijten dat de voorgestelde verplichtingen, bedoeld in hoofdstuk II, afdeling 4ad, WIB, en de op die afdeling berustende bepalingen, niet, niet tijdig, niet volledig of niet juist zijn of worden nagekomen en dat dit vergrijp kan worden bestraft met een bestuurlijke boete van ten hoogste het bedrag van de zesde categorie als bedoeld in artikel 23, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht (Sr), thans € 1.030.000. De bepaling ziet op de aanbieder van cryptoactivadiensten die op grond van artikel 10ob, eerste lid, aanhef en onder a, en tweede lid, is gehouden te rapporteren aan de Minister van Financiën omdat hij op grond van een vergunning van of na een kennisgeving aan AFM cryptoactivadiensten mag aanbieden en die niet op grond van artikel 10oc van de rapportageplicht is uitgesloten. Daarnaast ziet de bepaling op de exploitant van cryptoactiva die op grond van het bepaalde in artikel 10ob, eerste lid, aanhef en onder b, en tweede lid, rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten is en die zich op grond van het bepaalde in artikel 10od, eerste of tweede lid, in Nederland heeft laten registreren en die op grond van artikel 10oc niet van de rapportageplicht is uitgesloten. De in hoofdstuk II, afdeling 4ad (nieuw), WIB en de daarop berustende bepalingen opgenomen verplichtingen voor rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten zijn in hoofdzaak (maar niet uitsluitend) de verplichting tot naleving van de verzamel- en verificatievereisten, de verplichting tot het rapporteren van gegevens en inlichtingen over te rapporteren gebruikers en de verplichting tot registratie in een lidstaat voor rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten die exploitanten van cryptoactiva zijn.

Het genoemde boetemaximum van de zesde categorie sluit aan bij de bestuurlijke boete die ten hoogste kan worden opgelegd inzake het vergrijp, bedoeld in artikel 29h, eerste lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Wet Vpb 1969) en het vergrijp, bedoeld in artikel 11, tweede en derde lid, WIB. Net als deze drie bepalingen betreft de onderliggende boetebepaling de implementatie van artikel 25 bis Richtlijn 2011/16/EU. De zesde categorie past derhalve in de bestaande systematiek. Daarnaast wordt een boete van de zesde categorie passend geacht omdat een schending van de verplichtingen die met het onderhavige wetsvoorstel worden geïntroduceerd, (internationaal) nadelige gevolgen kan hebben voor de uitwisseling van gegevens en inlichtingen met betrekking tot te rapporteren gebruikers en daarmee voor het tegengaan van belastingontwijking. Deze gevolgen worden vergroot door het grensoverschrijdende karakter van cryptoactivadiensten en de mogelijkheid die Richtlijn (EU) 2023/2226 biedt om, in geval voor een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten de rapportageplicht in meer dan één lidstaat geldt, te kiezen voor rapportage in één van die lidstaten. Immers, nu in één lidstaat kan worden gerapporteerd over te rapporteren gebruikers uit meerdere lidstaten, zijn meerdere lidstaten afhankelijk van een volledige en juiste rapportage in de lidstaat van rapportage. Van belang is dat een boete in elk concreet geval proportioneel dient te zijn.²⁵⁸ Wat een proportionele boete is,

²⁵⁶ Zie ook overweging 38 van de preambule van Richtlijn (EU) 2023/2226.

²⁵⁷ Artikel 21, vijfde lid, vijfde alinea, Richtlijn 2011/16/EU, welke alinea grond van artikel 1, tiende lid, onderdeel a, Richtlijn (EU) 2023/2226 met een verwijzing naar artikel 8 bis quinquies, Richtlijn 2011/16/EU is verrijkt. Implementatie van deze alinea is niet nodig, vgl. de Wet implementatie EU-richtlijn meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies.

²⁵⁸ Zie ook artikel 5:46, tweede lid, Awb en artikel 49, derde lid, EU-Handvest.

hangt af van alle relevante feiten en omstandigheden. Zowel strafverminderende als strafverzwarende omstandigheden dienen bij de straftoemeting te worden betrokken. Zo zal in meer algemene zin rekening kunnen worden gehouden met de omstandigheid dat de rapportageplicht onder Richtlijn (EU) 2023/2226 nieuw is en het voor alle betrokken partijen - de rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten wellicht in het bijzonder - daarom wettelijk is. Daarom zal de bevoegdheid om boetes op te leggen in eerste instantie terughoudend worden uitgeoefend. In meer concrete zin kan als boetematigende omstandigheid bijvoorbeeld aan de orde zijn dat een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten ten aanzien van slechts een klein aantal te rapporteren gebruikers niet (volledig) voldoet aan zijn rapportageverplichting. Zo verschilt de situatie waarin een rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten de gegevens en inlichtingen van 'zijn' te rapporteren gebruikers opzettelijk in het geheel niet of onjuist meldt van de situatie waarin de gegevens en inlichtingen van de te rapporteren gebruikers correct maar een dag te laat worden gemeld. Daarnaast spelen bijvoorbeeld financiële omstandigheden van de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten een rol bij het bepalen van de hoogte van de boete. Bij recidive of samenspanning kan sprake zijn van een strafverzwarende omstandigheid.²⁵⁹ Het voorgaande is overigens geen uitputtende lijst van strafverminderende en -verzwarende omstandigheden. Verder is het passend dat per rapportageperiode - in de regel een kalenderjaar - niet meer dan één vergrijpboete wordt opgelegd.²⁶⁰ Dat sluit ook aan bij vergrijpboeting in belastingen die eveneens uitgaan van een dergelijke periode, zoals de inkomsten- en vennootschapsbelasting.

Voorts worden, met uitzondering van het in artikel 69 AWR opgenomen strekkingsvereiste, de strafrechtelijke bepalingen uit hoofdstuk IX AWR van overeenkomstige toepassing verklaard op het niet-nakomen van de verplichtingen, bedoeld in het voorgestelde hoofdstuk II, afdeling 4ad, WIB. Dit gebeurt door de voorgestelde aanpassing van artikel 11, zevende lid, WIB. Op die manier kan in de ernstigste gevallen door het Openbaar Ministerie tot strafrechtelijke vervolging worden overgegaan. Zo kan de betrokkene ingevolge artikel 68, eerste lid, AWR worden gestraft met een geldboete of hechtenis van ten hoogste zes maanden. Gebeurt het niet-nakomen opzettelijk, dan is sprake van een misdrijf waarop ingevolge artikel 69, eerste lid, AWR een geldboete of een gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren staat. De tweede inhoudelijke wijziging van artikel 11 WIB bestaat in de toevoeging aan het zevende lid die begint met de zinsnede "met dien verstande" borgt dat de maximale geldboete die door het Openbaar Ministerie (OM) voor de strafrechter kan worden gevorderd even hoog is als de maximale geldboete die Onze Minister kan opleggen. Zonder die toevoeging geldt voor het OM namelijk het maximum van de derde categorie (artikel 68, eerste lid, AWR) respectievelijk de vierde categorie (artikel 69, eerste lid, AWR). Een lagere categorie dan de zesde categorie, die ter zake voor het bestuurlijke boeterrecht geldt, verhoudt zich niet met de omstandigheid dat voor de ernstigste overtredingen het strafrecht het aangewezen instrument is. Voor sanctionering van rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten geldt derhalve het duale stelsel, dat wil zeggen dat het bestuurlijke boeterrecht en het strafrecht van toepassing zijn. Er moet in een concreet geval gelet op het *una via*-beginsel worden gekozen voor hetzij bestuurlijke beboeting, hetzij strafrechtelijke vervolging. Overigens geldt ook met betrekking tot voormelde strafbepalingen dat de geldboete, hechtenis of gevangenisstraf in elk concreet geval proportioneel moet zijn. Met de mogelijkheid om bestuursrechtelijke of strafrechtelijke sancties te treffen, waarbij de hoogste geldboete ruim een miljoen euro kan bedragen, wordt voorzien in het doeltreffende handhavingsskader dat artikel 25bis van Richtlijn 2011/16/EU voorschrijft.

Door de voorgestelde aanpassing van artikel 11, vijfde lid (nieuw), WIB wordt hoofdstuk VIIIA, afdeling 2, AWR van overeenkomstige toepassing op het vergrijp, bedoeld in het voorgestelde artikel 11, vierde lid (nieuw), WIB. Genoemde afdeling 2 bevat een aantal bepalingen van meer procedurele aard. Ingevolge de voorgestelde aanpassing van artikel 11, zesde lid (nieuw), WIB geldt dat de bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete ook ten aanzien van het

²⁵⁹ In het Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst (BBBB) zal nadere invulling worden gegeven aan het voorgestelde artikel 11, vierde lid, WIB.

²⁶⁰ Dat kan als uitgangspunt ook worden gehanteerd in de sfeer van de rapportageplicht voor financiële instellingen (hoofdstuk II, afdeling 4a, WIB) en platformexploitanten (hoofdstuk II, afdeling 4ac, WIB) aangezien ook daar rapportageperioden gelden.

vergrijp, bedoeld in genoemd artikel 11, vierde lid (nieuw), vijf jaren na het einde van het kalenderjaar waarin de verplichting is ontstaan, vervalt.

De derde inhoudelijke wijziging bestaat erin dat wordt voorgesteld het in het eerste lid opgenomen boetemaximum, dat geldt in de context van rapportageverplichtingen ingevolge de CRS (DAC2), te verhogen van de vierde categorie naar de zesde categorie. Uit de praktijk zijn namelijk signalen opgevangen dat de vierde categorie - thans een bedrag van € 25.750 - gelet op de financiële slagkracht van de meeste rapporterende financiële instellingen onvoldoende afschrikkende werking heeft en daarom evenmin effectief is. Daar komt bij dat een heldere scheidslijn tussen rapporterende financiële instellingen en rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten als gevolg van technische ontwikkelingen steeds lastiger is te trekken: zij bieden steeds vaker vergelijkbare diensten aan.²⁶¹ Om te voorkomen dat rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten, voor wie ingevolge het voorgestelde vierde lid (nieuw) de zesde categorie als boetemaximum geldt, nadeliger worden behandeld dan rapporterende financiële instellingen, die steeds vaker diensten aanbieden die lijken op diensten van rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten, wordt voorgesteld om het boetemaximum van de vierde categorie dat thans voor rapporterende financiële instellingen geldt, gelijk te stellen aan het maximum dat geldt voor rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten, de zesde categorie derhalve. Dat doet ook recht aan het gelijkheidsbeginsel. Bovendien wordt daarmee een - naar het oordeel van het kabinet: oneigenlijke - prikkel weggenomen om te kwalificeren als rapporterende financiële instelling. Voor de duidelijkheid wordt opgemerkt dat artikel 23, zevende lid, Sr niet doorwerkt naar het bestuurlijk boeterecht als opgenomen in artikel 11 WIB.²⁶² Die doorwerking vindt het kabinet ook niet nodig omdat het maximum van de zesde categorie in het bestuurlijk boeterecht van artikel 11 WIB voldoende hoog is. Het in artikel 23, zevende lid, Sr voor rechtspersonen genoemde alternatieve boetemaximum van tien procent van de jaaromzet staat de Minister van Financiën dus niet ter beschikking. Ingeval de overtreding een hogere geldboete rechtvaardigt dan dient de strafrechtelijke weg te worden bewandeld.

Artikel I, onderdeel W (artikel 14 van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Artikel 14 WIB bevat een aantal weigeringsgronden voor het verstrekken van inlichtingen aan een andere staat. De voorgestelde wijziging van artikel 14, vijfde lid, WIB voorkomt dat de bepalingen in dat artikel ook van toepassing zijn op de automatische uitwisseling van inlichtingen op grond van het voorgestelde artikel 6h WIB.

Artikel I, onderdeel X (artikel 17 van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Artikel 1, zevende lid, Richtlijn (EU) 2023/2226 wijzigt met respectievelijk onderdelen a, b en c artikel 16 Richtlijn 2011/16/EU op drie punten. Laatstgenoemd artikel is wat door Nederland te verlenen bijstand betreft - hoofdstuk II WIB - geïmplementeerd in artikelen 16 en 17 WIB. De eerste wijziging behelst een uitbreiding van de doeleinden waarvoor de lidstaten elkaar op grond van Richtlijn 2011/16/EU inlichtingen verstrekken. De uitbreiding bestaat erin dat lidstaten de inlichtingen ook mogen gebruiken voor de beoordeling, toepassing en handhaving van het nationale recht op het terrein van douanerechten, witwassen van geld en financiering van terrorisme.²⁶³ Daartoe wordt artikel 17, eerste lid, onderdeel a, WIB aangepast. Voor Nederland betekent de uitbreiding dat inlichtingen onder meer mogen worden gebruikt ter uitvoering van de Wwft.²⁶⁴

De tweede wijziging voorziet in invoeging van een nieuw vierde lid. Ook deze wijziging houdt een uitbreiding van het gebruik van de inlichtingen in, en wel tot de situatie waarin op grond van

²⁶¹ Deze ontwikkelingen zijn zoals hiervoor aangegeven voor de OESO ook reden geweest om de CRS aan de actualiteit aan te passen, welke aanpassingen met het onderhavige wetsvoorstel in de WIB worden opgenomen.

²⁶² Die doorwerking dient expliciet te zijn, zie bijvoorbeeld artikel 18.11, tweede lid, van de Omgevingswet. In artikel 11 WIB is daar geen sprake van.

²⁶³ Overweging 35 van de preambule van Richtlijn (EU) 2023/2226.

²⁶⁴ Artikel 43c, eerste lid, onderdeel t, van de Uitvoeringsregeling Algemene wet inzake rijksbelastingen 1994.

artikel 215 VWEU getroffen beperkende maatregelen - sancties - jegens derde landen zijn getroffen. In die situatie kunnen inlichtingen die krachtens Richtlijn 2011/16/EU zijn verkregen namelijk zeer relevant zijn voor het vaststellen van schendingen van bedoelde sancties, terwijl die schendingen bovendien op hun beurt vaak op belastingontwijking en -ontduiking zullen neerkomen.²⁶⁵ De Minister van Financiën hoeft in dit kader geen toestemming aan de bevoegde autoriteit van de ontvangende lidstaat te verlenen.

De derde wijziging komt erop neer dat de termijn waarbinnen de Minister van Financiën zich kan verzetten tegen het voornemen van de bevoegde autoriteit van een andere lidstaat om inlichtingen die deze van de Minister van Financiën heeft ontvangen, te verstrekken aan de bevoegde autoriteit van een derde lidstaat, wordt verlengd van tien werkdagen naar vijftien kalenderdagen. Daartoe wordt het vijfde lid (nieuw) aangepast. Tot slot wordt een redactionele omissie hersteld, die in het zesde lid (nieuw) haar beslag krijgt door de verwijzing naar het derde lid te vervangen door een verwijzing naar het vijfde lid (nieuw).²⁶⁶

Artikel I, onderdeel Y (artikel 19 van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Op grond van de voorgestelde wijziging in artikel 19, derde lid, WIB geldt dat ook de automatische inlichtingenuitwisseling op grond van het voorgestelde artikel 6h WIB plaatsvindt door middel van een standaardformulier en voor zover mogelijk langs elektronische weg.

Artikel I, onderdeel Z (artikel 28 van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

In artikel 28 WIB wordt de fiscale geheimhoudingsplicht van artikel 67 AWR van overeenkomstige toepassing verklaard op de gegevens en inlichtingen die door de Minister van Financiën in het kader van wederzijdse bijstand van een bevoegde autoriteit van een andere staat zijn verkregen. Voorgesteld wordt de fiscale geheimhoudingsplicht ook van toepassing te laten zijn op de gegevens en inlichtingen die de Minister van Financiën verkrijgt op grond van de voorgestelde artikelen 10ob en 10od WIB.

Artikel I, onderdeel AA (artikel 30 van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen)

Artikel 1, zevende lid, Richtlijn (EU) 2023/2226 wijzigt met respectievelijk onderdelen a, b en c artikel 16 Richtlijn 2011/16/EU op drie punten. Laatstgenoemd artikel is wat door Nederland te ontvangen bijstand betreft - hoofdstuk III WIB - geïmplementeerd in artikelen 28 en 30 WIB. Daarbij vormt artikel 30 de pendant van artikel 17 WIB. Voor een toelichting op de voorgestelde wijzigingen van artikel 30 wordt daarom verwezen naar de toelichting op de wijzigingen van artikel 17 WIB.

Artikel II, onderdeel A (artikel 53bis van de Algemene wet inzake rijksbelastingen)

De WIB ziet niet op binnenlandse situaties. Zij is naar haar aard namelijk grensoverschrijdend van karakter aangezien zij internationale informatieuitwisseling regelt. Richtlijn (EU) 2021/514, die voorziet in een rapportageplicht voor platformexploitanten, geldt evenwel ook voor binnenlandse situaties. De rapportageplicht voor platformexploitanten in binnenlandse situaties is geregeld in artikel 53bis AWR. Bij de totstandkomingsgeschiedenis van die bepaling is opgemerkt dat uit de systematiek van de AWR voortvloeit dat bestuurlijke beboeting niet mogelijk is maar het strafrechtelijke instrumentarium voldoende afschrikkend is.²⁶⁷ Thans wordt voorgesteld dat het niet-nakomen van de verplichtingen vermeld in artikel 53bis AWR op eenzelfde wijze kan worden beboet als het niet-nakomen van de verplichtingen door rapporterende platformexploitanten in buitenlandse situaties, dat wil zeggen: grensoverschrijdende situaties. Hiervoor zijn twee redenen.

²⁶⁵ Overweging 36 van de preambule van Richtlijn (EU) 2023/2226.

²⁶⁶ In de Wet implementatie EU-richtlijn gegevensuitwisseling digitale platformeconomie is abusievelijk de betreffende verwijzing in de bij die wet tot vijfde lid vernummerde bepaling van artikel 17 WIB niet aangepast.

²⁶⁷ Kamerstukken II 2021/22, 36063, nr. 7, p. 14-15.

Ten eerste schuurt een verschil in sanctioneringsmogelijkheden tussen binnenlandse en buitenlandse situaties met het gelijkheidsbeginsel aangezien in beide situaties een heffingsbelang is gemoeid met het tijdig en correct nakomen van de betreffende rapportageverplichtingen. Dat het in grensoverschrijdende situaties vooral zal gaan om het heffingsbelang van een andere lidstaat doet daar niet aan af.²⁶⁸ Ten tweede is een ongelijke behandeling vanuit Unierechtelijk perspectief kwetsbaar. Het voorgestelde vierde lid (nieuw) voorziet in het ter zake beoogde *level playing field*.

Artikel II, onderdeel B (artikel 53ter van de Algemene wet inzake rijksbelastingen)

Met de aanpassingen aan de WIB die met dit wetsvoorstel worden voorgesteld wordt geregeld dat in geval van grensoverschrijdende transacties ter zake van cryptoactivadiensten Nederland de verplicht gerapporteerde informatie kan uitwisselen over belastingplichtigen in andere lidstaten. Om de doeltreffendheid van de rapportagebepalingen, de goede werking van de interne markt, een gelijk speelveld en de naleving van het non-discriminatiebeginsel te waarborgen moet ook voor binnenlandse transacties een rapportageverplichting worden geregeld.²⁶⁹ Daartoe wordt een nieuw artikel 53ter AWR voorgesteld. Met dit artikel wordt geregeld dat de rapportageverplichting ten aanzien van rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten die zijn gehouden aan de Minister van Financiën te rapporteren, ook geldt ten aanzien van louter binnenlandse transacties. Het voorgestelde artikel 53ter AWR ziet dus, kort gezegd, op:

- rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten die ingevolge de systematiek van de WIB zijn gehouden te rapporteren aan de Minister van Financiën; en
- voor zover het de gegevens en inlichtingen betreft over te rapporteren gebruikers van cryptoactivadiensten die uitsluitend ingezetene zijn van Nederland.

Ten aanzien van deze gegevens en inlichtingen bedoeld in dit voorgestelde artikel 53ter AWR, vindt dus geen uitwisseling plaats met de belastingautoriteiten van andere lidstaten, gekwalificeerde niet-Unierechtsgebieden of niet-Unierechtsgebieden waarmee Nederland een adequate overeenkomst heeft gesloten aangezien deze gegevens en inlichtingen geen relevantie voor andere staten hebben.

Het eerste lid van artikel 53ter regelt dat rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten als bedoeld in artikel 10ob, eerste en tweede lid, en artikel 10od, vierde lid van de WIB de plicht hebben om de gegevens en inlichtingen waarop de artikelen 10ob, derde en vierde lid, en 10od, vijfde lid, van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen te rapporteren aan de Nederlandse belastinginspecteur, als de te rapporteren gebruiker, bedoeld in artikel 2f, onderdeel f, van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen, een ingezetene als bedoeld in bijlage VI, deel III, onderdelen A en B, van Richtlijn 2011/16/EU is van Nederland. Het betreft derhalve dezelfde gegevens en inlichtingen als die moeten worden gerapporteerd over te rapporteren gebruikers die in andere lidstaten belastingplichtig zijn.

Ook de rapportage termijn is hetzelfde, namelijk uiterlijk op 31 januari van het jaar dat volgt op het kalenderjaar waarop de gegevens en inlichtingen betrekking hebben. De eerste rapportage moet uiterlijk op 31 januari 2027 worden ingediend als er te rapporteren gegevens en inlichtingen zijn die betrekking hebben op het kalenderjaar 2026.

Met het van overeenkomstige toepassing verklaren van artikel 10oa van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen en de daarop berustende bepalingen in het tweede lid van artikel 53ter rusten op rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten voor te rapporteren gebruikers die in Nederland belastingplichtig zijn dezelfde verzamel- en verificatieverplichtingen als voor te rapporteren gebruikers die in een andere lidstaat belastingplichtig zijn.

Het derde lid van artikel 53ter verklaart de artikelen 10oc, 10oe, 10of en 10p van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen van overeenkomstige toepassing. Dit betekent allereerst dat de uitzonderingen op de rapportageplicht, opgenomen in artikel 10oc van toepassing zijn. Dat is het geval als de rapporterende aanbieder van cryptoactivadiensten ten aanzien van de te rapporteren gebruiker die in Nederland

²⁶⁸ Uit het beginsel van Unietrouw (zie artikel 4, derde lid, VwEU) kan ook worden afgeleid dat in grensoverschrijdende situaties op adequate wijze heffingsrelevante informatie wordt uitgewisseld.

²⁶⁹ Zie overweging 13 van de preambule van Richtlijn (EU) 2023/2226.

belastingplichtig is al rapportageplichtig is in een andere lidstaat, een ander gekwalificeerd niet-Unierechtsgebied of in een niet-Unierechtsgebied op grond van een van kracht zijnde adequate overeenkomst tussen dat niet-Unierechtsgebied en Nederland. Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting op artikel 10oc.

De overeenkomstige toepassing van artikel 10oe betekent dat, in het geval de rapporterende aanbieder als bedoeld in het eerste lid een exploitant van cryptoactiva is met een registratie in Nederland als bedoeld in artikel 10od en niet voldoet aan de rapportageplicht of de registratieplicht de Minister van Financiën onder de voorwaarden genoemd in artikel 10oe de registratie van die exploitant kan intrekken. Ook is de bevoegdheid van de Minister van Financiën om in vier mogelijke gevallen de exploitant uit het centraal register van exploitanten van cryptoactiva van de Commissie te schrappen van overeenkomstige toepassing verklaard. Verwezen zij naar de toelichting op de artikelen 10oe en 10of.

Het van overeenkomstige toepassing verklaren van artikel 10p bewerkstelligt dat de aanbieder van cryptoactivadiensten als bedoeld in het eerste lid elke natuurlijke persoon moet melden dat op grond van artikel 53ter en de van overeenkomstige toepassing verklaarde artikelen van de WIB over hem inlichtingen zullen worden verzameld en gerapporteerd en dat aan betrokken natuurlijke personen tijdig, voordat inlichtingen worden gerapporteerd alle inlichtingen worden verstrekt indien hij gebruik maakt van zijn rechten inzake gegevensbescherming.

In de regel zullen rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten hun onderneming via een juridisch lichaam drijven, bijvoorbeeld via een rechtspersoon. Hierdoor zullen zij, op grond van artikel 52 AWR, worden aangemerkt als administratieplichtigen. Dit heeft tot gevolg dat de administratie- en andere fiscale verplichtingen, bedoeld in onder andere artikel 52 en 53 AWR, op de rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten van toepassing zijn. De op grond van de WIB verzamelde gegevens en inlichtingen zijn onderdeel van de administratie van de rapporterende aanbieders van cryptoactivadiensten. Voor deze documenten geldt een bewaarplicht van zeven jaar op grond van artikel 52, vierde lid, AWR. Het voorgestelde vierde lid strekt ertoe dat ook in binnenlandse situaties een vergrijpboete kan worden opgelegd, en wel tot hetzelfde maximum. De redenen daarvoor zijn dezelfde als vermeld in de toelichting op de wijziging van artikel 53bis AWR. Ingevolge de systematiek van de AWR is hoofdstuk IX van de AWR van toepassing bij het niet of niet volledig nakomen van de verplichtingen uit artikel 53ter, eerste, tweede en derde lid, AWR. Hierdoor is het mogelijk dat bij het niet voldoen aan de verplichtingen van artikel 53ter, eerste, tweede en derde lid, AWR ook het strafrecht ingezet kan worden, en meer specifiek artikelen 68 en 69 AWR. Deze sancties, die in beginsel door de strafrechter kunnen worden opgelegd, komen overeen met de sanctiemogelijkheden in de WIB.²⁷⁰ Artikel 69 AWR bevat voor het opleggen van een straf de voorwaarde dat het gepleegde feit moet hebben gestrekt tot te weinig belastingheffing. Met artikel 53ter, vijfde lid, AWR wordt bepaald dat dit vereiste niet van toepassing is op de sanctiemogelijkheden voor overtredingen van artikel 53ter, eerste, tweede of derde lid. Dat betekent dat voor de toepassing van artikel 69 AWR op de verplichtingen van voorgesteld artikel 53ter, eerste, tweede en derde lid, AWR, het niet relevant is of het niet of niet volledig nakomen van de verplichtingen uit voornoemd artikel, heeft geleid tot het heffen van te weinig belasting.

ARTIKEL III (Belastingwet BES)

De CRS is met ingang van 1 januari 2016 via de Wet uitvoering Common Reporting Standard opgenomen in de WIB. Dit heeft zijn beslag gekregen in artikel 2a en de bepalingen van hoofdstuk II, afdeling 4a, van de WIB, zoals de artikelen 10b, 10c en 10d WIB. De aanpassingen van de CRS zoals deze zijn vastgesteld door de OESO - en ook via implementatie van Richtlijn (EU) 2023/2226 doorwerken - leiden tot de voorgestelde aanpassingen van genoemde artikelen. Omdat onder meer die artikelen ingevolge artikel 8.133a Belastingwet BES van overeenkomstige toepassing zijn voor rapporterende financiële instellingen op de BES-eilanden, werken de aanpassingen van de CRS via laatstgenoemd artikel door in de Belastingwet BES. Daarom bestaat er geen aanleiding voor een inhoudelijke wijziging van enige bepaling van de Wet BES. Wel wordt de gelegenheid aangegrepen om een redactionele wijziging van artikel 8.133a Belastingwet BES voor te stellen.

ARTIKEL IV (overgangsrecht)

²⁷⁰ Artikel 11, zevende lid, WIB.

Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij genoemde bepalingen van de WIB zelf.

ARTIKEL V (inwerkingtreding)

Artikel V betreft de inwerkingtreding. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 januari 2026.

ARTIKELVI (citeertitel)

Artikel VI vermeldt de citeertitel van deze wet. Zij wordt aangehaald als Wet implementatie EU-richtlijn gegevensuitwisseling cryptoactiva.